

Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών
Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης
Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Σχολή Μουσικής και
Οπτικοακουστικών Τεχνών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Σχολή Μουσικών Σπουδών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Σχολή Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών
Επιστημών και Τεχνών
Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης

17ο ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

υπό την αιγίδα της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας

«Οπερέττα: Ρήξεις, συνέχειες και διεθνικές προσεγγίσεις»

Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Κέρκυρα, 7-9 Νοεμβρίου 2025

Πρόγραμμα συνεδρίου

Παρασκευή 7 Νοεμβρίου

Ιόνιος Ακαδημία			Αίθουσα Τελετών Παλαιάς Φιλαρμονικής
8.30-9.30	Εγγραφές, έναρξη συνεδρίου, χαιρετισμοί		
	Έντεχνο και λαϊκό τραγούδι: Από την παράδοση στην εκπαίδευση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό Προεδρεύουσα: Ζωή Διονυσίου		Θέατρο, φωνή και χορός: Από τον ρομαντισμό στη σύγχρονη σκηνή Προεδρεύουσα: Μαγδαληνή Καλοπανά
9.30-10.00	Πάνος Βλαγκόπουλος: «Ο Paul Celan και η σχέση μουσικής-ποίησης: Σκέψεις για μια κριτική προσέγγιση του Έντεχνου Λαϊκού Τραγουδιού»	9.30-10.00	Νίκος Μάμαλης: «Ηγεμονική στρατηγική και γερμανικός ρομαντισμός στο Βασιλικό Θέατρο (1901-1908)»
10.00-10.30	Γιώργος Κανέλλος: «Η εκ νέου ανάδυση του ρεμπέτικου τραγουδιού κατά τη δεκαετία του 1980. Μεταβολές, προσλήψεις και η αναγνώρισή του ως πτυχή του εθνικού πολιτισμού»	10.00-10.30	Κατερίνα Μανιού: «Ο χώρος της κραυγής: Η ανθρώπινη φωνή ως πολιτική και θέατρο κόσμου σε 'υβριδικά φωνητικά έργα' μετά το 1960»
10.30-11.00	Αικατερίνη Κωνσταντίνου: «Μουσικοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις του ελληνικού δημοτικού τραγουδιού: Εθνομουσικολογική έρευνα και εφαρμογή διδακτικής παρέμβασης σε σχολική τάξη πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης»	10.30-11.00	Μανώλης Σειραγάκης: «Η μαγεία του κοινού: Πλατεία και γαλαρία στο ελαφρό μουσικό θέατρο»
11.00-11.30	Τάσος Κολυδάς - Νίκος Πουλάκης: «Μετά το τέλος του Finale: ψηφιακός μετασχηματισμός και εξέλιξη συνθετικών πρακτικών στην ελληνική έντεχνη μουσική»	11.00-11.30	Flavia Sabia: «Έκσταση και ελευθερία από τους στροβιλιζόμενους χορούς της αρχαίας Ελλάδας μέχρι το βιεννέζικο βαλς»

11.30-12.00	Διάλειμμα για καφέ		
	Η ελληνική οπερέττα του Μεσοπολέμου σε νέες αναγνώσεις Προεδρεύων: Ιωάννης Φούλιας		Από την Κέρκυρα στην ελληνική επαρχία: Γεωγραφίες και αναβιώσεις της οπερέττας Προεδρεύων: Μανώλης Σειραγάκης
12.00-12.30	Εύη Νικήτα: «Η γυναίκα στην ελληνική μεσοπολεμική Οπερέττα (1922- 1940). Φύλο, ταυτότητα και σεξουαλικότητα μέσα από τα λιμπρέτι των θεατρικών έργων της περιόδου»	12.00-12.30	Σιδερή Μαριάννα: «Η Κόμισσα Μαρίτσα του Έμμεριχ Κάλμαν: Ανάμεσα σε βαλς και τσάρντας»
12.30-13.00	Κατερίνα Καρρά: «Από τον Βασιλιά του Χαλβά στη Μαρία Πενταγιώτισσα. Κωμωδία, επιθεώρηση και οπερέττα 1934-1944. Η περίπτωση του Αλέκου Σακελλάριου»	12.30-13.00	Σταμάτης Ασπιώτης: «Η άνθιση της οπερέττας στην κοσμοπολίτικη Κέρκυρα (1900-1950)»
13.00-13.30	Αικατερίνη Πολυμενοπούλου: «Η οπερέττα στην Αθήνα στην αυγή του μεσοπολέμου μέσα από τον ημερήσιο τύπο»	13.00-13.30	Κωνσταντίνος Σουέρεφ: «Παραστάσεις οπερέττας στην ελληνική επαρχία του Μεσοπολέμου: Η περιοδεία του θιάσου Ριτσιάρδη-Καντιώτη (Δεκέμβριος 1931- Μάρτιος 1932) μέσα από τον Τύπο της εποχής»
13.30-14.00	Ισαβέλλα Σταυρίδου: «Η εμφάνιση του είδους της ‘φιλμοπερέττας’ στην μεσοπολεμική Ελλάδα»	13.30-14.00	Κώστας Καρδάμης: «Η Μυριέλλα του Αλέξανδρου Γκρεκ: Μια αλεξανδρινή οπερέττα του 1932 και η αναβίωσή της στην Κέρκυρα το 2019»
14.00-15.30	Μεσημβρινή παύση εργασιών		

	[Ε.Ο.Μ.Θ.Α.] - Μουσικολογικές αναλύσεις: Συμφωνία, φούγκα, πρελούδιο, δωδεκαφθογγισμός Προεδρεύων: Πέτρος Βούβαρης		Μουσικές κοινότητες, συλλογικές μνήμες και πολιτισμικά αντικείμενα Προεδρεύων: Ιωάννης Αρβανίτης
15.30-16.00	Ιωάννης Φούλιας: «Οι ορχηστρικές Εισαγωγές του W. A. Mozart και η εξέλιξή τους στις παρυφές της συμφωνικής του δημιουργίας»	15.30-16.00	Ιωάννης Σ. Σούλτης: «Το καφενείο μουσικών του νομού Τρικάλων ως συνεκτικός ιστός της εντόπιας μουσικής κοινότητας. Η εισδοχή νέων μελών, έμφυλοι και ρεπερτοριακοί αποκλεισμοί»
16.00-16.30	Αλέξανδρος Διονάτος: «Οι φούγκες με διπλό θέμα: μία καινοφανής πρακτική του β' μισού του 18ου αιώνας»	16.00-16.30	Μαρία Παπαβασιλοπούλου: «Οι Σεφαραδίτες Εβραίοι της Ρόδου: Μουσική και Μνήμη στη διασταύρωση δύο κοινοτήτων»
16.30-17.00	Αθανάσιος Παπαδημητρίου: «Το μουσικό αφήγημα για πιάνο κατά την πρώτη δημιουργική περίοδο του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου: Αναλυτική προσέγγιση των Πρελουδίων αρ. II και VIII από τα 24 Πρελούδια για πιάνο ΑΚΙ 51 (1938 – 1939)»	16.30-17.00	Αλεξάνδρα Μπαλάντινα: « Made in USSR, Kaluga: Το ταξίδι των σοβιετικών πιάνων με τους επαναπατρισθέντες Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες – Μια εθνομουσικολογική μελέτη της κοινωνικής ζωής μουσικών οργάνων»
17.00-17.30	Βαγγέλης Κοτρότσιος - Δημήτρης Έξαρχος: «Δωδεκαφθογγικό υλικό στη Σονάτα για πιάνο του Σπύρου Δήμα»		
17.30-18.00	Διάλειμμα για καφέ		

	Σύνθεση, αυτοσχεδιασμός και πολιτισμικές διαστάσεις της μουσικής εμπειρίας Προεδρεύων: Δημήτρης Έξαρχος		Μουσικά αρχεία, κριτικές εκδόσεις και νέες προοπτικές Προεδρεύουσα: Μαρία Ντούρου
18.00-18.30	Αθανάσιος Ζέρβας: «Ντίνος Κωνσταντινίδης: συνθέσεις έργων για σαξόφωνο»	18.00-18.30	Κώστας Χάρδας: «Μία πρώτη αποτίμηση της φιλοσοφίας της ερμηνείας της μουσικής του Γιώργου Χατζηνίκου μέσα από τα τεκμήρια του αρχείου του στη μουσική Βιβλιοθήκη 'Λίλιαν Βουδούρη'»
18.30-19.00	Θοδωρής Καραθόδωρος: «Η πράξη της σύνθεσης ως διαλογική διεργασία: μνήμη, εμπειρία και διακειμενικότητα στη Συμφωνία αρ. 2 του Ντίνου Κωνσταντινίδη»	18.30.-19.00	Δέσποινα Γιώρα: «Αιμίλιος Ριάδης – Hommage à Ravel: Προσεγγίσεις και ευρήματα μέσα από τη δημιουργία μίας κριτικής έκδοσης»
19.00-19.30	Σωκράτης Γεωργιάδης: «Πολυφωνικός αυτοσχεδιασμός. Ο καθρέφτης μέσα στον καθρέφτη. Όψεις εκπαίδευσης, επιτέλεσης και συνθετικής δημιουργίας από την Αναγέννηση στον 21ο αιώνα»	19.00-19.30	Χριστίνα Βέργαδου: «Άγνωστα ιδιόγραφα έργα Ελλήνων και ξένων συνθετών από τη συλλογή της Βασιλικής Βιβλιοθήκης της Ε.Β.Ε.»
19.30-20.00	Εύα Μαντζουράνη: «Το άρωμα της μουσικής και η ευωδιά του χόρτου': Μουσική και κάπνισμα στη βικτωριανή Αγγλία»		
20.15	Ιόνιος Ακαδημία		
	Αφιέρωμα στην ελληνική οπερέττα Φιλαρμονική Ένωση Κέρκυρας «Ο Καποδίστριας» Σολίστ: Αλίκη Παππά, Έλενα Ρίστοβα, Μαργαρίτα Στάντλερ, σοπράνο Διεύθυνση: Μιχάλης Μιχαλόπουλος		

Σάββατο 8 Νοεμβρίου

	Ιόνιος Ακαδημία		Αίθουσα Τελετών Παλαιάς Φιλαρμονικής
8.30-9.00	Καφές		
	Pierre Boulez (I), Γιώργος Απέργης (I) Προεδρεύων: Πάνος Βλαγκόπουλος		[Ε.Ο.Μ.Θ.Α.] - Τονικότητα, ατονικότητα και συναισθηματική έκφραση στη συμφωνική και σκηνική μουσική Προεδρεύων: Κώστας Χάρδας
9.00-9.30	Raphael Staubli: «Pierre Boulez. Le marteau sans maître»	9.00-9.30	Γιώργος Ζερβός: «Η στροφή του Νίκου Σκαλκώτα προς την τονικότητα στα τελευταία ορχηστρικά του έργα και ο επαναπροσδιορισμός της ελληνικότητας στο πλαίσιο της συμφωνικής μουσικής με αφορμή τη Μικρή Συμφωνία (1948)»
9.30-10.00	Στυλιανός Δήμου: «Χαρτογραφώντας τις Καρτεσιανές Συνέργειες: Η Ανάδυση Αρμονικών Μορφών στη Μουσική του Γιώργου Απέργη»	9.30-10.00	Κώστας Τσούγκρας: «Αναλύοντας και συνθέτοντας μοιρολόγια: Το Lament for Michele του Θ. Αντωνίου και το Lament for Theodore του Κ. Τσούγκρα»
10.00-11.00	Παντελής Λυκούδης: «Το σαξόφωνο του Γιώργου Απέργη (Πρόταση Εργαστηρίου και Lecture-Recital)»	10.00-10.30	Πέτρος Βούβαρης: «Η συναισθηματική τροχιά της κορύφωσης: Η περίπτωση της συλλογής μουσικών κομματιών για τον βωβό κινηματογράφο Kinothek»
		10.30-11.00	Πηνελόπη Παπαγιαννοπούλου: «Ατονικότητα, δωδεκαφθογγισμός και τονικότητα στο Grodek για σοπράνο και ορχήστρα, σε ποίηση Georg Trakl του Γιώργου Ζερβού»
11.00-11.30	Διάλειμμα για καφέ		

	[Ε.Ο.Ν.Μ. (19ος–21ος αι.)] – Αναστοχαστικές και συνερμηνευτικές διαδρομές στη σύγχρονη ελληνική μουσική έρευνα και δημιουργία Προεδρεύουσα: Χριστίνα Βέργαδου		Ελληνικές μουσικές παρουσίες και διαδρομές στον διεθνή χώρο: Συνεργασίες και πολιτισμικά συγκείμενα Προεδρεύουσα: Αλεξάνδρα Μπαλάντινα
11.30-12.00	Γιώργος Σακαλλιέρος: «Κριτική επιμέλεια, ερμηνευτική προσέγγιση και ταυτοτικές σημάνσεις, μέσα από χειρόγραφα τεκμήρια του Αιμίλιου Ριάδη: ‘Salonique’ από τον κύκλο Jasmins et minarets για φωνή και ορχήστρα (1913)»	11.30-12.00	Περικλής Κοτίνης - Θανάσης Τρικούπης: «Γκρατσιέλα Παρασκευαΐδη (1940–2017): ο ρόλος και η επίδρασή της στη διαμόρφωση της σύγχρονης μουσικής ταυτότητας της Ουρουγουάης»
12.00-12.30	Πανδώρα Λιασοπούλου: «Μεθοδολογικές επισημάνσεις και προβληματισμοί σε διαδικασίες κριτικής επιμέλειας έργων Νεοελλήνων συνθετών: περιπτωσιολογική επισκόπηση (19ος – τέλη 20ού αι.)»	12.00-12.30	Περικλής Κοτίνης: «Vicky Tzoumerka Knoedler (1941-2022): μια πολυδιάστατη Ελληνίδα συνθέτρια και η συνεργασία της με το Kanopy Dance Theatre»
12.30-13.00	Θεοδώρα Ιορδανίδου - Γιάννης Αγγελάκης: «Matra Machina για φλάουτο σόλο και electronics: η πρόσληψη της σύγχρονης έντεχνης ελληνικής μουσικής δημιουργίας ως ενσώματη εμπειρία στο πλαίσιο της Έρευνας μέσω τέχνης και του A/r/tography»	12.30-13.00	Μαγδαληνή Καλοπανά: «Συνθέτες της ελληνικής κοινότητας της Τεργέστης: η κομβική περίπτωση του Michele Eulambio (Μιχαήλ Ευλάμπιος, 1881-1974). Εργοβιογραφία και συσχετισμοί με το κεντροευρωπαϊκό και ελληνικό συγκείμενο»
13.00	Ρεσιτάλ για σόλο φλάουτο της Θεοδώρας Ιορδανίδου	13.00-13.30	Αγγελική Σκανδάλη: «Το ελληνικό μελόδραμα στη Βουλγαρία. Μελοδραματικές δραστηριότητες εν μέσω πολεμικών γεγονότων (1904). Από το αρχείο Κοκκίνη»
14.00-15.30	Μεσημβρινή παύση εργασιών		

15.30 -17.30	Συνέλευση Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας – Ιόνιος Ακαδημία
	Ιόνιος Ακαδημία Pierre Boulez (II), Γιώργος Απέργης (II), Αλέξανδρος Μαρκέας: Εικαστικές συγγένειες, γλωσσικές δομές και ηχητική μνήμη Προεδρεύων: Πάνος Βλαγκόπουλος
17.30-18.00	Νίκη Κρασάκη: «Επιτελεστικές και συνθετικές πρακτικές στο έργο <i>Énumérations</i> (εκδοχή 2022) του Γιώργου Απέργη»
18.00-18.30	Ανδριάννα Σουλελέ: «Ο ήχος ως μνήμη στην μουσική του Αλέξανδρου Μαρκέα»
18.30-19.00	Λορέντα Ράμου: «Το βλέμμα του Pierre Boulez: εκλεκτικές συγγένειες με εικαστικές δημιουργίες»
19.00-19.30	Δανάη Μπλέτσα: «Εργαλεία και προσεγγίσεις επιτελεστικότητας στο φωνητικό έργο <i>Récitations</i> του Γιώργου Απέργη»
20.00	Συναύλια με έργα Ελλήνων συνθετών για φωνή και πιάνο Σταματία Γεροθανάση, σοπράνο Φανή Καραγιάννη, πιάνο

Κυριακή 9 Νοεμβρίου

	Ιόνιος Ακαδημία		Αίθουσα Τελετών Παλαιάς Φιλαρμονικής
	Φιλοσοφικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις στη μουσική Προεδρεύων: Νίκος Μαλιάρας		Ιερές μουσικές παραδόσεις: (εθνο)μουσικολογικές μελέτες Προεδρεύων: Θοδωρής Καραθόδωρος
9.00-9.30	Αναστασία Σιώψη: «Τραγουδώντας την πραγματικότητα: Για τον πολιτικό και φιλοσοφικό χαρακτήρα της τέχνης, ιδιαίτερα της μουσικής, μέσω της 'μίμησης'»	9.00-9.30	Ιωάννης Αρβανίτης: «Μαρτυρίες για τον διατονικό χαρακτήρα των Δευτέρων ήχων στην παλαιά Βυζαντινή μουσική»
9.30-10.00	Μαρία Ντούρου: «Τρεις προσευχές από το ιταλικό οπερατικό ρεπερτόριο του 19ου αιώνα»	9.30-10.00	Νίκος Ανδρικός - Σταύρος Σαραντίδης: «Σύγκλιση και ετερότητα στην ψαλτική πράξη του Πατριαρχείου στον 20ό αιώνα. Η περίπτωση του αργού και συντόμου Ειρμολογίου»
10.00-10.30	Γιώργος Παπουτσης: «Wolfgang Rihm (1952-2024): μία ψυχογραφική προσέγγιση των κεντρικών προσώπων στις όπερες Jakob Lenz και Oedipus, με έμφαση στο σημασιολογικό πεδίο της μουσικής γλώσσας του συνθέτη»	10.00-10.30	Παντελεήμων Ζαφείρης: «Ιερές μουσικές παραδόσεις και θρησκευτικότητα: Εθνομουσικολογικές προσεγγίσεις και έρευνα πεδίου σε θρησκευτικές κοινότητες»
10.30-11.30	Φανή Τσιτσιάμη - Σταματία Γεροθανάση: «Frauenliebe und Leben του Robert Schumann: Ζητήματα μουσικοποιητικής ανάλυσης και ερμηνευτικής προσέγγισης» (Lecture-Recital)	10.30-11.00	Αντιγόνη Ντουσιοπούλου: «Άνδρες και θρήνος. Από την εικονογραφία της αρχαιότητας στις σύγχρονες λαογραφικές παραδόσεις»
11.30-12.00	Διάλειμμα για καφέ		

	Μουσικός χρόνος, διακειμενικότητα και τεχνοτροπία: Από τη σύνθεση στην οργανοποιία Προεδρεύων: Κώστας Τσούγκρας		Όψεις της ελληνικής οπερατικής δημιουργίας στην Ελλάδα και Κύπρο: Από τον Καρέρ στο Drag Ορατόριο Προεδρεύουσα: Αναστασία Σιώψη
12.00-12.30	Ραφαήλ Κοντογούρης: «Χρόνος και Διακειμενικότητα: Ανάλυση της Σονάτας για Σόλο Βιόλα (1955) του B. A. Zimmermann σε σχέση με την όπερα Die Soldaten και έργα των Berg και Stockhausen»	12.00-12.30	Τζωρτζίνα Μερεντίτη: «Παύλου Καρρέρ, La Rediviva. Θεματολογία και μουσική ανάλυση μίας κεντρικής σκηνής στην πλοκή της όπερας»
12.30-13.00	Πάυλος Κόρδης: «Βαθμίδες μουσικής πραγματικότητας και λειτουργικός χρόνος στο έργο του συνθέτη Ivan Moody (1954-2023): Το παράδειγμα του έργου Simeron (2012), για φωνητικό σύνολο και τρίο εγχόρδων»	12.30-13.00	Νίκος Μαλιάρας: «Διονυσίου Λαυράγκα, Διδώ. Προσεγγίζοντας κριτικά ένα σπουδαίο έργο»
13.00-13.30	Δημήτρης Κοτρωνάκης: «Από τον Torres στον Contreras: Η εξέλιξη της κατασκευής της ισπανικής κλασικής κιθάρας (1850-1980)»	13.00-13.30	Ρενάτα Δαλιανούδη: «Από την οπερέττα <i>Το μικρόβιο του Έρωτα</i> της Ελληνικής Λυρικής Σκηνής, στο Drag Ορατόριο <i>Τραγούδια του ελληνικού λαού</i> του Γιάννη Σκουρλέτη. Μια queer ανάγνωση του Κώστα Γιαννίδη»
		13.30-14.00	Λοΐζος Παναγή: «Η σημασία των σχολικών οπερέττων του Σόλωνα Μιχαηλίδη στην εν γένει οπερετική δραστηριότητα της Κύπρου την περίοδο της Αγγλοκρατίας»

[Ε.Ο.Μ.Θ.Α.]: Ερευνητική Ομάδα «Μουσική Θεωρία και Ανάλυση»

[[Ε.Ο.Ν.Μ. (19ος–21ος αι.)]: Ερευνητική ομάδα «Νεοελληνικής Μουσικής (19ος – 21ος αιώνας)»

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΕΣ

Εξερευνώντας τις “Énumérations” του Γιώργου Απέργη.
Από τη Σύνθεση στην Εκτέλεση με τη Θάλεια Παπαδοπούλου και
τη Νίκη Κρασάκη

Π ρ ό γ ρ α μ μ α

Δευτέρα	19.00-21.00	Ιόνιος Ακαδημία
Τρίτη	17.00-21.00	Π. Φ. Κέρκυρας, Κτίριο ‘Χ. Ξανθουδάκης’, αιθ. 121
Τετάρτη	19.00-21.00	Ιόνιος Ακαδημία
Πέμπτη	17.00-21.00	Π. Φ. Κέρκυρας, Κτίριο ‘Χ. Ξανθουδάκης’, αιθ. 121
Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Εργαστηρίου		
Παρασκευή	17.00-19.00	Π. Φ. Κέρκυρας, Κτίριο ‘Χ. Ξανθουδάκης’, αιθ. 121

Με την ευγενική στήριξη του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Ιονίου Πανεπιστημίου.

* * *

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ

Παρασκευή 7 Νοεμβρίου, ώρα 20.15

Αφιέρωμα στον Θεόφραστο Σακελλαρίδη (1882-1950)

«Marching Operetta»

Ορχηστρικό

«Το βαλς θ' αρχίσουν» από την οπερέττα «Ο Βαφτιστικός»
Έλενα Ρίστοβα, σοπράνο

«Πλου πλου» από την οπερέττα «Η κόρη της καταιγίδος»
Μαργαρίτα Στάντλερ, σοπράνο

«Τον παλιό εκείνο τον καιρό» από την οπερέττα «Ο Βαφτιστικός»
Έλενα Ρίστοβα, Μαργαρίτα Στάντλερ, σοπράνο

«Το παραμύθι της Νεράιδας» από την όπερα «Περουζέ»
Αλίκη Παππά, σοπράνο

«Στα παραπήγματα» από την οπερέττα «Στα παραπήγματα»
Ορχηστρικό

«Θέλω να δω τον Πάπα» από την οπερέττα «Θέλω να δω τον Πάπα»
Έλενα Ρίστοβα, Αλίκη Παππά, Μαργαρίτα Στάντλερ, σοπράνο

Φιλαρμονική Ένωση Κέρκυρας «Ο Καποδίστριας»

Διευθύνει ο Αρχιμουσικός **Μιχάλης Μιχαλόπουλος**
Προετοιμασία σολίστ: **Ρόζα Πουλημένου**

Σάββατο 8 Νοεμβρίου, ώρα: 13.00

Ρεσιτάλ φλάουτου Θεοδώρας Ιορδανίδου

Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788):
Solosonata in a-Moll, Wq 132

Claude Debussy (1862-1918):
Syrinx, L. 129 (1913)

Μιχάλης Λαπιδάκης (1960 -):
Ein andrer Hauch I (1991)

Luciano Berio (1925-2003):
Sequenza I (1958)

Sigfried Karg – Elert (1877-1933):
Sonata Appassionata in fis-Moll, op. 140 (1917)

Σάββατο 8 Νοεμβρίου, ώρα: 20.00

Συναυλία με έργα Ελλήνων συνθετών για φωνή και πιάνο
Σταματία Γεροθανάση, σοπράνο
Φανή Καραγιάννη, πιάνο

Γιάννης Κωνσταντινίδης (1903-1984): *Πέντε Τραγούδια της Προσμονής* (1924, αναθ. 1980), ποίηση Rabindranath Tagore (σε μετάφραση Γ. Κωνσταντινίδη)

- I. «Κοντά μου ήρθε και κάθισε...»
- II. «Που να βρίσκεσαι...»
- III. «Η μέρα τελειώνει...»
- IV. « Στο γκρίζο ζεστό μεσημέρι...»
- V. «Αυτ' είναι η ηδονή μου...»

Δημήτρης Δραγατάκης (1914-2001): δύο από τα τέσσερα τραγούδια (1982) σε ποίηση Βικτώρια Θεοδώρου

- I. «Ήσουν μικρή»
- II. «Πιάνο νερό»

Αντίοχος Ευαγγελάτος (1903-1981): *Νανούρισμα αρ. 2* (1948), στίχοι δημοτικοί από τη συλλογή Νίκου Πολίτη

Αργύρης Κουνάδης (1924-2011): «Μέσα στις θαλασσινές σπηλιές» (1949-50), ποίηση Γιώργου Σεφέρη

Μάνος Χατζιδάκις (1925-1994): Τέσσερα τραγούδια από τον *Μεγάλο Ερωτικό* (1972)

- I. «Με την πρώτη σταγόνα της βροχής», ποίηση Οδυσσέα Ελύτη
- II. «Σ' αγαπώ», ποίηση Μυρτιώτισσας
- IV. «Ποιος είν' τρελός από έρωτα», ποίηση Γιώργου Σαραντάρη
- VI. «Πέρα στο θολό ποτάμι», ποίηση F. G. Lorca (σε μετάφραση Ν. Γκάτσου)

Αιμίλιος Ριάδης (1880-1935):

- «L' Orpheline», ποίηση Αιμίκλιου Ριάδη
- «Μισιριώτισσα», ποίηση Αλέξανδρου Πάλλη
- «Μάγισσα», ποίηση Αιμίκλιου Ριάδη

Γιάννης Ανδρέου Παπαϊωάννου (1910-1989):

- «Γλυκιά Νυχτιά» (1938), ποίηση Αργύρη Καραβά
- «Γεια σας τριαντάφυλλα» (1944), ποίηση Κωστή Παλαμά

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΡΜΗΝΕΥΤΩΝ

Παρασκευή 7 Νοεμβρίου, ώρα: 20.15

Η **Φιλαρμονική Ένωση Κέρκυρας «Ο Καποδίστριας»** ιδρύθηκε το 1980 στην πόλη της Κέρκυρας με σκοπό τη διάδοση και καλλιέργεια της μουσικής παιδείας καθώς και τη συνέχιση της μακραίωνης φιλαρμονικής παράδοσης του νησιού. Φέρει το όνομα του Ιωάννη Καποδίστρια, πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδας και επιφανούς Κερκυραίου, συμβολίζοντας τις αξίες της προσφοράς, της παιδείας και του πολιτισμού. Από την ίδρυσή της, η Φιλαρμονική έχει αναπτύξει πολυδιάστατο έργο στον χώρο της μουσικής εκπαίδευσης και της πολιτιστικής δράσης. Διατηρεί Μουσική Σχολή με πλήρη κύκλο θεωρητικών μαθημάτων και οργάνων όπου εκπαιδεύονται νέοι μουσικοί που στελεχώνουν τη μπάντα, τη συμφωνική ορχήστρα και τα μικρότερα μουσικά σύνολα. Η Φιλαρμονική συμμετέχει σταθερά σε θρησκευτικές τελετές, λιτανείες, εθνικές επετείους και πολιτιστικές εκδηλώσεις της Κέρκυρας, αποτελώντας αναπόσπαστο κομμάτι της τοπικής ταυτότητας και των μουσικών δρώμενων του νησιού. Παράλληλα, έχει πραγματοποιήσει πλήθος συναυλιών και καλλιτεχνικών εμφανίσεων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό μεταξύ των οποίων: Συμμετοχή σε Φεστιβάλ Φιλαρμονικών και Μουσικών Συνόλων στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Κέρκυρα, Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ρόδο, Γαλλία, Σλοβενία κ.ά.). Συναυλίες συμφωνικής και επετειακής μουσικής στο Δημοτικό Θέατρο της Κέρκυρας και σε άλλα σημαντικά πολιτιστικά κέντρα. Συνεργασίες με χορωδίες, σολίστες και συνθέτες, παρουσιάζοντας έργα Ελλήνων και ξένων δημιουργών. Αφιερωματικές συναυλίες σε προσωπικότητες της ελληνικής μουσικής καθώς και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις για μαθητές στο ευρύ κοινό. Με τη σταθερή της παρουσία, η Φιλαρμονική Ένωση Κέρκυρας «Ο Καποδίστριας» αποτελεί πολιτιστικό φορέα υψηλού επιπέδου, προβάλλοντας την Κέρκυρα σε κάθε ευκαιρία και καλλιεργώντας στους νέους την αγάπη για τη μουσική, τη συνεργασία και την κοινωνική προσφορά.

Ο **Μιχάλης Μιχαλόπουλος** ξεκίνησε τις μουσικές του σπουδές στη Φιλαρμονική Εταιρεία Κέρκυρας, και συνέχισε στη Φιλαρμονική Ένωση «Καποδίστριας», καθώς και στο Ωδείο Κέρκυρας και στο Εθνικό Ωδείο. Σπούδασε διεύθυνση ορχήστρας πνευστών στο Instituto Superiore Europeo Bandistico (Ιταλία) και συνεργάστηκε με διακεκριμένους μαέστρους, όπως οι Jan Cober, Fulvio Creux κ.ά. Έχει διευθύνει ορχήστρες πνευστών στην Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία και Η.Π.Α. Έχει συνθέσει τρία έργα και διασκευάσει πάνω από 1350 έργα για Μπάντα και σύνολα πνευστών. Ως προσκεκλημένος εισηγητής έχει διδάξει σε σεμινάρια διεύθυνσης-ρεπερτορίου Μπάντας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, ενώ συμμετέχει τακτικά σε διεθνείς κριτικές επιτροπές. Είναι Αρχιμουσικός της Φιλαρμονικής Ένωσης «Ο Καποδίστριας» και αρθρογραφεί τακτικά για τη μουσική μπάντα.

Η υψίφωνος **Αλίκη Παππά** γεννήθηκε στους Αγίους Σαράντα της Βορείου Ηπείρου. Σπούδασε Βυζαντινή Μουσική στο τμήμα Ψαλτικής Μουσικής της Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Ηρακλείου Κρήτης. Είναι πτυχιούχος Ειδικού Αρμονίας και διπλωματούχος Μονωδίας από το Ωδείο Νικόλαος Μάντζαρος (τάξη Μ. Μηλολιδάκη). Από το 2021 φοιτά στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με ειδίκευση στο κλασικό τραγούδι και καθηγήτρια την Ρόζα Πουλημένου. Έχει παρακολουθήσει masterclasses λυρικού τραγουδιού με καταξιωμένους καλλιτέχνες όπως οι Θ. Γλυνάτσος, Δ. Τηλιακός, G. Maresta, M. Fedyk-Klimaszewska και J. Stupnianeck-Kalèdiene. Το 2020 ηχογράφησε τα «δέκα ποιήματα Τάνκα» της Α. Πεπέ σε μουσική Κ. Αγουρίδη σε συνεργασία με τον Π. Μάρκο. Το 2021 συμμετείχε επίσης στη δισκογραφική δουλειά «Μιάν άνοιξη και μόνο» του Γ. Αργυρόπουλου με το τραγούδι «Βαρκούλα μόνη» σε στίχους Γ. Κυριαζή. Από τις πιο σημαντικές στιγμές της πορείας της είναι ο ρόλος της Διδώς στην όπερα «Dido and Aeneas» του H. Purcell με το Συμφωνικό και Φωνητικό Σύνολο του Ιονίου Πανεπιστημίου (2023), ο ρόλος της Παμίνα στον «Μαγικό Αυλό» του W. A. Mozart με τη Φιλαρμονική «Μάντζαρος». Το 2025 ερμήνευσε στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών την άρια «Non mi dir» της Donna Anna από την όπερα «Don Giovanni» του W. A. Mozart. Παράλληλα με την καλλιτεχνική της πορεία, ασχολείται συστηματικά με τη διδασκαλία της φωνητικής μουσικής. Κατά τα έτη 2023-25 δίδαξε φωνητική στο Καλογεροπούλειο Ίδρυμα και ανέλαβε τη διεύθυνση παιδικής χορωδίας του Ιδρύματος.

Η **Έλενα Ρίστοβα** γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη όπου και ξεκίνησε την ενασχόλησή της με τη μουσική, με θεωρητικά και πιάνο στο ωδείο Σαμαρά. Υπήρξε μέλος της Παιδικής Χορωδίας Αγίας Τριάδος και της Χορωδίας του Μουσικού Σχολείου Θεσσαλονίκης. Συμμετείχε ως χορωδός σε πολλές συναυλίες και μεγάλες παραγωγές όπως στη Συμφωνία των Χιλίων του G. Mahler, War Requiem του B. Britten, Carmen του G. Bizet, La Boème του G. Puccini που πραγματοποιήθηκαν στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος κ.α. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με ειδίκευση στη μονωδία της τάξης της Ρόζας Πουλημένου. Συμμετείχε σε πολλά σεμινάρια λυρικού τραγουδιού με καθηγητές τους Christine Schwarz, Ettore Papadia, Carol Richardson Smith, Andreas Reibenspies, Pietro Ballo, Manfred Schiebel, Milena Storti, Χριστόφορο Σταμπόγλη, Julija Stupnianek Kalediene, Yamiona Maamar. Το 2012 στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού το 2013 έλαβε μέρος ως σολίστ στις μουσικές παραστάσεις με τίτλο «Ένα ταξίδι στη Λιλιπούπολη» υπό τη διεύθυνση του Στάθη Σούλη. Ως σολίστ έχει συμμετάσχει σε έργα όπως Te Deum του M. A. Charpentier, Gloria in D major του A. Vivaldi, Missa Brevis in G major του W. A. Mozart, Requiem του G. Fauré, Chansons Madecasses του M. Ραβέλ κ.α. Από το 2013 συμπράττει με τις κερκυραϊκές φιλαρμονικές. Το 2023 έλαβε μέρος ως σολίστ σε δύο συναυλίες με έργα Μίκη Θεοδωράκη στο Ροζαρενας και στη Νις της Σερβίας. Το 2024 ερμήνευσε το ρόλο της «Σαμπούκω» στην οπερέττα του Σ. Σαμάρα «Η Πριγκίπισσα της Σάσσωνος» η οποία ανέβηκε στο Δημοτικό Θέατρο Κέρκυρας σε παραγωγή του σωματείου Φίλων της Χορωδίας «San Giacomo» υπό τη διεύθυνση του Άλκη Μπαλτά και τη σκηνοθεσία του Πέτρου Γάλλια.

Η **Μαργαρίτα-Μαρία Στάντλερ** ξεκίνησε τις μουσικές της σπουδές στο πιάνο, τα θεωρητικά και το κλασικό τραγούδι στο Ωδείο της Πολυφωνικής Χορωδίας Πατρών. Συνέχισε τις σπουδές της στο κλασικό τραγούδι στο Πανεπιστήμιο του Σάλτσμπουργκ (Musik und Tanzwissenschaft), ενώ παρακολούθησε μαθήματα masterclasses με τον Martin Vacha στη Βιέννη και με άλλους διεθνώς αναγνωρισμένους καθηγητές όπως οι Jelena Bankovic, Helen Tintes, Yamina Maamar, Χριστόφορος Σταμπόγλης και Δημήτρης Γιακάς. Από το 2021 φοιτά στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, στην κατεύθυνση Μονωδίας υπό την καθοδήγηση της Ρόζας Πουλημένου. Το 2022 συνεργάστηκε με τη Συμφωνική Ορχήστρα Επτανήσων συμμετέχοντας σε συναυλίες στην Ελλάδα και στη Σερβία. Επίσης έχει συνεργαστεί με τη Δημοτική Χορωδία Κέρκυρας San Giacomo σε παραγωγές όπως η Πριγκίπισσα της Σασσόννας και η Καβαλερία Ρουσικάννα, ενώ έχει εμφανιστεί σε πολυάριθμες συναυλίες και παραγωγές διευρύνοντας συνεχώς το ρεπερτόριο και την καλλιτεχνική της εμπειρία. Έχει τραγουδήσει ως σολίστ στις όπερες The Beautiful Bridegroom του Dan Shore, Die Zauberflöte του W. A. Mozart καθώς και στον Orfeo ed Euridice του C. W. Gluck.

Σάββατο 8 Νοεμβρίου, ώρα: 13.00

Η **Θεοδώρα Ιορδανίδου** είναι Α΄ Κορυφαία φλαουτίστα στη Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια και διδάσκουσα στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ. Αποφοίτησε με Άριστα από το Δημοτικό Ωδείο Έδεσσας, το Conservatoire de Musique του Λουξεμβούργου, το Πανεπιστήμιο Μουσικής της Νυρεμβέργης (τάξεις A. – C. Heinzmann, H. Wiese, D. Koch), από όπου έλαβε Πτυχίο και Master σολιστικής κατεύθυνσης. Είναι, επίσης, πτυχιούχος και κάτοχος Integrated Master του Τμήματος Μουσικών Σπουδών ΑΠΘ. Στο ίδιο Τμήμα ολοκλήρωσε την διδακτορική της διατριβή με Άριστα παμψηφεί υπό την επίβλεψη του καθηγητή Γιώργου Σακαλλιέρου. Ως σολίστ φλάουτου, μουσικός ορχήστρας και μέλος συνόλων μουσικής δωματίου έχει εμφανιστεί σε σημαντικές αίθουσες και φεστιβάλ στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Meistersingerhalle, Solitär Mozarteum, MMA, ΚΠΙΣΝ, Ηρώδειο, Στέγη, ΜΜΘ, Φεστιβάλ Ραβέννας, Φεστιβάλ Αθηνών) και έχει συμπράξει με τις ΚΟΑ, ΚΟΘ, ΕΛΣ, την Συμφωνική Ορχήστρα της Νυρεμβέργης, την Φιλαρμονική του Bad Reichenhall, το *Ensemble Resonanz*, μεταξύ άλλων. Ηχογράφησε για το Γ΄ Πρόγραμμα της ΕΡΤ και για παραστάσεις του Εθνικού Θεάτρου. Έλαβε Α΄ και Β΄ βραβεία σε διαγωνισμούς φλάουτου και κατόπιν διαγωνισμών τις υποτροφίες DAAD, «Αλεξάνδρα Τριάντη», Ιδρύματος Ωνάση και ΙΚΥ. Ακόμη, έχει πραγματοποιήσει ανακοινώσεις σε συνέδρια υπό την αιγίδα της Ελληνικής και της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας, ενώ άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε συλλογικούς τόμους, επιστημονικά περιοδικά και Πρακτικά συνεδρίων, <https://www.theodora-iordanidou.com>

Σάββατο 8 Νοεμβρίου, ώρα: 20.00

Η **Σταματία Γεροθανάση** είναι επίκουρη καθηγήτρια (Τμήμα Μουσικών Σουδών, Α.Π.Θ., με γνωστικό αντικείμενο *Ιστορία και πράξη της φωνητικής μουσικής*) και λυρική τραγουδίστρια με εμφανίσεις σε παραγωγές μ.ά. των Mecklenburgisches Staatstheater Schwerin, Staatstheater Darmstadt, Theater Magdeburg, Theater Pforzheim, στους ρόλους: Pamina (*Die Zauberflöte*), Donna Anna (*Don Giovanni*), Elettra (*Idomeneo*), Fiordiligi (*Così fan tutte*), Leila (*Les pêcheurs de perles*), Micaëla (*Carmen*), Marie (*Prodaná nevěsta*), Antonia (*Les contes d' Hoffmann*), Saffi (*Der Ziguenerbaron*), Hanna (*Die lustige Witwe*), Tatjana (*Eugen Onegin*), Ariadne (*Ariadne auf Naxos*), Leonore (*Fidelio*), Mimi (*La Bohème*), Cio-Cio San (*Madama Butterfly*), Violetta (*La Traviata*), Alice (*Falstaff*), Aida (*Aida*), Santuzza (*Cavalleria rusticana*), μεταξύ άλλων. Έχει συνεργαστεί ως σολίστ με τη φιλαρμονική ορχήστρα του Düsseldorf, φιλαρμονική ορχήστρα του Duisburg, Badische Philharmonie, Thüringen Philharmonie Gotha-Eisenach, συμφωνική ορχήστρα του δήμου Θεσσαλονίκης και έχει δώσει συναυλίες τραγουδιού στην Ελκλάδα (Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών, Μεγάλη Βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη», Αίθουσα Τελετών Α.Π.Θ.) και στη Γερμανία (Mecklenburgisches Staatstheater Schwerin, MeckProms, Musikfestival *Crescendo*, Universität der Künste Berlin).

Η **Φανή Καραγιάννη** είναι πιανίστα, παιδαγωγός και μουσικολόγος. Σπούδασε πιάνο και Ανώτερα Θεωρητικά με τους Λίλα Ρίζου, Christine Fressinier και Χρήστο Σαμαρά αντίστοιχα. Είναι απόφοιτος και κάτοχος master του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. Μελέτησε πιάνο, μουσική δωματίου, τσέμπαλο και εκκλησιαστικό όργανο με τους: Δ. Τουφεξή, Γ. Χατζηνίκο, Μ. Tirimo, Μ. Δαλμάτη, Τ. Αποστολίδη, Br. Fredriksen, D. Deliponti, L. Boyadjieva, D. Athanasof, M. Margaut, L. Kuhe, A. Krustev, κ.ά. Το ρεπερτόριό της εκτίνεται από την μπαρόκ ως τη σύγχρονη εποχή. Έχει δώσει ατομικά ρεσιτάλ καθώς και συναυλίες μουσικής δωματίου σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας και του εξωτερικού (Αγγλία, Γαλλία, Ιταλία, Φινλανδία, Γερμανία, Βέλγιο, κ.ά.). Ασχολήθηκε ιδιαίτερα με την μελέτη της σύγχρονης μουσικής ενώ πραγματοποίησε αρκετές πρώτες εκτελέσεις έργων του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα. Παρουσίασε σε α' πανελλήνια εκτέλεση έργα των El. Allberga, Ad. Roxbough, Al. Schnittke, Fr. Lerdahl, A. Part, L. Auerbach, G. Pesson, T. Murail, X. Σαμαρά, Κ. Τσούγκρα, Γ. Σακαλλιέρου, Μ. Λαζαρίδου, Μ. Πειστικού, Α. Παπαδημητρίου, Σ. Δαλαμπίρα, Γ. Κουτούλα, κ.ά. Έχουν εκδοθεί δύο solo CDs με την εταιρεία Phasma Music: "Contemporary Greek Music for solo piano" (2021) και "Christos Samaras-24 preludes for piano" (2023). Ενώ παράλληλα συμμετείχε σε άλλες παραγωγές CDs ως solo ερμηνεύτρια ή μέλος μουσικής δωματίου.

* * *

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Παρασκευή 7 Νοεμβρίου

Έντεχνο και λαϊκό τραγούδι: Από την παράδοση στην εκπαίδευση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό

Πάνος Βλαγκόπουλος: «Ο Paul Celan και η σχέση μουσικής-ποίησης: Σκέψεις για μια κριτική προσέγγιση του Έντεχνου Λαϊκού Τραγουδιού»

Η ρήση του Adorno σχετικά με τη δυνατότητα να γραφούν ποιήματα μετά το Auschwitz είναι γνωστή. Φυσικά, δεν υποτίθεται (ούτε υποτέθηκε ποτέ) ότι αν τη λάβει κανείς υπόψη πρέπει να οδηγηθεί σε κυριολεκτική της εφαρμογή είτε σε αναπότρεπτη διάψευση (μιας και δεν σταμάτησαν ποτέ να γράφονται ποιήματα)· αλλά, στην εξέταση του τρόπου που οι ποιητές διαχειρίστηκαν τη νέα πραγματικότητα, αυτήν που έκανε τον Adorno να εκφραστεί με το ρητορικό τρόπο της υπερβολής· επίσης, στην εξέταση του τρόπου που άλλοι ποιητές δεν έλαβαν υπόψη, αγνόησαν ή απλά δεν μπόρεσαν να ανταποκριθούν στην πρόκληση που αντιπροσώπευε η φράση του Adorno (είτε για προσωπικούς λόγους είτε για λόγους άλλων αναγκών του κοινωνικού-πολιτισμικού περιβάλλοντος εντός του οποίου έδρασαν). Με αφορμή τις σκέψεις που προηγήθηκαν, θα διατυπώσω μια μεταποιητική ιδέα για τη μοντερνιστική δημιουργία στην Ελλάδα στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα. Στο πρώτο μέρος της εισήγησης θα προσπαθήσω να στήσω ως αντίπαλο δέος το παράδειγμα του Paul Celan (1920-1970), του σημαντικότερου ίσως γερμανόφωνου ποιητή του 20ού αιώνα. Ο Celan αποτελεί, μέσα από το γεγονός ότι η σχέση του με το Ολοκαύτωμα ήταν άμεση και βιωματική, αλλά κυρίως, με τη δύναμη της γραφής του, ίσως την πιο χαρακτηριστική περίπτωση ποιητή, του οποίου η αναμέτρηση με τη δυσκολία που περιγράφει ο Adorno καθόρισε το έργο του και οδήγησε σε νέους κι ενδιαφέροντες δρόμους την ποιητική γραφή (άλλωστε, ο Adorno αναδιατύπωσε τη σκέψη αυτή, με αφορμή ακριβώς τον Celan). Στο δεύτερο μέρος θα επιχειρήσω την αντιπαραβολή ενός Ελληνικού ποιητικο-μουσικού έργου, που ανήκει στον -σχεδόν συνομήλικο του Celan- Νίκο Μαμαγκάκη (1929-2013): πρόκειται για τον *Νέο Ερωτόκριτο* (1975), πάνω στο ομώνυμο ποίημα του Παντελή Πρεβελάκη. Αν και η αντιπαραβολή μοιάζει αυθαίρετη και σχεδόν τυχαία, θα προκαλέσει την εξαγωγή συμπερασμάτων και τον ιδιαίτερο φωτισμό πραγμάτων που ο περιορισμός της ματιάς στο ένα σκέλος της αντιπαραβολής δεν θα μπορούσε ποτέ να φανερώσει.

Γιώργος Κανέλλος: «Η εκ νέου ανάδυση του ρεμπέτικου τραγουδιού κατά τη δεκαετία του 1980. Μεταβολές, προσλήψεις και η αναγνώρισή του ως πτυχή του εθνικού πολιτισμού»

Η παρούσα εισήγηση θα πραγματευθεί την διαδικασία επαναδιαπραγμάτευσης και εκ νέου ανάδυσης του ρεμπέτικου τραγουδιού που κορυφώθηκε κατά το πρώτο ήμισυ της δεκαετίας του 1980. Πιο συγκεκριμένα, η μεταβολή στο πεδίο των προσλήψεων του ρεμπέτικου τραγουδιού, καθώς και η συνεισφορά της πολιτιστικής δυναμικής της εποχής στην άνθηση και αύξηση της δημοτικότητάς του θα αποτελέσουν βασικό άξονα της εισήγησης. Επιπλέον, οι ωραιοποιημένες καλλιτεχνικές αναπαραστάσεις του εν λόγω μουσικού ρεύματος, η ολοκληρωτική αλλαγή της κρατικής στάσης απέναντί του και η σταδιακή ένταξή του στον λεγόμενο εθνικό πολιτισμό αποτελούν σημαίνοντες παράγοντες που θα παρατεθούν και στους οποίους θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση εντός της εισήγησης. Τέλος, θα εξεταστούν επιμέρους πτυχές του πολιτιστικού φαινομένου, όπως η εξέλιξη του

είδους, η ώσμωσή του με σύγχρονα μουσικά και στιχουργικά στοιχεία και η εμφάνιση των ρεμπετάδικων στο χώρο της διασκέδασης, στοιχεία που ώθησαν ένα σημαντικότατο τμήμα της νεολαίας να στραφεί προς το μουσικό είδος και συγχρόνως ευνόησαν μια τάση δευτερογενούς πολιτικοποίησής του.

Αικατερίνη Κωνσταντίνου: «Μουσικοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις του ελληνικού δημοτικού τραγουδιού: Εθνομουσικολογική έρευνα και εφαρμογή διδακτικής παρέμβασης σε σχολική τάξη πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης»

Η εισήγηση επικεντρώνεται στην αξιοποίηση υλικού από την εθνομουσικολογική έρευνα για την εφαρμογή μίας διδακτικής παρέμβασης σε σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο σκοπός της έρευνας ήταν διττός: αφενός να αναδείξει μέσα από την εθνομουσικολογική έρευνα δημοτικά τραγούδια που μπορούν να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική πράξη και αφετέρου μέσα από την εφαρμογή ενός προγράμματος παρέμβασης στη σχολική τάξη να εξοικειωθούν τα παιδιά με την ελληνική μουσική παράδοση μαθαίνοντας επιλεγμένα δημοτικά τραγούδια και να μελετηθούν οι απόψεις τους για τη δημοτική μουσική. Αφού πραγματοποιήθηκε έρευνα για την αναζήτηση δημοτικών τραγουδιών ακολούθησε μουσικολογική ανάλυσή τους και διαμόρφωση προτάσεων διδασκαλίας. Στη συνέχεια υλοποιήθηκε πρόγραμμα παρέμβασης με διδασκαλία δημοτικών τραγουδιών στο σχολείο. Στην έρευνα συμμετείχαν μαθητές και μαθήτριες από την πέμπτη και έκτη τάξη ενός δημοτικού σχολείου της επαρχίας. Τα ερευνητικά δεδομένα συλλέχθηκαν από την παρατήρηση των εφαρμογών μέσω βιντεοσκόπησης, από ομαδικές συνεντεύξεις με τα παιδιά και ερωτηματολόγια. Το παρόν ερευνητικό εγχείρημα προσέφερε μία αξιολογή συλλογή δημοτικών τραγουδιών συνοδευόμενων από εκπαιδευτικές προτάσεις και προέβλεπε προσεγγίσεις διδασκαλίας και μάθησης του δημοτικού τραγουδιού μέσω μίας βιωματικής διαδικασίας. Η ανάλυση των δεδομένων της διδακτικής παρέμβασης ανέδειξε τις αντιλήψεις των παιδιών για τη δημοτική μουσική και τη θετική επίδραση του προγράμματος στις στάσεις τους απέναντι σε αυτή.

Τάσος Κολυδάς, Νίκος Πουλάκης: «Μετά το τέλος του Finale: ψηφιακός μετασχηματισμός και εξέλιξη συνθετικών πρακτικών στην ελληνική έντεχνη μουσική»

Η ανακοίνωση της διακοπής ανάπτυξης του λογισμικού Finale, τον Αύγουστο του 2024, δημιούργησε μια πρωτοφανή κατάσταση στον χώρο της σύνθεσης έντεχνης μουσικής. Μετά από 36 χρόνια κυριαρχίας στη μουσική σημειογραφία, η διακοπή επηρέασε μεγάλη μερίδα των Ελλήνων συνθετών που, σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τους συγγραφείς το 2019, χρησιμοποιούσαν το Finale σε υψηλό ποσοστό (57,14%). Παράλληλα, η περίοδος που μεσολάβησε χαρακτηρίστηκε από έναν συνεχώς επιταχυνόμενο ψηφιακό μετασχηματισμό, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Η παρούσα έρευνα στοχεύει στη διερεύνηση δύο βασικών αξόνων που αναδύονται. Πρώτον, τη μελέτη του ψηφιακού μετασχηματισμού στη συνθετική διαδικασία, εξετάζοντας πώς η τεχνολογία επηρεάζει τη δημιουργική διαδικασία, ποια νέα εργαλεία και τεχνικές υιοθετήθηκαν και αν επιβεβαιώνονται τα ευρήματα της προηγούμενης έρευνας. Δεύτερον, την καταγραφή των αντιδράσεων των συνθετών στη διακοπή ανάπτυξης του Finale, εξετάζοντας τις ψυχολογικές και πρακτικές επιπτώσεις, τις στρατηγικές προσαρμογής και τις επιλογές εναλλακτικού λογισμικού. Η μεθοδολογική προσέγγιση είναι μεικτή, συνδυάζοντας ποσοτική έρευνα μέσω ερωτηματολογίου με ποιοτική έρευνα μέσω στοχευμένων ημι-δομημένων συνεντεύξεων. Τα αποτελέσματα αποκαλύπτουν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τις προτιμήσεις των συνθετών, τη χρήση του λογισμικού κατά τη σύνθεση ως ένα κατ' ουσίαν μουσικό όργανο και τις στρατηγικές προσαρμογής απέναντι στις εξελίξεις. Η έρευνα

συνεισφέρει στην κατανόηση του ψηφιακού μετασχηματισμού στην ελληνική έντεχνη μουσική και παράσχει πρακτικές οδηγίες για την διαχείριση των εξελίξεων στο χώρο της ψηφιακής παρτιτούρας.

Θέατρο, φωνή και χορός: Από τον ρομαντισμό στη σύγχρονη σκηνή

Νίκος Μάμαλης: «Ηγεμονική στρατηγική και γερμανικός ρομαντισμός στο Βασιλικό Θέατρο (1901-1908)»

Η συγκεκριμένη εισήγηση εξετάζει τον μουσικό παράγοντα και τον ρόλο του στο Βασιλικό Θέατρο κατά τη σύντομη διάρκεια λειτουργίας του την πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα (1901-1908). Όσο παράδοξο και αν φαίνεται να υποστηριχτεί ότι ο κύκλος γύρω από τον μονάρχη Γεώργιο Α΄ άσκησε θεατρική πολιτική κατά την πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα, άλλο τόσο παράτολμο ακούγεται η ανάδειξη μιας πολιτικής διάστασης της μουσικής που ακολουθήθηκε στο Βασιλικό Θέατρο. Μέσα από την προώθηση των θεατρικών παραστάσεων και τις επιλογές του ίδιου του μονάρχη, η νεότευκτη αίθουσα λειτούργησε ως εναλλακτικός πόλος όχι μόνο του θεατρικού αλλά και του μουσικού τοπίου εκείνης της περιόδου. Πέρα από τις μουσικές δραστηριότητες των γνωστών αιθουσών των Αθηνών, στο Βασιλικό Θέατρο, ακολουθήθηκε μια μοναρχική στρατηγική που σκόπευε στην προώθηση της μουσικής ερμηνείας συνυφασμένης με τις κατακτήσεις κυρίως της γερμανικής ρομαντικής μουσικής τέχνης. Η εμμονική στάση του Άνακτα να συμπεριφέρεται άλλοτε ως ακροατής-οικοδεσπότης και άλλοτε ως επιχειρηματίας που προκρίνει το προσωπικό του όραμα, να επιβάλλει δηλαδή τις ευρωπαϊκές επιλογές, πιθανόν να εγγυόταν τη διασφάλιση υψηλών αισθητικών κριτηρίων, ωστόσο κάθε ερμηνεία και υποδοχή της στο Βασιλικό Θέατρο ιδεολογικοποιείται καθώς επισφραγίζεται από την αίγλη και το κύρος του βασιλικού στέμματος.

Κατερίνα Μανιού: «Ο χώρος της κραυγής: Η ανθρώπινη φωνή ως πολιτική και θέατρο κόσμου σε 'υβριδικά φωνητικά έργα' μετά το 1960»

Στην παρούσα εισήγηση, έργα μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο, που «η επιτέλεσή τους είναι τόσο θεατρική όσο και μουσική» (Griffiths) κωδικοποιούνται ως 'απόπειρες επανένταξης της κραυγής', με πολυάριθμες διασπάσεις αυτής, κατευθύνσεις και δυναμικές. Εστιάζω θεματικά σε συνθέσεις των Nono, Berio, Schnittke, Απέργη, παρατηρώντας διαφορετικές μορφοποιήσεις-σηματοδοτήσεις της κραυγής, ενώ επιλέγω 'στιγμιότυπα' από τους Cage, Χρήστου, Σπυροπούλου κ.α. αποσκοπώντας στην εμβάθυνση των κεντρικών παραδειγμάτων. Η παραπάνω πραγμάτευση αρθρώνεται με άξονα το δίπολο 'κραυγή-διαμεσολάβηση'. Εκτεινόμενο από την, κατά Nono, "advanced garde", στα ονειρώδη καταφύγια του Schnittke έως την εμπόλεμη σημειογραφική συνθήκη μεταξύ σώματος-ιστορίας στον Berio, το περίπλοκο ζήτημα της διαμεσολάβησης διερευνάται ιδεολογικά, γλωσσικά και μουσικό-πολιτισμικά. Η παραπάνω σύγκριση εικχέεται στο δίπολο «μυθολογική φωνή» (Cavarero)-«Τεχνομυθολογία» (Αξελός), μέρος της μεταδιδασκτορικής έρευνάς μου, με έμφαση στην έννοια της μεταμόρφωσης. Προς συγκρότηση εδάφους συζήτησης, παρουσιάζονται δύο πτυχές φωνητικής προσέγγισης: 1. Ο φωνοκεντρικός παραλληλισμός των συσχετισμών φύσης-μύθου-φωνής και πολιτισμού-γλώσσας-ορθολογισμού, με ιεραρχικές, πολιτικές, έμφυλες προεκτάσεις. 2. Η αντιμετώπιση της φωνής ως εγγενώς 'οντοπολιτικής' ουσίας, φέρουσας βιοπολιτικών διαστάσεων, με την πρώτη ξεκάθαρη θεμελίωσή τους στον Αριστοτέλη. Αποτελώντας συνέχεια προηγούμενων εισηγήσεων (διατμηματικά 2021, 2023 κ.α.), αυτά επιτρέπουν την κριτική πραγμάτευση των παραδειγμάτων, βάσει προβληματισμών επί της πολιτικής συμβολικής των

(τεχνο)μυθολογικών μεσολαβήσεων, 'φωτίζοντας σκοτεινά' ποικιλόμορφες φωνητικές μεταμορφώσεις ως προσημάνσεις του επερχόμενου.

Μανώλης Σειραγάκης: «Η μαγεία του κοινού: Πλατεία και γαλαρία στο ελαφρό μουσικό θέατρο»

Το κοινό του θεάτρου, και του μουσικού θεάτρου φυσικά, αποτελεί βασικό πυλώνα της παράστασης. Ωστόσο σπάνια έχει μελετηθεί συστηματικά, γεγονός που εμποδίζει την καλύτερη κατανόηση της λειτουργίας του είδους. Στην εισήγηση θα προσπαθήσω να ανιχνεύσω μερικά επαναλαμβανόμενα μοτίβα στη λειτουργία του κοινού, λαμβάνοντας ως μελέτη περίπτωσης το οπερετικό και επιθεωρησιακό κοινό του μεσοπολέμου στην Ελλάδα, αξιοποιώντας τις ιδέες του Μιχαήλ Μπαχτίν για το πλατεϊστικό γέλιο, παρακλάδι του αντίστοιχου καρναβαλικού και της σχετικής συλλογικής συμπεριφοράς. Θα προσπαθήσω να παρακολουθήσω την εξέλιξη αυτής της συμπεριφοράς στην πορεία των χρόνων, την ιδιόμορφη και σίγουρα αξιοσημείωτη συνθήκη που αυτή δημιούργησε για το ελαφρό μουσικό θέατρο, τις προσπάθειες των θεσμών να τιθασεύσουν και ελέγξουν πλήρως τη συμπεριφορά αυτή και θα συζητήσω τα σχετικά αποτελέσματα. Δίνοντας βάση στην άποψη ότι η τελική διαμόρφωση του αποτυπώματος μιας παράστασης εξαρτάται τελικά περισσότερο από το κοινό (Μπαρτ, Γιάους), θα προσπαθήσω να αποκρυπτογραφήσω το μήνυμα πίσω από την σχετική συμπεριφορά του κοινού στην περίοδο της ανεπανάληπτης ακμής της ελληνικής οπερέτας.

Flavia Sabia: «Έκσταση και ελευθερία από τους στροβιλιζόμενους χορούς της αρχαίας Ελλάδας μέχρι το βιεννέζικο βαλς»

Στο επίκεντρο της συζήτησης βρίσκεται ο ρόλος της μουσικής σε σχέση με τον χορό. Για τους αρχαίους Έλληνες, ο χορός συνδέεται στενά με τη μουσική και την ποίηση, με τις οποίες αποτελεί μια ενιαία μορφή καλλιτεχνικής έκφρασης που ονομάζεται μουσική τέχνη ή «τέχνη των μουσών». Για το λόγο αυτό, στις ιστορικές πηγές τα ονόματα των χορών συχνά αντιστοιχούν σε εκείνα των ποιητικών και μουσικών μορφών. Η υψηλότερη εκδήλωση της μουσικής είναι η χορική λυρική ποίηση, η οποία περιλαμβάνει και τις τρεις τέχνες σε μια ταυτόχρονη έκφραση. Ο χορός του χορού ονομάζεται χορεία. Συγκεκριμένα, η έκθεση εστιάζει στους χορούς που είναι αγαπητοί στον θεό Διόνυσο με αχαλίνωτο και χαοτικό χαρακτήρα και στις ανθρωπολογικές τους σημασίες. Μεταξύ αυτών, εκτός από τον διθύραμβο (χορωδιακό τραγούδι ειδικό για τη λατρεία του Διονύσου), αναλύονται η τυρβασία, ο κώμος, η σίκινις, το όκλασμα και οι χοροί που εκτελούνταν κατά τη διάρκεια των Μυστηρίων. Ταυτόχρονα, αλλάζοντας το γεωγραφικό και ιστορικό πλαίσιο, το συνέδριο επικεντρώνεται στην προέλευση του βιεννέζικου βαλς της ρομαντικής εποχής και στις αισθητικές του επιπτώσεις στον κοινωνικό, καλλιτεχνικό, μουσικό και ψυχαγωγικό τομέα. Η προέλευση αναλύεται από τον αρχαίο *deutsche tanz* (γερμανικός χορός, γνωστός στην υπόλοιπη Ευρώπη ως *allemanda*) και από τον *ländler*, έναν δημοφιλή χορό από τις ορεινές περιοχές της Αυστρίας (όπως το Τιρόλο και η Στυρία). Το βαλς, που ασκούσαν στο Παρίσι γύρω στο 1767 με την ονομασία *valse*, σύντομα εξαπλώθηκε και σε άλλες πόλεις της Γαλλίας, μέχρι που έφτασε σε μια χορευτική και οργανική μορφή στις αριστουργηματικές βιεννέζικες εκδοχές του Γιόχαν Στράους.

Η ελληνική οπερέττα του Μεσοπολέμου σε νέες αναγνώσεις

Εύη Νικήτα: «Η γυναίκα στην ελληνική μεσοπολεμική Οπερέττα (1922- 1940). Φύλο, ταυτότητα και σεξουαλικότητα μέσα από τα λιμπρέτι των θεατρικών έργων της περιόδου»

Κατά τη δεκαετία του 1920 το ελληνικό φεμινιστικό κίνημα στοχεύει στην αναβάθμιση του φύλου του: η πρόσβαση στην ανώτερη εκπαίδευση, η έμμισθη εργασία, το δικαίωμα στη ψήφο και η ισοπολιτεία αποτελούν τις χαρακτηριστικότερες διεκδικήσεις του. Οι φεμινίστριες αποβλέπουν στη σταδιακή αναγνώριση και στην ισάξια αντιμετώπιση της γυναίκας απέναντι στον άνδρα. Περιορισμένη 'εις τα του οίκου' και άμεσα συνυφασμένη με τον ρόλο της ως μητέρα, η γυναίκα καλείται να εξελιχθεί κοινωνικά στοχεύοντας στην ανεξαρτητοποίησή της. Ο αντίκτυπος της κοινωνικής αυτής μεταβολής αντικατοπτρίζεται στην ελληνική οπερέττα της δεκαετίας του 1920, στην οποία το γυναικείο φύλο πρωταγωνιστεί. Οι δημιουργοί παρουσιάζουν διαφορετικές εκδοχές της γυναικείας ταυτότητας στα έργα τους, καθιερώνοντας σταδιακά το μοντέλο μιας 'Νέας Γυναίκας' που έρχεται αντιμέτωπη με την πατριαρχική επικρατούσα κοινωνική αντίληψη. Η οπερέττα ακολουθεί το γυναικείο αυτό μοντέλο, οι απαρχές του οποίου εισάγονται στο θέατρο πρόζας και ειδικότερα στο θέατρο των Ιδεών. Στην παρούσα ανακοίνωση στόχος είναι να παρουσιαστούν οι διαφορετικές εκδοχές της γυναικείας ταυτότητας που συναντώνται στα λιμπρέτι. Θα παρουσιαστεί η στάση των δημιουργών απέναντι στις γυναίκες αυτές και το κατά πόσο αυτοί συμπαραστέκονται ή καταδικάζουν τις επιλογές τους. Θα συζητηθεί πώς πλαισιώνονται μουσικά οι γυναικείοι αυτοί τύποι και ποια είναι η σύνδεση των νέων χορών που η οπερέττα εισάγει στο κοινό της, με τις γυναίκες αυτές. Θα εξεταστεί η εξέλιξη των έμφυλων σχέσεων και η αποτύπωση της ανδρικής κυριαρχίας της πατριαρχικής κοινωνίας. Τέλος, θα οριστούν τα καινοτόμα στοιχεία που η οπερέττα εισάγει στο θεατρικό πλαίσιο της εποχής στην χώρα.

Κατερίνα Καρρά: «Από τον 'Βασιλιά του Χαλβά στη Μαρία Πενταγιώτισσα'. Κωμωδία, επιθεώρηση και οπερέττα 1934-1944. Η περίπτωση του Αλέκου Σακελλάριου»

Ο Αλέκος Σακελλάριος, ο σημαντικότερος κωμωδιογράφος του μεταπολεμικού θεάτρου ξεκίνησε τη συγγραφική του πορεία το 1934 με τη συγγραφή του λιμπρέτου για την οπερέττα *Ο Βασιλιάς του Χαλβά* που παρουσιάστηκε στο θέατρο Κοτοπούλη από τον θίασο του Πέτρου Κυριακού. Συνεργαζόμενος με σημαντικούς συνθέτες στην οπερέττα και την επιθεώρηση (Νίκο Χατζηαποστόλου, Θεόφραστο Σακελλαρίδη) αποτελεί ένα πολύ καλό παράδειγμα για να παρακολουθήσει κανείς την πορεία του μουσικού θεάτρου από την οπερέττα στην επιθεώρηση και ξανά στην οπερέττα και τη μουσική κωμωδία. Η ανακοίνωση μελετά τη συμβολή του Σακελλάριου στην ελληνική οπερέττα και αξιοποιεί τα χειρόγραφα λιμπρέτα και τις πάρτες που βρέθηκαν στη συλλογή χειρογράφων του Κώστα Παπαγεωργίου του Αθηναίου και σήμερα απόκεινται στην Εθνική Βιβλιοθήκη, μετά τη δωρεά από τον διευθυντή ορχήστρας Νίκο Τσολάκη και τη μεσολάβηση της γράφουσας.

Αικατερίνη Πολυμενοπούλου: «Η οπερέττα στην Αθήνα στην αυγή του μεσοπολέμου μέσα από τον ημερήσιο τύπο»

Στην αυγή του Μεσοπολέμου, η οπερέττα αποτέλεσε μία από τις κυριότερες μορφές θεάματος και διασκέδασης στην αθηναϊκή σκηνή, αναδεικνύοντας τις μεταβαλλόμενες πολιτιστικές και κοινωνικές συνθήκες της εποχής. Με το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και την εποχή πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την Μικρασιατική Καταστροφή, η ελληνική κοινωνία βρισκόταν σε αναζήτηση ελαφρύτερων θεαμάτων, ικανών να προσφέρουν ψυχαγωγία, απόδραση

και χαρά μέσα σε μια περίοδο αβεβαιότητας. Η παρούσα εργασία εξετάζει την παρουσία και την εξέλιξη της οπερέττας στην Αθήνα μέσα από άρθρα, κριτικές, ανακοινώσεις στήλες θεάτρου και διαφημίσεις του Ημερήσιου Αθηναϊκού Τύπου της εποχής, ο οποίος αποτέλεσε πολύτιμη πηγή για την καταγραφή των εξελίξεων. Μέσα από τον ημερήσιο Αθηναϊκό Τύπο αναζητείται η δημοτικότητα του είδους, η επίδρασή του στην ευρύτερη κοινωνία ως ένα μέσο διασκέδασης που διαμόρφωνε τις κοινωνικές τάσεις, αντανakλούσε τα πολιτικά και οικονομικά δρώμενα της εποχής και ερευνάται επίσης η ανησυχία κάποιων κριτικών για τον «εκλαϊκευμένο» χαρακτήρα της οπερέττας έναντι της «σοβαρής» μουσικής. Η εργασία προσπαθεί να αναδείξει την συμβολή των εφημερίδων ως μέσου ενημέρωσης, προβολής και διαμόρφωσης της γνώμης και του ενδιαφέροντος του κοινού για την οπερέττα ως σύγχρονη και προσιτή μορφή τέχνης που συνδυάζει το θέατρο, τη μουσική και το χορό και να αποκαλύψει τη σημασία της στην πολιτιστική ζωή της Αθήνας κατά την αρχή του Μεσοπολέμου καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αυτή αναδείχθηκε ως καθρέφτης των κοινωνικών τάσεων και ως σημαντικός πυλώνας της αθηναϊκής καλλιτεχνικής ζωής, με τον Ημερήσιο Τύπο να διαδραματίζει καίριο ρόλο στην καθιέρωση και στην προβολή της.

Ισαβέλλα Σταυρίδου: «Η εμφάνιση του είδους της ‘φιλμοπερέττας’ στην μεσοπολεμική Ελλάδα»

Η έλευση της κινηματογραφικής οπερέττας στο ελληνικό καλλιτεχνικό στερέωμα χρονολογείται στις αρχές της δεκαετίας του 1920. Πρόκειται για ένα πολύ ιδιαίτερο είδος φιλμ, που στις απαρχές του άντλησε την θεματική του από την δημοφιλή της θεατρικής οπερέττας, ωστόσο από το 1930 και μετά αυτονομήθηκε και διέγραψε την δική του πορεία. Στο εισαγωγικό κομμάτι της παρουσίασης θα συζητηθεί η ορολογία και η μετάφραση του όρου στα ελληνικά. Στην συνέχεια αφού αναλυθεί το πολιτικοοικονομικό πλαίσιο της εποχής καθώς και η πρότερη εξοικείωση του αθηναϊκού κοινού με την θεατρική οπερέττα, θα σκιαγραφηθεί η πορεία της φιλμοπερέττας στον ελλαδικό χώρο από την εμφάνιση της το 1920 μέχρι και την παρακμή της στα μέσα της δεκαετίας του 1940. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην επιρροή που είχε η φιλμοπερέττα στο θεατρικό κατεστημένο της εποχής του Μεσοπολέμου. Τέλος θα εξεταστούν μεμονωμένες παρτιτούρες έργων, που εντοπίστηκαν στο λογοτεχνικό αρχείο Ελιά καθώς και σκηνές από διάσημες φιλμοπερέττες που αντλήθηκαν από το διαδίκτυο.

Από την Κέρκυρα στην ελληνική επαρχία: Γεωγραφίες και αναβιώσεις της οπερέττας

Σταμάτης Ασπιώτης: «Η άνθιση της οπερέττας στην κοσμοπολίτικη Κέρκυρα (1900-1950)»

Το ανάλαφρο μουσικοθεατρικό είδος όπερας που ονομάστηκε οπερέττα, αποτέλεσε ένα ιδιαίτερο κεφάλαιο στην πολιτισμική ζωή της χώρας κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα. Η μουσικόφιλη Κέρκυρα με τη μακραίωνη μουσική παράδοση στο θεατρικό πολιτισμό, φαίνεται ότι υπήρξε πρωτοπόρος στις σχετικές μουσικές εξελίξεις που έλαβαν χώρα στην Ευρώπη (Γαλλία, Αυστρία) και την Ελλάδα την εν λόγω περίοδο, αφού ενέταξε στους μουσικούς της ήχους μελωδίες από διάσημες οπερέττες του ευρωπαϊκού αλλά και του ελληνικού ρεπερτορίου. Στην Κέρκυρα τα πρώτα ακούσματα οπερέττας τον 20^ο αιώνα παρουσιάστηκαν προπολεμικά, με αποσπασματικά διασκευασμένα μέρη για σύνολο πνευστών από τη Φιλαρμονική Εταιρεία Κέρκυρας. Κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου μελωδίες από οπερέττες αποτέλεσαν αναπόσπαστο μέρος των προγραμμάτων των δυο «αστικών» Φιλαρμονικών, ενώ -όπως ειπώθηκε- οι θίασοι οπερέττας έδιναν ζωντανές παραστάσεις προς τέρψη του απαιτητικού κερκυραϊκού ακροατηρίου. Η μελέτη αυτή έχει

στόχο να παρουσιάσει την επισκεψιμότητα των οπερετικών θιάσων στην Κέρκυρα τα πρώτα πενήντα χρόνια του 20^{ου} αιώνα (1900-1950), καθώς και τους συνθέτες και τα έργα που ψυχαγόησαν το μουσικόφιλο κερκυραϊκό κοινό. Παράλληλα, πρόκειται να αποτυπώσει τις κριτικές του τοπικού τύπου που γράφτηκαν αναφορικά με την καλλιτεχνική απόδοση των θιάσων αυτών. Επίσης, θα αναδείξει τη συμβολή των δυο φιλαρμονικών της πόλης του νησιού στην απόδοση του μουσικοθεατρικού είδους της οπερέτας, αφού στο ρεπερτόριό τους συμπεριέλαβαν διασκευασμένες μελωδίες σημαντικών συνθετών οπερέτας του ευρωπαϊκού αλλά και του ελληνικού χώρου.

Κωνσταντίνος Σουέρεφ: «Παραστάσεις οπερέτας στην ελληνική επαρχία του Μεσοπολέμου: Η περιοδεία του θιάσου Ριτσιάρδη-Καντιώτη (Δεκέμβριος 1931-Μάρτιος 1932) μέσα από τον Τύπο της εποχής»

Η παρούσα εισήγηση προτείνει την παρουσίαση της περιοδείας του θιάσου Ριτσιάρδη-Καντιώτη κατά το διάστημα Δεκεμβρίου 1931 – Μαρτίου 1932, με ιδιαίτερη έμφαση στην παρουσία του σε τρεις βασικούς σταθμούς: τη Θεσσαλονίκη, τη Λάρισα και τη Λαμία. Η καταγραφή βασίζεται σε πηγές του Τύπου της εποχής, όπως οι εφημερίδες *Μακεδονία*, *Μακεδονικά Νέα* και *Καθημερινή*. Ο θιάσος, ο οποίος απαρτιζόταν από σημαντικούς ηθοποιούς της εποχής – μεταξύ των οποίων η Χριστοφορίδου, η Πέρσα Βλάζου, ο Μίμης και η Ολυμπία Καντιώτη – και συνοδευόταν από ορχήστρα 15 μουσικών υπό τη διεύθυνση του Ι. Ριτσιάρδη, εγκαινίασε τις παραστάσεις του στο Θέατρο Λευκός Πύργος στη Θεσσαλονίκη στις 11 Δεκεμβρίου 1931 με την οπερέτα *Γυναίκες... Γυναίκες* των Λ. Χαϊρόπουλου και Α. Γιαννακόπουλου. Το ρεπερτόριο του θιάσου περιλάμβανε ελληνικές και ξένες οπερέττες, παρουσιάζοντας ποικιλία έργων με συχνές, ακόμα και διπλές, παραστάσεις. Ιδιαίτερη μνεία αξίζει στις ερμηνείες της Χριστοφορίδου και της Ολυμπίας Καντιώτη. Η περιοδεία συνεχίστηκε στη Λάρισα (Θέατρο Ολύμπια) και στη Λαμία (Θέατρο Πανελλήνιον), όπου παρουσιάστηκαν έργα αντίστοιχου ύφους και ποικιλίας, ενώ παράλληλα οργανώθηκαν τιμητικές παραστάσεις προς τιμήν μελών του θιάσου. Η έρευνα επικεντρώνεται στην ανάλυση του ρεπερτορίου που παρουσίασε ο θιάσος και στη μελέτη των κριτικών που δημοσιεύτηκαν για την καλλιτεχνική ποιότητα και τον τρόπο παρουσίασης των έργων. Επιπλέον, αναδεικνύεται η συμβολή του θιάσου στη διάδοση της οπερέτας στην ελληνική περιφέρεια, καθώς και ο ρόλος του στη διαμόρφωση της μουσικοθεατρικής ζωής της εποχής. Η μελέτη αξιοποιεί αρχειακό υλικό και κριτικές του Τύπου, προσβλέποντας στην πληρέστερη κατανόηση των μουσικοθεατρικών πρακτικών του Μεσοπολέμου στην ελληνική επαρχία.

Σιδερή Μαριάννα: «Η Κόμισσα Μαρίτσα του Έμμεριχ Κάλμαν: Ανάμεσα σε βαλς και τσάρντας»

Με αφορμή τη σύντομη παρουσίαση της οπερέτας *Η Κόμισσα Μαρίτσα* (1924) του Έμμεριχ Κάλμαν αναπτύσσεται μία συζήτηση γύρω από τη χρήση ουγγρικής μουσικής στη βιεννέζικη οπερέτα. Χοροπηδώντας παιχνιδιάρικα *ανάμεσα σε βαλς και τσάρντας* ο Κάλμαν χαρακτηρίζει και προσδιορίζει την κοινωνική θέση των δραματικών ηρώων, ενώ ταυτόχρονα προωθεί και σχολιάζει τη δράση. Ακροβατώντας ανάμεσα σε συμβάσεις και παράδοξα ο Κάλμαν αφηγείται μία ιστορία σχεδόν προσωπική σε ένα αμιγώς διακριτό μουσικό ύφος. Στην οπερέτα *Κόμισσα Μαρίτσα* η ουγγρική (*τσιγγάνικη*) μουσική - τόσο σε επίπεδο ρυθμού, μελωδίας και αρμονίας όσο και σε επίπεδο ενορχήστρωσης - λειτουργεί ως *εξωτικό* αντίβαρο απέναντι στο εκλεπτυσμένο και αριστοκρατικό αυστριακό βαλς. Ζητούμενο δεν είναι η αυθεντική αναπαράσταση της *τσιγγάνικης* μουσικής αλλά η δημιουργία ενός *αληθοφανούς* ηχητικού τόπου που επιτρέπει στο κοινό να βιώσει μία διαφορετική πολιτισμική εμπειρία. Άξια αναφοράς η άμεση σύνδεση της εν λόγω οπερέτας με τον *Αρχιτσίγγανο* του Γιώχαν Στράους II, συνδέοντας την *χρυσή και ασημένια* περίοδο της βιεννέζικης οπερέτας.

Κώστας Καρδάμης: «Η Μυριέλλα του Αλέξανδρου Γκερκ: Μια αλεξανδρινή οπερέττα του 1932 και η αναβίωσή της στην Κέρκυρα το 2019»

Η παρούσα ανακοίνωση αποπειράται να αναδείξει άγνωστες πτυχές της εκτυλισσόμενης στο Αιγαίο Πέλαγος οπερέττας των Αλέξανδρου Γκερκ (μουσική) και Μάρκου Μαλλιάρρακη (κείμενο) *Μυριέλλα*, η οποία πρωτοπαρουσιάστηκε μεν στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου το 1932, αλλά άγγιζε έως πρόσφατα τα όρια του μύθου στο συλλογικό υποσυνείδητο της Κέρκυρας δια της λαμβάνουσας χώρα στο Ιόνιο μεταπολεμικής εκδοχής της (κείμενο: Άλκης Πιέρης). Μέσα από τον αλεξανδρινό τύπο της εποχής και κυρίως το πρωτογενές υλικό του έργου, το οποίο φυλάσσεται, όπως και το σύνολο του μουσικού αρχείου του Γκερκ, στο Μουσικό Αρχείο της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας («Παλαιά», ιδρ. 1840) η *Μυριέλλα* θα επαναπροσεγγιστεί με βάση την αρχική μορφή της και θα αναδειχθούν πτυχές της προπολεμικής υποδοχής της, καθώς και θα επιχειρηθεί μια επανατοποθέτηση της προσφοράς του Αλέξανδρου Γκερκ στο πλαίσιο της μεσογειακής διεθνικότητας. Τέλος, εκκινώντας από τα παραπάνω θα γίνει αναφορά στην αναβίωση της αλεξανδρινής εκδοχής του έργου στην Κέρκυρα τον Δεκέμβριο του 2019 από την Παλαιά Φιλαρμονική μέσα και από χαρακτηριστικά αποσπάσματα της συγκεκριμένης παραγωγής, προσφέροντας έτσι και μια πτυχή της επαναπροσέγγισης της *Μυριέλλας* στο ευρύτερο πλαίσιο του σύγχρονου ενδιαφέροντος για την ελληνική προπολεμική οπερέττα.

[Ε.Ο.Μ.Θ.Α.]: Μουσικολογικές αναλύσεις: Συμφωνία, φούγκα, προλούδιο, δωδεκαφθογγισμός

Ιωάννης Φούλιας: «Οι ορχηστρικές Εισαγωγές του Wolfgang Amadeus Mozart και η εξέλιξή τους στις παρυφές της συμφωνικής του δημιουργίας»

Η παρούσα συμβολή καταγίνεται με τις 21 συνολικά Εισαγωγές που ο Mozart συνέθεσε κατά διαστήματα από το 1767 έως το 1791 κυρίως για όπερες. Το επιλεγμένο αυτό ρεπερτόριο εξελίσσεται παράλληλα με την υπόλοιπη συμφωνική του δημιουργία και διέπεται από μεγάλη ποικιλομορφία, η οποία μάλιστα παραμένει εν πολλοίς αναντίστοιχη και προς τους ειδικότερους όρους *sinfonia*, *intrada* και *ouverture* που χρησιμοποιούνται εδώ εναλλακτικά και κατά περίπτωση. Από τις πρωτόλειες Εισαγωγές σε ένα μονάχα μέρος αλλά και τις ευρύτερα καθιερωμένες ιταλικού τύπου *sinfonie* σε τρία (ανεξάρτητα ή αλληλοσυνδεόμενα) μέρη, ο Mozart στρέφεται ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1770 προς περικεκομμένες εκδοχές της πρότυπης *sinfonia* (με λιγότερα μέρη), όταν αυτές ταιριάζουν περισσότερο στις ιδιαίτερες δραματουργικές περιστάσεις κατά την έναρξη μιας όπερας· αργότερα, περί το 1780, συγκροτεί κατά προτίμηση σύνθετα μέρη “κυκλικής μορφής”, με εμβόλιμο αργό μέρος στην βασική μορφή της σονάτας σε γοργή χρονική αγωγή, ενώ από το 1786 και έπειτα καταλήγει σε απλούστερες μονομερείς Εισαγωγές (συχνά πλέον και με επιπρόσθετη αργή εισαγωγική ενότητα). Οι ενίοτε αξιοπρόσεκτες μορφολογικές επιλογές για τα επιμέρους μέρη όλων αυτών των Εισαγωγών εξετάζονται επίσης στο πλαίσιο αυτό, όπως και οι ποικίλες αρμονικές είτε θεματικές διασυνδέσεις πολλών εκ των ορχηστρικών αυτών κομματιών με το εναρκτήριο φωνητικό μέρος ή άλλο κομβικό σημείο στην υπόθεση της εκάστοτε όπερας.

Αλέξανδρος Διονάτος: «Οι φούγκες με διπλό θέμα: μία καινοφανής πρακτική του β' μισού του 18ου αιώνας»

Η μελέτη του φουγκοειδούς ρεπερτορίου του β' μισού του 18ου αιώνας αποκάλυψε ορισμένες φούγκες, στις οποίες η συγκρότηση του θέματος και η περαιτέρω χρήση του στη σύνθεση αφίστανται από κάθε γνωστή πρακτική· μάλιστα, εκ πρώτης όψεως και με γνώμονα τη διαθέσιμη θεωρητική και πρακτική γνώση τίθεται εν αμφιβόλω αν πράγματι αποτελούν φούγκες. Η συστηματική αναζήτηση και ανάλυση τέτοιων φουγκών κατέδειξε

την ύπαρξη μίας εξαιρετικά ενδιαφέρουσας πρακτικής δόμησης, η οποία έχει διαφύγει την προσοχή των θεωρητικών μέχρι τις μέρες μας. Πρόκειται για την καινοφανή πρακτική της *φούγκας με διπλό θέμα*, η οποία αν και παρατηρείται σε χαμηλά ποσοστά περί το 1,5% στο υπό μελέτη ρεπερτόριο, εμφανίζει αρκετά μεγάλη διασπορά στα διάφορα επί μέρους ρεπερτόρια. Εντούτοις, συστηματικότερη είναι η αξιοποίησή της στις φούγκες του σπουδαίου δασκάλου και συνθέτη της περιόδου Giovanni Battista Martini. Τον όρο υιοθετούμε από μία τέτοια φούγκα του σημαντικού βοημού συνθέτη Joseph Seger. Τα χαρακτηριστικά, τις ιδιαιτερότητες και τις προδιαγραφές της πρακτικής της φούγκας με διπλό θέμα αποπειρώμεθα να διατυπώσουμε στην παρούσα εισήγηση, η οποία έχει βασιστεί στην ανάλυση περίπου 1.100 φουγκών, που έχουν συντεθεί μεταξύ του 1740 και του 1805, από 106 συνθέτες γεννημένους μεταξύ των ετών 1710 και 1765.

Αθανάσιος Παπαδημητρίου: «Το μουσικό αφήγημα για πιάνο κατά την πρώτη δημιουργική παραγωγή του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου: Αναλυτική προσέγγιση των Πρελουδίων αρ. II και VIII από τα 24 Πρελούδια για πιάνο AKI 51 (1938 – 1939)»

Το θέμα της παρούσας εισήγησης είναι η αναλυτική προσέγγιση των Πρελουδίων αρ. II και VIII από τα 24 Πρελούδια για πιάνο AKI 51 (1938 – 1939) του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου. Ο κύκλος αυτός αποτελεί ένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά έργα των «τάσεων προς ιμπρεσιονισμό», βασικό χαρακτηριστικό της πρώτης δημιουργικής περιόδου του σπουδαίου Έλληνα συνθέτη. Η έμφαση που δίνεται στο πρώτο τμήμα του Πρελουδίου αρ. II στην εξερεύνηση του ηχοχρώματος, η χρήση μίας εξατομικευμένης καταληκτικής χειρονομίας έναντι κάποιου παγιωμένου πτωτικού μοντέλου και η γενικότερη αποσπασματικότητα της μουσικής πλοκής, έρχονται σε ακούσια αντιδιαστολή με τη λυρική μουσική επιφάνεια του Πρελουδίου αρ. VIII, που με συνέπεια αποφεύγει να ολοκληρωθεί αρμονικά και – ως εκ τούτου – δομικά σε ένα ναι μεν διαβρωμένο αλλά ξεκάθαρα δε τονικό περιβάλλον. Η αναλυτική προσέγγιση των προαναφερθέντων έργων – αρκετά διαφορετικών μεταξύ τους μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της αισθητικής συνέπειας του κύκλου – επιβάλλει την επιστράτευση πλήθους αναλυτικών εργαλείων. Η κατανόηση, λοιπόν, του φθογγικού και αρμονικού υλικού των έργων – στο Πρελούδιο αρ. II (κυρίως) με τη βοήθεια της θεωρίας των συνόλων σε συνδυασμό με ορολογία σχετική με το μετατονικό αρμονικό περιβάλλον και στο Πρελούδιο αρ. VIII μέσω απλής καταγραφής των λειτουργικών σχέσεων του συγχορδιακού υλικού με λατινικά σύμβολα βαθμίδων – και της μορφής τους αποτελεί προϋπόθεση για την εξαγωγή ουσιαστικών συμπερασμάτων σχετικά με τη διαχείριση του σύντομου μουσικού αφηγήματος για πιάνο από τον νεαρό τότε Παπαϊωάννου.

Βαγγέλης Κοτρότσιος - Δημήτρης Έξαρχος: «Δωδεκαφθογγικό Υλικό στη Σονάτα για πιάνο του Σπύρου Δήμα»

Η παρούσα εισήγηση αποτελεί μια προσπάθεια χαρτογράφησης, ανάλυσης και ερμηνείας της σειραϊκής δομής της Σονάτας για πιάνο του Σπύρου Δήμα, εστιάζοντας στην δωδεκαφθογγική οργάνωση και τις εκφάνσεις της σειράς καθ' όλη τη διάρκεια του έργου. Αρχικά, αναλύεται η εσωτερική δομή της σειράς, εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο αυτή συγκροτείται, αναπτύσσεται και μετασχηματίζεται. Η ανάλυση λαμβάνει υπόψη τη διαχείριση των τμηματικών διακριτών και μη διακριτών υποσυνόλων. Στη συνέχεια, εξετάζεται η συνεκτικότητα μεταξύ των μετασχηματισμών της σειράς, και η συνθετική συνοχή του έργου. Ιδιαίτερη σημασία έχει η αναγνώριση αποκλίσεων από την αυστηρή σειραϊκή λογική, όπως η χρήση μη πλήρων σειρών και η συγχορδιακή διάταξη των υποσυνόλων τους. Είναι οι αποκλίσεις αυτές αυθόρμητες και αποσπασματικές, ή συνειδητές συνθετικές επιλογές που ενισχύουν την εκφραστική και μορφολογική συνοχή του έργου ώστε αυτό να ακολουθεί τις αρχές του σειραϊσμού με δημιουργική ευελιξία;

Ιωάννης Σ. Σούλτης: «Τίτλος ανακοίνωσης: Το καφενείο μουσικών του νομού Τρικάλων ως συνεκτικός ιστός της εντόπιας μουσικής κοινότητας. Η εισδοχή νέων μελών, έμφυλλοι και ρεπερτοριακοί αποκλεισμοί»

Το καφενείο μουσικών του νομού Τρικάλων, αποτέλεσε -διαχρονικά- τον βασικό πυρήνα διάδρασης της εντόπιας μουσικής κοινότητας, εντός του οποίου επιτυγχάνεται η αλληλεπίδραση των μελών της, η συσπείρωσή τους και η -εν γένει- εξελικτική της πορεία. Κατέχει λοιπόν κεντρικό ρόλο σε ποικίλες εκφάνσεις της κοινότητας ως σημείο αναφοράς (με απτά και νοητά χωρικά όρια), καθώς συνεπικουρεί στην διαμόρφωση του ρόλου του επαγγελματία μουσικού. Στην παρούσα εισήγηση, θα εξεταστεί η συνδρομή του καφενείου μουσικών του νομού Τρικάλων ως σημείου εισόδου νέων μελών στην κοινότητα, η νοηματοδότηση που αυτή τους η είσοδος ενέχει, καθώς επίσης και οι αλλαγές που λαμβάνουν χώρα μετά την είσοδό τους στο επαγγελματικό γίγνεσθαι. Συνάμα, θα εξεταστεί η στάση που οι ομότεχνοι διατηρούν κατά την υποδοχή των νέων ενώ θα αναλυθούν και οι τρόποι στους οποίους οι παλαιότεροι συνάδελφοι καταφεύγουν, προκειμένου να αποδεχθούν τον νέο ως αναπόσπαστο μέλος της κοινότητάς τους. Τέλος, θα εξεταστεί σειρά έμφυλλων και ρεπερτοριακών αποκλεισμών που λαμβάνουν χώρα εντός του καφενείου μουσικών, αποσαφηνίζοντας του λόγους για τους οποίους αυτή η τακτική υφίσταται. Τα δεδομένα που παρουσιάζονται, αποτελούν πρωτογενές υλικό το οποίο συλλέχθηκε έπειτα από προσωπική επιτόπια έρευνα, στην οποία συμμετείχαν μέλη της μουσικής κοινότητας του νομού Τρικάλων, καθώς και έπειτα από εκτενή βιβλιογραφική επισκόπηση.

Μαρία Παπαβασιλοπούλου: «Οι Σεφαραδίτες Εβραίοι της Ρόδου: Μουσική και Μνήμη στη διασταύρωση δύο κοινοτήτων»

Η παρούσα εργασία αναλύει το φάσμα της μνήμης και της ταυτότητας που διαμορφώνεται μέσω της σεφαραδίτικης μουσικής παράδοσης της εβραϊκής κοινότητας της Ρόδου. Σε τοπικό επίπεδο, στο νησί της Ρόδου, παρατηρείται η απουσία της σεφαραδίτικης μουσικής από τη σημερινή κοινότητα. Η μουσική, ωστόσο, αναβιώνει, με την παρουσία μελών από τη διασπορά, κατά τη διάρκεια των Ημερών Μνήμης, για τον εκτοπισμό των Σεφαραδιτών Εβραίων της Ρόδου, λόγω του Ολοκαυτώματος. Συνεπώς, η μουσική αυτή συνδέεται με το τραγικό παρελθόν, το τραύμα και διαμορφώνει μεταμνήμη. Σε υπερτοπικό επίπεδο, στη διασπορική σεφαραδίτικη κοινότητα του Σιάτλ (ΗΠΑ), η οποία σχηματίστηκε κατόπιν μετανάστευσης από το νησί της Ρόδου, κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα, η μνήμη της μουσικής, καθώς και η σεφαραδίτικη ταυτότητα, διατηρείται μέσω της λειτουργικής πρακτικής στη σεφαραδίτικη ροδίτικη συναγωγή Ezra Bessaro. Στην παρούσα εργασία υποστηρίζω ότι η μνήμη που συνδέεται με τη σεφαραδίτικη μουσική της Ρόδου δεν είναι γραμμική και στατική, αλλά πολύπλευρη, πολυεστιακή, προσαρμοστική και σε συνεχή εξέλιξη, ενώ η ταυτότητα διαπλάθεται σταθερά γύρω από το σεφαραδίτικο στοιχείο.

Αλεξάνδρα Μπαλάντινα: «Made in USSR, Kaluga: Το ταξίδι των σοβιετικών πιάνων με τους επαναπατρισθέντες Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες – Μια εθνομουσικολογική μελέτη της κοινωνικής ζωής μουσικών οργάνων»

Η παρούσα εισήγηση εξετάζει την κοινωνική βιογραφία των σοβιετικών πιάνων που συνόδευσαν τον επαναπατρισμό των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων από τη Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα. Αντλώντας από τη θεωρία της κοινωνικής ζωής των αντικειμένων (Appadurai 1986, Kopytoff 1986) και την έννοια της βιογραφίας των αντικειμένων (Hoskins 1998), μελετάται πώς τα πιάνο μετασχηματίστηκαν από σύμβολα παιδείας στη Σοβιετική Ένωση σε οικονομικό κεφάλαιο στην Ελλάδα και τελικά σε οικεία πολιτισμικά

τεχνουργήματα. Η παρουσίαση βασίζεται σε προσωπικές μαρτυρίες και οικογενειακή μνήμη τριών γενεών προσφύγων, φωτίζοντας πτυχές της ιστορίας των Ελλήνων προσφύγων του Εμφυλίου μέσα από τη διακίνηση υλικών αντικειμένων και τις μετατοπίσεις ανθρώπων και υλικών πολιτισμών. Το πιάνο αναδεικνύεται όχι μόνο ως μουσικό όργανο, αλλά ως ενεργό πολιτισμικό υποκείμενο, ικανό να διαπραγματεύεται ταυτότητες, πολιτικές και κοινωνικές μεταβάσεις. Μέσα από το ταξίδι του από την Τασκένδη στην Αθήνα, το πιάνο αφηγείται μια συλλογική και ατομική ιστορία μετακίνησης, ριζώματος και πολιτισμικής ενσωμάτωσης, αποκαλύπτοντας τη σύνθετη διαπλοκή υλικού πολιτισμού και ιστορικής μνήμης.

Σύνθεση, αυτοσχεδιασμός και πολιτισμικές διαστάσεις της μουσικής εμπειρίας

Αθανάσιος Ζέρβας: «Ντίνος Κωνσταντινίδης: συνθέσεις έργων για σαξόφωνο»

Ο συνθέτης και βιολονίστας Ντίνος Κωνσταντινίδης (1929–2021) γεννήθηκε στην Ελλάδα, αλλά κατά το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του έζησε στις ΗΠΑ. Υπήρξε πανεπιστημιακός καθηγητής σύνθεσης και βιολιού στο Louisiana State University, εξάρχων βιολονίστας στη Baton Rouge Symphony Orchestra και ιδρυτής και αρχιμουσικός στη Louisiana Sinfonietta (ΗΠΑ). Ως συνθέτης, διακρίνεται για τη μεγάλη παραγωγή συνθέσεων για μεγάλα και μικρά σύνολα, σόλο όργανα και φωνητική μουσική. Το σύνολο του έργου του χαρακτηρίζεται από ενδογενή λυρικότητα, συχνή ενσωμάτωση μουσικών ψηγμάτων από την ελληνική παράδοση, ενώ στα πρώιμα έργα του εντοπίζονται χαρακτηριστικά ατονικότητας. Η μακροχρόνια συνεργασία του Ντ. Κωνσταντινίδη με συνθέτες και μουσικούς εκτελεστές αποτέλεσε το έναυσμα να συνθέσει ένα ευρύ σύνολο έργων για σαξόφωνο. Στην παρούσα ανακοίνωση θα σχολιαστούν ζητήματα ερμηνευτικής προσέγγισης (μουσικής εκτέλεσης), μορφής και φθογοδιαστηματικού περιεχομένου στα έργα που συνέθεσε κατόπιν ανάθεσης από τον γράφοντα, με τον ίδιο να έχει αναλάβει την πρώτη εκτέλεση, τη διεύθυνση ή/και την ηχογράφησή τους. Επίσης, θα γίνει αναφορά στο σύνολο των έργων του συνθέτη για σαξόφωνο.

Θοδωρής Καραθόδωρος: «Η πράξη της σύνθεσης ως διαλογική διεργασία: μνήμη, εμπειρία και διακειμενικότητα στη *Συμφωνία αρ. 2* του Ντίνου Κωνσταντινίδη»

Η *Συμφωνία αρ. 2* (1983) του Ντίνου Κωνσταντινίδη δεν αποτελεί μόνο ένα αντιπροσωπευτικό έργο του προσωπικού του μουσικού ιδιώματος, αλλά και μια χαρακτηριστική περίπτωση δημιουργικής πραγμάτωσης, στην οποία συνυφαίνονται η ενσωμάτωση προσωπικών βιωμάτων, η αναστοχαστική μνήμη, η πολυστυλιστική ετερογένεια, η δομική ευελιξία και η επανασύνδεση με την ελληνική παράδοση. Οι επανειλημμένες αναφορές του συνθέτη στο συγκεκριμένο έργο, στο πλαίσιο σεμιναρίων σύνθεσης και ομιλιών —όπου περιγράφει με ενάργεια τα υλικά και τις βιωματικές αφετηρίες της σύνθεσης— υπογραμμίζουν την πρόθεσή του για μια συμπεριληπτική προσέγγιση της μουσικής δημιουργίας, η οποία διαλέγεται τόσο με την εμπειρία του ως βιολονίστα όσο και με το ευρύτερο ρεπερτόριο της δυτικής μουσικής παράδοσης, νοούμενο ως ζώσα μουσική φιλολογία, ενεργή και παρούσα στη συνθετική διαδικασία. Στην παρούσα εισήγηση θα αναλυθούν οι βασικές συνθετικές τεχνικές και τα υφολογικά χαρακτηριστικά της *Συμφωνίας αρ. 2*, με έμφαση στη σχέση του έργου με τις προσωπικές εμπειρίες του συνθέτη και τη μουσική κληρονομιά που διατρέχει το έργο του. Μέσω αυτής της προσέγγισης, επιχειρείται να φωτιστεί ο τρόπος με τον οποίο η μουσική δημιουργία συνιστά μια πολυεπίπεδη διαδικασία, όπου διασταυρώνονται μνήμες, πολιτισμικά στοιχεία και εκφραστικές επιλογές.

Σωκράτης Γεωργιάδης: «Πολυφωνικός αυτοσχεδιασμός. Ο καθρέφτης μέσα στον καθρέφτη. Όψεις εκπαίδευσης, επιτέλεσης και συνθετικής δημιουργίας από την Αναγέννηση στον 21^ο αιώνα»

Για το μεγαλύτερο μέρος του 20^{ου} αιώνα, ο πολυφωνικός αυτοσχεδιασμός αποτέλεσε για την δυτική, τουλάχιστον, μουσικολογία ένα μάλλον σκοτεινό και αμφιλεγόμενο ζήτημα. Καθώς η ίδια η έννοια του αυτοσχεδιασμού, από τη φύση της ασαφής, εξαιρετικά ευρύχωρη και συχνά παραπλανητική ήταν ασύμβατη με την κληρονομημένη από την κλασικορομαντική περίοδο έννοια του παγιωμένου, καταγεγραμμένου, έργου χρειάστηκε να περιμένουμε ως το τελευταίο τέταρτο του 20^{ου} και τις αρχές του 21^{ου} αιώνα για μία πιο ανοιχτή και σε βάθος προσέγγιση του φαινομένου. Στην παρούσα εργασία, θα επιχειρήσουμε να καταγράψουμε, το νήμα που συνδέει τις διαφορετικές εκδοχές του πολυφωνικού αυτοσχεδιασμού με την ανάδειξη και την συγκριτική μελέτη θεωρητικών συγγραμμάτων που ξεκινώντας από την ύστερη αρχαιότητα διατρέχουν τον μεσαίωνα, την αναγέννηση ως και το πρώιμο μπαρόκ όσο, και ακόμη περισσότερο, τα αποτελέσματα της εφαρμογής και του πειραματικού ελέγχου καταγεγραμμένων πρακτικών όπως αποτυπώνονται από τους ίδιους τους ερευνητές που κατά τη διάρκεια ακαδημαϊκών σεμιναρίων, πολυφωνικών εργαστηρίων αλλά και ολοκληρωμένων, και συχνά εξαιρετικά εμπορικών, ζωντανών συναυλιών και ηχογραφημένων παραγωγών ελέγχουν στην πράξη την εγκυρότητα αλλά και την αποτελεσματικότητα πρακτικών και μεθόδων που τα θεωρητικά συγγράμματα αλλά και τα ίδια τα μουσικά τεκμήρια και η ερμηνεία τους μας παραδίδουν αδιάλειπτα εδώ και αιώνες.

Εύα Μαντζουράνη: «Το άρωμα της μουσικής και η ευωδιά του χόρτου»: Μουσική και κάπνισμα στη βικτωριανή Αγγλία»

Η κλασική μουσική συχνά εξυμνεί την απόλαυση του καπνού στους στίχους των τραγουδιών και στις όπερες, ενώ το κάπνισμα αποτελεί σημαντικό στοιχείο στη συμμετοχή και στην απόλαυση της μουσικής δημιουργίας σε ποικίλα περιβάλλοντα. Αυτή η παρουσίαση, βασισμένη σε μια πτυχή ενός ευρύτερου ερευνητικού έργου για τη μουσική και το κάπνισμα ιδιαίτερα στη δυτική έντεχνη μουσική και στην όπερα, διερευνά τη σχέση μεταξύ μουσικής και καπνίσματος στη βικτωριανή Αγγλία. Εξετάζει τη λειτουργία του καπνίσματος ως σημαντικού παράγοντα για τη διάδοση της έντεχνης μουσικής στα τέλη του δεκάτου ενάτου αιώνα μέσω των «συναυλιών καπνίσματος» (smoking concerts), οι οποίες αντιπροσωπεύουν ένα μοναδικό και συναρπαστικό πολιτιστικό φαινόμενο αυτής της εποχής. Αυτές οι συναυλίες, που αρχικά καθιερώθηκαν από αριστοκρατικές και μπουρζουά ερασιτεχνικές μουσικές ενώσεις (clubs), αποτέλεσαν έναν σύνδεσμο μεταξύ της καθιερωμένης κουλτούρας των ευγενών, των κοινωνικών και μουσικών πρακτικών του Catch Club του δεκάτου ογδόου αιώνα και της εμφάνισης της λαϊκής κουλτούρας στα τέλη του δεκάτου ενάτου αιώνα. Σταδιακά εξελίχθηκαν για να φιλοξενήσουν ένα κοινωνικά ποικιλόμορφο κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των γυναικών. Η μετέπειτα εμφάνισή τους σε δημοφιλείς (mainstream) αίθουσες συναυλιών προς το τέλος της βικτωριανής εποχής, αντανάκλασε αλλαγές όχι μόνο στη βικτωριανή κοινωνία, αλλά και στη στάση αυτής απέναντι στον τρόπο παρουσίασης και ερμηνείας της μουσικής, καθώς και στον τρόπο απόλαυσης της έντεχνης μουσικής. Ο ρόλος των «συναυλιών καπνίσματος» ως παραγόντων πολιτισμικής αλλαγής έχει παραβλεφθεί στην κοινωνική ιστορία της δυτικής έντεχνης μουσικής δημιουργίας, και η παρούσα εργασία αρχίζει να εξετάζει αυτήν την παράβλεψη. Δεδομένου ότι ουσιαστικά δεν υπάρχει καμία αναφορά για αυτές τις «συναυλίες καπνίσματος», θα παρουσιάσει επίσης μια τυπολογία αυτών των συναυλιών.

Κώστας Χάρδας: «Μία πρώτη αποτίμηση της φιλοσοφίας της ερμηνείας της μουσικής του Γιώργου Χατζηνίκου μέσα από τα τεκμήρια του αρχείου του στη μουσική Βιβλιοθήκη 'Λίλιαν Βουδούρη'»

Στη δυτική μουσική ιστοριογραφία η πρωτοκαθεδρία της παρτιτούρας, ως φέρουσα την ουσία του μουσικού έργου, διαμορφώθηκε μέσα από πολλές και αλληλοσυνδεόμενες αισθητικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους. Η ιστοριογραφία για την ελληνική μουσική ακολούθησε τη διεθνή πεπατημένη. Η αναφορά σε ερμηνευτές/νεύτριες υπήρξε απλά επικουρική μίας συνθετοκεντρικής αφήγησης. Η παρούσα εργασία προέκυψε από την ανάγκη να ενταχθεί, σταδιακά και τεκμηριωμένα, το πολύ ενδιαφέρον δίκτυο Ελλήνων/νίδων εκτελεστών/στριών στην ιστοριογραφική αφήγηση. Έναυσμα της έρευνας αποτέλεσε η ενίσχυση από την υποτροφία Κυβέλη Χορν του Συλλόγου οι «Φίλοι της Μουσικής» για εργασία στα αρχεία της Βιβλιοθήκης του Μεγάρου Αθηνών «Λίλιαν Βουδούρη». Στην παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζονται μερικά από τα αποτελέσματα της έρευνας στο αρχείο του πιανίστα και μαέστρου Γιώργου Χατζηνίκου (1923-2015). Το υλικό που ερευνήθηκε περιλαμβάνει σημαντικά τεκμήρια της ιστορικής έρευνας, όπως: i) αλληλογραφία, ii) προγράμματα συναυλιών, iii) συμβόλαια και γενικότερα έγγραφα σχετικά με την επαγγελματική σταδιοδρομία του Γ. Χατζηνίκου, iv) προσωπικές σημειώσεις, και v) κριτικές συναυλιών. Η ανακοίνωση αναδεικνύει ότι η προσέγγιση του Χατζηνίκου στη μουσική ερμηνεία στηριζόταν σε δύο βασικούς πυλώνες: στην πίστη στην κοινωνική λειτουργία της τέχνης στο πλαίσιο μίας αέναης συλλογικής εκπαιδευτικής διαδικασίας και στην αντίληψή της ως ένα πανανθρώπινο και παγκόσμιο φαινόμενο. Στην ανακοίνωση προτείνονται διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια μέσα στα οποία γίνονται κατανοητές αυτές οι δομικές αποφάσεις.

Δέσποινα Γιώρα: «Αιμίλιος Ριάδης - *Hommage à Ravel*: Προσεγγίσεις και ευρήματα μέσα από τη δημιουργία μίας κριτικής έκδοσης»

Η ενασχόληση με ένα μουσικό χειρόγραφο αποτελεί εμπειρία ουσιαστικής κατανόησης της καλλιτεχνικής και προσωπικής ταυτότητας του δημιουργού, καθώς και του τρόπου σκέψης του. Η παρούσα εισήγηση επικεντρώνεται στις δυσκολίες και στα αναδυόμενα ευρήματα που προέκυψαν κατά τη διαδικασία δημιουργίας της κριτικής έκδοσης της λεγόμενης «μεγάλης εκδοχής» του έργου για πιάνο *Hommage à Ravel* του Αιμίλιου Ριάδη, όπως αυτή ορίζεται από τη γράφουσα. Το έργο παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς σώζεται σε τρεις διαφορετικές εκδοχές με τον ίδιο τίτλο, γεγονός που αναδεικνύει τη σύνθετη σημειογραφική του κατάσταση, αλλά και τη βαθιά προσωπική – και συχνά ασταθή – σχέση του συνθέτη με το έργο του. Μέσω της κριτικής έκδοσης αναδεικνύεται η σημασία μιας πολυεπίπεδης μεθοδολογικής προσέγγισης και αξιολόγησης του μεταγενέστερου υλικού που συναντάται στο έργο του Ριάδη, όπως μουτζούρες, διαγραφές, επάλληλες γραφές, πολλαπλές εκδοχές και δυσανάγνωστες σημειώσεις. Ιδιαίτερης σημασίας εύρημα αποτέλεσε το γεγονός ότι, πέρα από τις μικρές εκδοχές, η μεγάλη εκδοχή του έργου συνδέεται και με άλλα χειρόγραφα του συνθέτη, συγκεκριμένα με την(ις) *Sonate(s) pour violoncelle et piano*. Η μελέτη θέτει ερωτήματα για τη σχέση του συνθέτη με την παρτιτούρα, τη ρευστότητα της μορφής και τη σημασία των «ιχνών» του δημιουργού ως εργαλεία για μελετητή.

Χριστίνα Βέργαδου: «Άγνωστα ιδιόγραφα έργα Ελλήνων και ξένων συνθετών από τη συλλογή της Βασιλικής Βιβλιοθήκης της Ε.Β.Ε.»

Η παρούσα ανακοίνωση πραγματεύεται ιδιόγραφα έργα Ελλήνων και ξένων συνθετών που φυλάσσονται στις ειδικές συλλογές της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος και αποτελούν μέρος της βασιλικής βιβλιοθήκης του Γεωργίου Α'. Οι περισσότερες συνθέσεις της συλλογής φέρουν αφιερώσεις στον βασιλιά Γεώργιο Α' ή τη σύζυγό του Όλγα. Στόχος της ανακοίνωσης είναι η παρουσίαση των συγκεκριμένων τεκμηρίων, προκειμένου να γίνουν γνωστά στην επιστημονική κοινότητα, καθώς και να αναζητηθούν στοιχεία που τα συσχετίζουν με σημαντικά ιστορικά γεγονότα. Ζητήματα όπως η καταγωγή (δανική και ρωσική) του βασιλικού ζεύγους, η μουσική μετανάστευση και ο φιλελληνισμός κατά τη διάρκεια του 19ου και του 20ού αιώνα αλλά και αισθητικά πρότυπα της εποχής επισημαίνονται όπου παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Σάββατο 8 Νοεμβρίου

Pierre Boulez (I), Γιώργος Απέργης (I)

Raphael Staubi: «Pierre Boulez – Le marteau sans maître»

Μουσική ακρόαση της σειραϊκής μουσικής (Musikalisches Hören serieller Musik) είναι ο τίτλος ενός βιβλίου του Ulrich Mosch που δημοσιεύτηκε το 2004. Η πρόσβαση σε αυτήν την μουσική – ο Mosch μιλά μόνο για το αναφερόμενο έργο του Boulez – κυρίως γίνεται σε φιλοσοφικό τρόπο. Συνήθως, αυτή η μουσική έχει την φήμη ότι είναι αφηρημένη, είναι για τον νου και όχι για την αίσθηση. Οι φιλοσοφικές σκέψεις δεν βρίσκουν τον δρόμο προς την συγκεκριμένη μουσική και οι ειδικές αναλύσεις της σεραϊκής δομής δεν παίρνουν αισθητικό χαρακτήρα. Από την άποψη της αισθητικής οι δύο δρόμοι δεν πετυχαίνουν το σημείο πού η μουσική παίρνει αισθητικό νόημα. Οι προσπάθειες στη μουσική είναι ποικίλες, κάθε άνθρωπος έχει την δική του. Για μένα έχει σημασία η έρευνα του Paul Hindemith για την κατηγορία ή την ιεραρχία των διαστημάτων. Τράβηξε την προσοχή μου ο Luigi Nono που μελέτησε, όταν ήταν φοιτητής, μαζί με τον Bruno Maderna τα σχετικά κεφαλαία του βιβλίου *Διδασκαλία στη σύνθεση (Unterweisung im Tonsatz)* του Hindemith. Αυτός δημιούργησε μία ιεραρχία διαστημάτων βάσει φυσικών νόμων. Αυτές οι κατηγορίες βοηθούν να ακούσει κανείς αυτήν την μουσική με ένα συγκεκριμένο αισθητικό τρόπο. Άρα, δεν ασχολούμαι με την σεραϊκή δομή αλλά με την ακρόαση. Κυρίως είναι το 6ο μέρος στο κέντρο της ομιλίας μου, κάποιες σκέψεις αφορούν και το ολόκληρο έργο.

Στυλιανός Δήμου: «Χαρτογραφώντας τις Καρτεσιανές Συνέργειες: Η Ανάδυση Αρμονικών Μορφών στη Μουσική του Γιώργου Απέργη»

Η παρούσα μελέτη εξετάζει τις σύνθετες αρμονικές διαστάσεις της οργανικής μουσικής του Γιώργου Απέργη, εστιάζοντας στις καρτεσιανές συνέργειες που συνδέουν γραμμικές διαστηματικές πορείες με αναδυόμενες αρμονικές μορφές. Μέσα από επιλεγμένα αποσπάσματα και αναγωγές διαστηματικών και αρμονικών δομών, αποσαφηνίζονται οι μηχανισμοί διαστηματικής προέκτασης και διατυπώνονται γενικευμένα αρμονικά μοντέλα, με στόχο την ανάδειξη των θεμελιωδών στοιχείων της αρμονικής γλώσσας του συνθέτη. Στο πλαίσιο αυτό, εισάγεται η έννοια της αντιφωνικής εναλλαγής (hocketing) ως εργαλείο ρυθμικής οργάνωσης, με διάκριση μεταξύ μεταβλητής ρυθμικής συμπληρωματικότητας

(ακανόνιστη ροή) και αμετάβλητης ρυθμικής συμπληρωματικότητας (κανονική ροή). Οι δύο αυτοί όροι, πέρα από τη ρυθμική τους διάσταση, οριοθετούν και τονίζουν τον ρόλο της μικροτονικότητας ως μορφής διευρυμένης χρωματικότητας, αναδεικνύοντας την αλληλεξάρτηση αρμονικών και ρυθμικών συνεργειών στις πολυεπίπεδες οργανικές υφές του Απέργη. Η μελέτη υποστηρίζει ότι η μικροτονικότητα δεν λειτουργεί ως αυτόνομο αρμονικό μόρφωμα, αλλά ως μέσο διαμόρφωσης μιας εκλεπτυσμένης και διευρυμένης αντίληψης της χρωματικότητας. Η εστίαση σε γραμμικές χρωματικές και μικρο-διαστηματικές (micro-intervalllic) διαδικασίες παράγει διαστηματικά αρχέτυπα που θεμελιώνουν τις αναδυόμενες αρμονικές συνηχήσεις, ενώ οι μικρο-διαστηματικοί διανθυσμοί λειτουργούν ως λεπτομερείς παρεμβολές στα αρχέτυπα φθογγικά σύνολα, επεκτείνοντάς τα και μετασχηματίζοντάς τα εντός ενός συνεκτικού αρμονικού πλαισίου. Η ανάλυση υποστηρίζεται από ακουστικά και αναλυτικά παραδείγματα τριών χαρακτηριστικών έργων: *Contretemps*, για σοπράνο και σύνολο, *Dark Side* (2004), για φωνή και σύνολο, και *Faux Mouvement* (1995), για τρίο εγχόρδων. Τα έργα αυτά λειτουργούν ως αντιπροσωπευτικά πεδία εφαρμογής των εννοιολογικών και αναλυτικών αξόνων της μελέτης, φωτίζοντας τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ γραμμικότητας, κάθετων συνηχήσεων και μικροτονικής διεύρυνσης της χρωματικότητας στην αρμονική γλώσσα του Απέργη.

Παντελής Λυκούδης: «Το σαξόφωνο του Γιώργου Απέργη»

Το εργαστήριο και lecture-recital που επιθυμώ να υλοποιήσω υπάγεται σε ανεξάρτητη θεματική και αφορά το έργο για σαξόφωνο του Γιώργου Απέργη (γ. 1945). Παρότι πρόκειται για έναν από τους επιδραστικότερους και πλέον πολypαιγμένους συνθέτες στην Ευρωπαϊκή σκηνή της Νέας Μουσικής, το έργο του στην Ελλάδα δεν είναι ακόμα ευρέως γνωστό. Η πρώτη μου επαφή με το έργο του έγινε το 2020 στο KunstUni Graz, όπου φοίτησα μέσω του προγράμματος Erasmus. Η βιβλιοθήκη του πανεπιστημίου διέθετε το έργο *P.S.*, το οποίο και μελέτησα εκτενώς με τη συνδρομή του καθηγητή μου Gerald Preinfalk. Επιπροσθέτως, είχα την ευκαιρία να δουλέψω με την στενή συνεργάτιδα του συνθέτη Geneviève Strosser στο workshop 'Texts by Georges Aperghis' κατά τη διάρκεια των Darmstädter Ferienkurse το 2021. Τον Μάιο του 2024 ερμήνευσα το *Rasch* με τον βιολίστα Jeremy Egerton στο Bezanson Recital Hall του University of Massachusetts Amherst, στα πλαίσια της μεταπτυχιακής συναυλίας αποφοίτησής μου, ενώ τον Απρίλιο του 2025 έπαιξα το *Alter Ego* στο Δημοτικό Ωδείο Λάρισας στα πλαίσια του Διεθνούς Φεστιβάλ Σαξοφώνου. Η φετινή χρονιά σηματοδοτεί τα ογδοηκοστά γενέθλια του συνθέτη, κάτι που μπορεί να αποτελέσει αφετηρία για παιδαγωγικές δράσεις οι οποίες θα εισάγουν τους φοιτητές του Ιονίου Πανεπιστημίου στο ηχητικό σύμπαν του.

[Ε.Ο.Μ.Θ.Α.] – Τονικότητα, ατονικότητα και συναισθηματική έκφραση στη συμφωνική και σκηνική μουσική

Γιώργος Ζερβός: «Η στροφή του Νίκου Σκαλκώτα προς την τονικότητα στα τελευταία ορχηστρικά του έργα και ο επαναπροσδιορισμός της ελληνικότητας στο πλαίσιο της συμφωνικής μουσικής με αφορμή τη *Μικρή Συμφωνία* (1948)»

Μολονότι η ενασχόληση του Νίκου Σκαλκώτα με την ελληνική μουσική παράδοση ήταν συνεχής και η κατά διαφόρους τρόπους εκάστοτε ενσωμάτωση της στο έργο του διατρέχει ένα μεγάλο μέρος της μουσικής του δημιουργίας, με την *Κλασσική Συμφωνία σε λα* (1947) και τη *Μικρή Συμφωνία σε σι ύφεση* (1948) ο συνθέτης φαίνεται να κάνει ακόμη ένα βήμα παραπέρα προσεγγίζοντας τα ιδεώδη των συνθετών της Εθνικής Σχολής, αφού εμπλέκει αυτή την παράδοση στις μεγάλες τονικές φόρμες και είδη της μουσικής όπως είναι αυτό της

συμφωνίας, είδος με το οποίο μέχρι τότε ποτέ δεν είχε ασχοληθεί. Όμως αυτό το είδος της ελληνικότητας που ανιχνεύεται, ιδιαίτερα μάλιστα στη *Μικρή Συμφωνία*, συμβαδίζει με ένα διεθνές - σύγχρονο μουσικό λεξιλόγιο το οποίο χρησιμοποιεί ο συνθέτης σ' αυτό το έργο και με το οποίο είχε ήδη εξοικειωθεί όχι μόνο μέσα από τη μαθητεία του δίπλα στον Schönberg, αλλά και μέσα από την επαφή του με πολλές από τις σύγχρονες μουσικές τάσεις των αρχών του 20^{ου}, όπως εκείνης του νεοκλασικισμού, που κυρίως επικρατούσε την περίοδο εκείνη στην Ευρώπη. Όπως θα προσπαθήσουμε να δείξουμε, οι δύο αυτές - αντιθετικού σε τελευταία ανάλυση αισθητικού περιεχομένου επιλογές (ελληνικότητα-διεθνισμός) - ενοποιούνται τελικά μέσα από μια υψηλού βαθμού μονοθεματικότητα, η οποία διατρέχει το μεγαλύτερο μέρος του έργου συνεισφέροντας κατ' αυτόν τον τρόπο στη δημιουργία μιας αξιοθαύμαστης συνοχής και ενότητας μεταξύ των τεσσάρων μερών που απαρτίζουν τη συμφωνία.

Κώστας Τσούγκρας: «Αναλύοντας και συνθέτοντας μοιρολόγια: Το *Lament for Michele* του Θ. Αντωνίου και το *Lament for Theodore* του Κ. Τσούγκρα»

Το ελληνικό μοιρολόγι έχει μια μακρά ιστορία που φτάνει μέχρι την αρχαία Ελλάδα, και, ως ένα σημαντικό στοιχείο της νεοελληνικής ηθογραφίας, αποτελεί συχνά πηγή έμπνευσης για σύγχρονους συνθέτες από τον χώρο της έντεχνης μουσικής. Ο Θόδωρος Αντωνίου (1935-2018) είχε συνθέσει μια σειρά από σύντομα σολιστικά έργα με τίτλο «*Lament for...*», αφιερωμένα στη μνήμη στενών φίλων ή συναδέλφων του που έφυγαν από τη ζωή, σχεδόν όλα βασισμένα σε ένα ελληνικό παραδοσιακό μοιρολόγι. Το πρώτο από αυτά είναι το «*Lament for Michelle*» για φλάουτο, που γράφτηκε το 1988, στην μνήμη της Michelle Sahm. Το 2020, μετά το θάνατο του Θόδωρου Αντωνίου, ο συντάκτης της παρούσας ανακοίνωσης συνέθεσε το «*Lament for Theodore*», επίσης για φλάουτο, επιθυμώντας να τιμήσει τον σπουδαίο Έλληνα συνθέτη και χρησιμοποιώντας ως βάση το ίδιο ελληνικό μοιρολόι. Η ανακοίνωση επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο οι τροπικές δομές που απορρέουν από το παραδοσιακό μοιρολόγι αποδίδουν το φθογγικό υλικό των δύο έργων μέσω μετασχηματισμού, μεταφοράς και θραυσματοποίησης, καθώς και στη δημιουργία της μουσικής μορφής μέσω της ανάπτυξης μουσικών χειρονομιών, κορυφώσεων και δραματικών εκτονώσεων. Επιπλέον, εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο το μεταγενέστερο έργο πηγάζει από το πρώτο, μέσα από την ενσωμάτωση συμβολικών στοιχείων και μετα-παραθεμάτων, διατηρώντας παράλληλα την συνθετική του ταυτότητα.

Πέτρος Βούβαρης: «Η συναισθηματική τροχιά της κορύφωσης: Η περίπτωση της συλλογής μουσικών κομματιών για τον βωβό κινηματογράφο *Kinothek*»

Το *Allgemeines Handbuch der Film-Musik* (1927) των Hans Erdmann, Giuseppe Becce και Ludwig Brav αποτελεί αδιαμφισβήτητα ένα ορόσημο για την κινηματογραφική μουσική. Αν και στο λυκόφως της εποχής του βωβού κινηματογράφου, οι δύο τόμοι του αποκρυσταλλώνουν με συστηματικό τρόπο το ρεπερτόριο και τις πρακτικές παροχής ζωντανής μουσικής συνοδείας βωβών ταινιών στη γερμανόφωνη Ευρώπη κατά τη δεκαετία του 1920. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η οργάνωση του προτεινόμενου ρεπερτορίου σε λεπτομερείς κατηγορίες και υποκατηγορίες ανάλογα με τη διάθεση ή κατάσταση που μπορεί να απεικονίζεται σε μια κινηματογραφική σκηνή. Το προτεινόμενο αυτό ρεπερτόριο αντλείται κατά κανόνα από συλλογές μουσικών κομματιών που είχαν εκδοθεί εκείνη την εποχή για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες μουσικής επένδυσης των βωβών ταινιών και συμπεριελάμβαναν τόσο πρωτότυπες όσο και προϋπάρχουσες συνθέσεις από το έντεχνο ή/και δημοφιλές ρεπερτόριο. Μία από αυτές τις συλλογές ήταν το *Kinothek* του Giuseppe Becce, το οποίο εκδόθηκε μεταξύ 1919 και 1933 από την Verlag Schlesinger'sche Buchhandlung του Βερολίνου. Η παρούσα ανακοίνωση εστιάζει ειδικά στα κομμάτια του

Kinothek που ευρετηριάζονται στο *Allgemeines Handbuch der Film-Musik* κάτω από την κατηγορία «κορύφωση» (Höhepunkt), εξετάζοντας πιο συγκεκριμένα τις δομικές παραμέτρους των κομματιών αυτών που δικαιολογούν την καταχώρησή τους στην εν λόγω κατηγορία. Για τον σκοπό αυτό, υιοθετείται μια μεθοδολογική προσέγγιση που διασταυρώνει τη θεωρία των «ηχητικών αναλόγων» (sonic analogs) του Lawrence Zbikowski (2017) με το εννοιολογικό πλαίσιο των «συναισθηματικών τροχιών» (affective trajectories) του Michael Spitzer (2013).

Πηνελόπη Παπαγιαννοπούλου: «Ατονικότητα, δωδεκαφθογγισμός και τονικότητα στο *Grodek* για σοπράνο και ορχήστρα, σε ποίηση Georg Trakl του Γιώργου Ζερβού»

Μία από τις βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει ένας σύγχρονος συνθέτης ανεξαρτήτου ιδιώματος είναι η δημιουργία εντάσεων και προσμονών καθώς και η λύση ή επιμήκυνση αυτών. Ιδιαίτερα χωρίς τη λειτουργικότητα της τονικής αρμονίας πολλές φορές ακόμα και η πυκνότητα (πυκνώσεις-αραιώσεις αρμονικές, ρυθμικές, κλπ.) ή άλλες τεχνικές που σχετίζονται με το ηχόχρωμα, τη δυναμική ή την άρθρωση δεν αρκούν ή δεν έχουν το ίδιο αποτέλεσμα. Στην παρούσα εισήγηση διερευνάται ο τρόπος με τον οποίο αποδίδεται μέσω της αρμονίας και άλλων παραμέτρων η ένταση του ποιήματος του Trakl με τίτλο “Grodek” που μελοποιείται για σοπράνο και ορχήστρα (2009-10). Το ιδίωμα του Ζερβού στο υπό εξέταση έργο είναι ατονικό, βασισμένο συχνά σε δωδεκάφθογγες σειρές από τις οποίες αναδύονται στοιχεία τονικότητας. Σημαντική αναδεικνύεται σε επίπεδο ανάλυσης η λειτουργία των αλληλοσυμπληρούμενων τονικών και ατονικών στοιχείων της σύνθεσης σε σχέση με το ποιητικό κείμενο, οι ιδιότητες των χρησιμοποιούμενων σειρών και η χρήση της καθυστέρησης ως βασικό στοιχείο της μελωδήγησης. Από την αρχή του έργου εδραιώνονται κατευθυνόμενες κινήσεις που δημιουργούν υπαινιγμούς και καθώς η μουσική αναπτύσσεται βάσει του κειμένου προκύπτουν σχέσεις μεταξύ συνηχήσεων που ενοποιούν τη δομή. Η σύμπραξη τονικών και ατονικών στοιχείων ως συνθετική πρακτική παίρνει τελικά μία διάσταση προγραμματικότητας. Η μουσική γλώσσα του Ζερβού στο *Grodek* προοιωνίζει την τονική στροφή των πρόσφατων έργων του.

[Ε.Ο.Ν.Μ. (19^{ος}-21^{ος} αι.): Αναστοχαστικές και συνερμηνευτικές διαδρομές στη σύγχρονη ελληνική μουσική έρευνα και δημιουργία

Γιώργος Σακαλλιέρος: «Κριτική επιμέλεια, ερμηνευτική προσέγγιση και ταυτοτικές σημάνσεις, μέσα από χειρόγραφα τεκμήρια του Αιμίλιου Ριάδη: ‘Salonique’ από τον κύκλο *Jasmins et minarets* για φωνή και ορχήστρα (1913)»

Ο κύκλος τραγουδιών *Jasmins et minarets* του Αιμίλιου Ριάδη για φωνή και ορχήστρα (Παρίσι, 1913) αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα υφολογικής πολυπλοκότητας στη δημιουργική διαδικασία του συνθέτη όπως τεκμηριώνεται μέσα από τις πολλαπλά διορθωμένες χειρόγραφες και έντυπες εκδοχές του έργου: της έντυπης γαλλόφωνης εκδοχής για φωνή και πιάνο (“Raïka”, “L’odalisque”, “Salonique”. Παρίσι: Chapelier, 1913) με σημαντικές χειρόγραφες αναθεωρήσεις επάνω στο έντυπο μουσικό υλικό και την προσθήκη καί ελληνικών στίχων· και τις δύο χειρόγραφες εκδοχές του έργου για φωνή και ορχήστρα, επίσης με σημαντικές διαφορές μεταξύ τους, ένθετες προσθήκες ελληνικών στίχων, αλλά και την ενσωμάτωση της “Berceuse” ως καταληκτικού, τέταρτου μέρους του ορχηστρικού κύκλου. Τη χρονιά προσάρτησης της πατρίδας του, Θεσσαλονίκης, αλλά και των «Νέων Χωρών» στο ελληνικό κράτος με το τέλος των Βαλκανικών Πολέμων (1912-13), ο Ριάδης δημιουργεί ένα έργο που αναδεικνύει ταυτοτικά το πλούσιο πολυπολιτισμικό «φορτίο» της περιοχής, αισθητικοποιώντας τη μνήμη, τη νοσταλγία και την παράδοση. Ιμπρεσιονιστικές καταβολές, τροπικότητα, χρωματικά τετράχορδα, ισοκρατήματα και βυζαντινοί απόηχοι,

αναδιατυπώνονται στις χειρόγραφες και έντυπες εκδοχές του έργου ως απεικονίσεις προσωπικών και συλλογικών κοινωνιο-πολιτισμικών συμβολισμών. Η διαδικασία της παρούσας κριτικής επιμέλειας, εξ ανάθεσης της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης, θέτει κριτήρια και αποτολμά απαντήσεις σε ζητήματα επιμέλειας μιας οριστικής παρτιτούρας του ορχηστρικού έργου (με πρώτο δείγμα το αρ. 3 “Salonique”), αλλά και εμβαθύνει στο περιεχόμενό του υπό από το βλέμμα ενός Έλληνα συνθέτη της παρισινής Belle Époque.

Πανδώρα Λιασοπούλου: «Μεθοδολογικές επισημάνσεις και προβληματισμοί σε διαδικασίες κριτικής επιμέλειας έργων Νεοελλήνων συνθετών: περιπτωσιολογική επισκόπηση (19^{ος} – τέλη 20^{ού} αι.)»

Η εισήγηση διερευνά τις μεθοδολογικές προκλήσεις που συνοδεύουν την κριτική επιμέλεια έργων Ελλήνων συνθετών διαφορετικών εποχών, μέσα από συγκεκριμένα εργογραφικά παραδείγματα των Π. Καρρέρ, Μ. Βάρβογλη, Μ. Θεοδωράκη, Χ. Σαμαρά και Γ. Σακαλλιέρου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δυναμική σχέση μεταξύ δημιουργού, επιμελητή και ερμηνευτή (όταν υφίστανται), καθώς και στις αισθητικές και επιστημονικές αποφάσεις που καλείται να λάβει ο μουσικολόγος-επιμελητής κατά την ενασχόλησή του με ετερογενές υλικό – χειρόγραφα, αποσπασματικά τεκμήρια ή και εν τη γενέσει συνθετικό λόγο. Η μελέτη προσεγγίζει την επιμέλεια χειρόγραφων μουσικών πηγών όχι ως τεχνική διαδικασία, αλλά ως αναστοχαστική πράξη που συνομιλεί με την ιστορία, την πρόθεση του συνθέτη αλλά και την ερμηνεία του έργου. Επίσης, επισημαίνονται οι διαφοροποιήσεις που προκύπτουν κατά την επιμέλεια ιστορικών μουσικών πηγών σε σύγκριση με τη διαχείριση σύγχρονων έργων, τα οποία παραμένουν ανοικτά σε αναθεώρηση ή τροποποίηση, παρουσία και του συνθέτη. Η κριτική επιμέλεια, σε αυτό το πλαίσιο, εκτείνεται όχι μόνο στην αποκατάσταση του μουσικού κειμένου αλλά και στην ενσωμάτωση ερμηνευτικών, κειμενικών και αισθητικών παραμέτρων που διαμορφώνονται ανάλογα με τη φύση του συνολικού υλικού.

Θεοδώρα Ιορδανίδου - Γιάννης Αγγελάκης: «Matra Machina για φλάουτο σόλο και electronics: η πρόσληψη της σύγχρονης έντεχνης ελληνικής μουσικής δημιουργίας ως ενσώματα εμπειρία στο πλαίσιο της Έρευνας μέσω τέχνης και του A/r/tography»

Στο *Matra Machina* (2025) του Αγγελάκη επιχειρείται η αποδόμηση της παραδοσιακής έννοιας του μουσικού έργου κατά τη δημιουργία και την αναδημιουργία του και ο επαναπροσδιορισμός της ταυτότητας του φλάουτου από την αρχή μέσα από μία διϋποκειμενική διαδικασία. Σε αυτήν οι ήχοι του φλάουτου και οι ψηφιακά επεξεργασμένοι ήχοι των ηλεκτρονικών, ερευνώνται, παράγονται και δοκιμάζονται ταυτόχρονα από τον συνθέτη, την ερμηνεύτρια και τον μηχανικό του ήχου. Εκτός από τους ήχους του φλάουτου, η φλαουτίστα παράγει φωνητικούς ήχους μέσα στον σωλήνα του οργάνου, ο οποίος μετατρέπεται σε αντηχείο που ενισχύει και μεταμορφώνει τη φωνή της. Αφετηρία της σύνθεσης δεν είναι κάποιο *a priori* συνθετικό σύστημα αλλά οι εγγενείς ιδιότητες του φλάουτου και της ανθρώπινης φωνής, η γνώση, οι ικανότητες, η φαντασία των συνεργατών, καθώς και οι τεχνικές δυνατότητες των λογισμικών που επεξεργάζονται τους ήχους. Έμφαση δίνεται στην έννοια της ενσωματότητας της μουσικής και του ήχου, μια ολιστικού χαρακτήρα διεργασία και επιτέλεση, δεσπόζουσα παράμετρος στην ακολουθούμενη μεθοδολογία της παρουσίασης, την Έρευνα μέσω τέχνης. Το σώμα της ερμηνεύτριας δεν λειτουργεί μόνο ως ενεργητική ηχητική πηγή, αλλά ταυτόχρονα, και ως ένα όχημα το οποίο διαπερνούν κι επηρεάζουν ήχοι. Ο συνδυασμός της ενσώματης εμπειρίας με τη χρήση των ηλεκτρονικών καθιστά ρευστά τα όρια μεταξύ του ανθρώπινου και του μη-ανθρώπινου. Ο μετανθρωπισμός και η αισθητική προσέγγιση του νέου υλισμού συγχωνεύονται και προτείνουν μία νέα, ανανεωτική βάση κατανόησης της σύγχρονης ηχητικής τέχνης.

Ελληνικές μουσικές παρουσίες και διαδρομές στον διεθνή χώρο: Συνεργασίες και πολιτισμικά συγκείμενα

Περικλής Κοτίνης - Θανάσης Τρικούπης: «Γκρατσιέλα Παρασκευαΐδη (1940–2017): ο ρόλος και η επίδρασή της στη διαμόρφωση της σύγχρονης μουσικής ταυτότητας της Ουρουγουάης»

Η Γκρατσιέλα Παρασκευαΐδη, γεννημένη στο Buenos Aires από Έλληνες γονείς, υπήρξε μια εξέχουσα μορφή της σύγχρονης μουσικής στη Λατινική Αμερική. Παρότι παραμένει σχετικά άγνωστη στον ελληνικό χώρο, η συνεισφορά της υπερβαίνει το πεδίο της σύνθεσης, καθώς είναι επίσης αναγνωρισμένη για το πλούσιο θεωρητικό και μουσικολογικό της έργο. Από το 1975 μετακόμισε στο Montevideo της Ουρουγουάης, όπου δίδαξε στο School of Music, University of the Republic (1985–1992). Η παρούσα έρευνα εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο η Παρασκευαΐδη, μαζί με άλλους Λατινοαμερικανούς συνθέτες, αντέδρασε καλλιτεχνικά στις δικτατορίες των δεκαετιών του 1970 και 1980, χρησιμοποιώντας τη μουσική ως μέσο αντίστασης και διαλόγου, καθώς και στη μετέπειτα δράση της για τη διαμόρφωση μιας σύγχρονης, ανεξάρτητης από τα δυτικά πρότυπα, μουσικής ταυτότητας στην Ουρουγουάη. Η μελέτη των κειμένων και των άρθρων της Παρασκευαΐδη που αναφέρονται στους δύο παραπάνω θεματικούς άξονες, σε συνδυασμό με δευτερογενείς πηγές, βοηθούν στην ανάδειξη του ιδιαίτερου ρόλου της στην εξέλιξη της σύγχρονης μουσικής στη Λατινική Αμερική, συμβάλλοντας παράλληλα στην ευρύτερη γνωριμία της με το ελληνικό κοινό.

Περικλής Κοτίνης: «Vicky Tzoumerka Knoedler (1941-2022): μια πολυδιάστατη Ελληνίδα συνθέτρια και η συνεργασία της με το Kanopy Dance Theatre»

Η Vicky Tzoumerka Knoedler, γεννημένη στην Αθήνα, υπήρξε μια πολυσχιδής δημιουργός, συνθέτρια, χορογράφος και σχεδιάστρια ενδυμάτων, της οποίας το έργο παραμένει ακόμη σε μεγάλο βαθμό άγνωστο στον ελληνικό χώρο. Έχοντας ακαδημαϊκή κατάρτιση σε τρεις διαφορετικούς τομείς και άριστη γνώση τριών ξένων γλωσσών, το 1973 εγκαταστάθηκε στο Madison των Ηνωμένων Πολιτειών, όπου ανέπτυξε πλούσια πολιτιστική δραστηριότητα με επίκεντρο τη μουσική, τον χορό και την προώθηση της ελληνικής πολιτιστικής ταυτότητας. Καθοριστικό ρόλο στο έργο της διαδραμάτισε η ίδρυση της χορευτικής ομάδας “Mesoghios”, της οποίας υπήρξε καλλιτεχνική διευθύντρια. Παρά το γεγονός ότι δεν ακολούθησε τυπική ακαδημαϊκή πορεία στη σύνθεση, παρακολούθησε μαθήματα με τον Carlos Moser, καθηγητή του Πανεπιστημίου Wisconsin–Madison, συνθέτοντας συνολικά 59 έργα. Η ανακοίνωση εστιάζει στις συνθέσεις *Medea* (1999), *Antigone* (2006), *Ikaros* (2009) και *Cassandra* (2011), οι οποίες δημιουργήθηκαν σε συνεργασία με το Kanopy Dance Theatre και παρουσιάστηκαν στο Madison Overture Center. Εμπνευσμένες από την ελληνική μυθολογία, αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα της διακαλλιτεχνικής προσέγγισης της Knoedler. Στόχος της μελέτης είναι η ανάδειξη της καλλιτεχνικής παρακαταθήκης της Ελληνίδας συνθέτριας και η ενίσχυση της ερευνητικής και εκτελεστικής ενασχόλησης με το έργο της στον χώρο της σύγχρονης μουσικής και των παραστατικών τεχνών.

Μαγδαληνή Καλοπανά: «Συνθέτες της ελληνικής κοινότητας της Τεργέστης: η κομβική περίπτωση του Michele Eulambio (Μιχαήλ Ευάμπιος, 1881-1974). Εργοβιογραφία και συσχετισμοί με το κεντροευρωπαϊκό και ελληνικό συγκείμενο»

Ισχυρό εμπορικό λιμάνι του 19^ο αιώνα, η Τεργέστη αποτελεί έδρα μίας ακμάζουσας οικονομικά ελληνικής κοινότητας (Comunità Greco-Orientale). Η Κοινότητα των Ελλήνων Ορθοδόξων Τεργέστης, η οποία ιδρύθηκε το 1782, αποτελεί την τελευταία χρονικά

ιδρυθείσα ελληνική κοινότητα της βορείου Ιταλίας, με έντονη τοπική δράση, και συνεχή επικοινωνία με την Ελλάδα. Μέλη της κοινότητας, Έλληνες και Ελληνίδες δεύτερης και τρίτης γενιάς, διακρίνονται στις τέχνες και τα γράμματα. Αρχαική έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2023, στο Δημοτικό Θεατρικό Μουσείο Carlo Schmidl της Τεργέστης έφερε στο φως άγνωστα τεκμήρια ελλήνων συνθετών. Η παρούσα ανακοίνωση εστιάζει στην περίπτωση του Michele Eulambio (Μιχαήλ Ευλάμπιος, 1881-1974). Πρόκειται για τον παλαιότερο εντοπισθέντα επαγγελματία συνθέτη κοσμικής μουσικής της ελληνικής κοινότητας της Τεργέστης με σημαντική δράση στην Ιταλία και την κεντρική Ευρώπη και αναδυθείσες διασυνδέσεις με την Ελλάδα.

Αγγελική Σκανδάλη: «Το ελληνικό μελόδραμα στη Βουλγαρία: μελοδραματικές δραστηριότητες εν μέσω πολεμικών γεγονότων (1904). Από το αρχείο Κοκκίνη»

Στο αρχείο Κοκκίνη εντοπίζονται αποκόμματα εφημερίδων τόσο ενωρίς όσο το 1904, αφορώντα την καλλιτεχνική δράση του Ιωάννη Κοκκίνη στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ανάμεσα στα ελληνόφωνα και ξενόγλωσσα κείμενα εντοπίστηκαν δημοσιεύματα στις εφημερίδες 'Φιλιππούπολις' και 'Ειδήσεις του Αίμου' από τις αρχές του 1904, σύμφωνα με τα οποία ο καλλιτέχνης είχε εμφανίσεις στις βουλγαρικές πόλεις Φιλιππούπολη, Στενήμαχος και Ανδριανούπολη μετά την ένταξή του στο δυναμικό του μελοδραματικού θιάσου του Δ. Λαυράγκα αλλά πάντως ανεξάρτητα από αυτόν. Με τα ρεσιτάλ αυτά ακούσθηκε για πρώτη φορά στη Βουλγαρία η επτανησιακή όπερα *Μάρκος Μπότσαρης* του Π. Καρρέρ. Είναι ένα δείγμα για την καλλιτεχνική αξιοπιστία του καλλιτέχνη και μελετάται σήμερα υπό το φως της εξέτασης της παρουσίας του ελληνικού μελοδράματος στη χώρα αυτή. Η χρονολόγηση αυτή καλλιτεχνικών γεγονότων έρχεται σε συγχρονία με την έναρξη του Μακεδονικού Αγώνα και των συναφών πολεμικών γεγονότων αποδεικνύοντας ταυτόχρονα το πως η μελοδραματική δραστηριότητα αφήφησε την πολυετή ψυχρότητα επιδεικνύοντας ένα απaráμιλλο θάρρος.

Pierre Boulez (II), Γιώργος Απέρης (II), Αλέξανδρος Μαρκέας: Εικαστικές συγγένειες, γλωσσικές δομές και ηχητική μνήμη

Νίκη Κρασάκη: «Επιτελεστικές και συνθετικές πρακτικές στο έργο *Énumérations* (εκδοχή 2022) του Γιώργου Απέρη»

Στο πλαίσιο του τετραήμερου αφιερώματος στον Γιώργο Απέρη που έγινε τον Μάρτιο του 2022 στο Ωδείο Αθηνών σε συνεργασία με τη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση, ο εμπνευστής του πρότζεκτ, συνθέτης Νικόλας Τζώρτζης, μέσω ενός ετήσιου master class, εισήγαγε μια ομάδα συνθετριών και εκτελεστριών στο μουσικό σύμπαν του Απέρη, με τελικό σκοπό τη συνδημιουργία και παρουσίαση μιας νέας εκδοχής της παράστασης μουσικού θεάτρου του έργου του *Énumérations* [Απαριθμήσεις]. Στην εισήγηση θα διερευνήσουμε τον πολυεπίπεδο χειρισμό του συνθετικού υλικού του Απέρη από τις περφόρμερ και τις συνθέτριες που συμμετείχαν στο master class και στην παράσταση. Θα επικεντρωθούμε στις συνθετικές και ερμηνευτικές προκλήσεις που αναδύθηκαν κατά τη δημιουργική διαδικασία της προετοιμασίας και της εκτέλεσης του έργου, καθώς και τη διεξοδική ανάλυση της μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε στα σεμινάρια, η οποία ενίσχυσε τον πειραματισμό και την ατομική συμβολή στη διαμόρφωση του τελικού αποτελέσματος. Ακολουθώντας τον τρόπο δουλειάς του ίδιου του Απέρη στα ανεβάσματα των σκηνικών του έργων, θα εξετάσουμε πώς η αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών της ομάδας οδήγησε σε μια πολυσύνθετη σκηνική εμπειρία και πώς αυτή επηρέασε τη διαμόρφωση της καλλιτεχνικής τους ταυτότητας, τόσο κατά τη διάρκεια των προβών, όσο και μετά την ολοκλήρωση της παράστασης.

Ανδριάννα Σουλελέ: «Ο ήχος ως μνήμη στην μουσική του Αλέξανδρου Μαρκέα»

Η συγκεκριμένη πρόταση έχει σκοπό να παρουσιάσει μια σημαντική πτυχή του συνθετικού έργου του Αλέξανδρου Μαρκέα που αφορά τον ήχο ως μνήμη. Πιανίστας, συνθέτης και καθηγητής αυτοσχεδιασμού στο Ωδείο του Παρισιού, ο Μαρκέας εμπνέεται από τις παραδοσιακές μεσογειακές μουσικές τις οποίες θέτει σε διάλογο με σύγχρονα μουσικά ιδιώματα, συνδέοντας με αυτόν τον τρόπο το παρόν με το παρελθόν. Παραλλάσσοντας ελεύθερα παραδοσιακές τροπικές μελωδίες σε διάφορα έργα του, ο συνθέτης φροντίζει πάντα να διατηρεί την ηχητική τους μνήμη. Σύμφωνα με τον ίδιο, ο ήχος αποτελεί επίσης ένα έναυσμα που μπορεί να αναβιώσει χαμένες αναμνήσεις. Αναλύοντας συγκεκριμένα έργα για πιάνο, φωνή ή μικρά σύνολα, όπως η *Symphonie Diagonale* (2007), *Trois Fragments des Bacchantes* (2009), *Rallye concerto* (2009-2010), *Une autre Odyssée* (2016), *La vallée de l'étonnement* (2021) και *Minore Manès* (2022), θα αναδείξουμε τον τρόπο με τον οποίο ο Μαρκέας συλλαμβάνει και δίνει μουσική υπόσταση στην έννοια της ηχητικής μνήμης και την συντήρησή της.

Λορέντα Ράμου: «Το βλέμμα του Pierre Boulez: εκλεκτικές συγγένειες με εικαστικές δημιουργίες»

Στην ανακοίνωση παρουσιάζεται η δημιουργική σχέση του Pierre Boulez με τις εικαστικές τέχνες, ένα πεδίο όπου η συνθετική του σκέψη βρήκε γόνιμο έδαφος για να επεξεργαστεί κοινούς προβληματισμούς και πιθανές λύσεις που είναι δυνατό να εφαρμοστούν και στις δύο τέχνες. Ο Boulez θαύμαζε ήδη το έργο του Paul Klee όταν ο Stockhausen του χαρίζει το βιβλίο *Das bilderische Denken* [Η εικαστική σκέψη] με τα μαθήματά του Klee στο Μπαουχάους, λέγοντάς του «Θα δείτε, ο Klee είναι ο καλύτερος καθηγητής σύνθεσης». Το 1989, ο Boulez συνοψίζει τη δική του πλέον εκδοχή για τις συνθετικές προεκτάσεις των μαθημάτων του Klee στο βιβλίο του *Le pays fertile* [Η εύφορη χώρα], που γίνεται κι αυτό με τη σειρά του ένα εξαιρετικό εγχειρίδιο σύνθεσης. Χρησιμοποιώντας σαν πηγή μία προσωπική συζήτηση με τον συνθέτη, θα παρουσιάσουμε επίσης αντιστοιχίες ανάμεσα στη «διεύρυνση» αποσπασμάτων από τις 12 *Notations* για πιάνο (1945) στην πολύ μεταγενέστερη ορχηστρική εκδοχή τους και σε επιλεγμένα έργα της Πορτογαλίδας ζωγράφου Vieira da Silva (1908-1992), στενής φίλης του συνθέτη. Τέλος, θα αναφερθούμε στην ανάθεση της επιμέλειας μιας έκθεσης στο Μουσείο του Λούβρου στον Boulez το 1998, η οποία του δίνει την ευκαιρία να αναδείξει την εικαστική διάσταση της τόσο χαρακτηριστικής για το έργο του ποιητικής του θραύσματος, του ημιτελούς και της ανοιχτής φόρμας, μέσα από έργα του Delacroix, του Degas και του Kandinsky.

Δανάη Μπλέτσα: «Εργαλεία και προσεγγίσεις επιτελεστικότητας στο φωνητικό έργο *Récitations* του Georges Aperghis»

Η παρούσα ανακοίνωση εστιάζει στο φωνητικό έργο *Récitations* (1977-1978) του Γιώργου Απέργη, ενός κομβικού έργου του μουσικού θεάτρου που φέρει την υπογραφή ενός από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της γαλλικής πρωτοπορίας του 20ού αιώνα. Το έργο συνιστά μια σειρά δεκατεσσάρων φωνητικών "σπουδών" για σόλο φωνή, που γράφτηκαν ειδικά για την ερμηνεύτρια Martine Viard και παρουσιάστηκαν σε σκηνική εκδοχή το 1982 στο Φεστιβάλ της Αβινιόν υπό τη σκηνοθεσία του Michel Rostain. Μέσω της αποδομημένης χρήσης της γλώσσας και καθιστώντας τη φωνή όχι μόνο ηχητικό, αλλά και σωματικό-θεατρικό μέσο έκφρασης, οι *Récitations* συνθέτουν ένα προσωπικό, θεατρικό πορτρέτο φωνητικών ταυτοτήτων και ψυχικών καταστάσεων, καθιστώντας το έργο σημείο αναφοράς για τις διευρυμένες φωνητικές τεχνικές (extended vocal techniques) του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα. Η ανακοίνωση θα εστιάσει στις τεχνικές μετάβασης από την ομιλία στο τραγούδι, στην εναλλαγή φωνητικών ηχοχρωμάτων, στη χρήση της φωνής ως καθαρού

ήχου, αποσπασμένου από σημασιολογικό περιεχόμενο, καθώς και στη σωματική ένταση που προκύπτει από τη ρυθμική, φωνητική και νοηματική πρόκληση της εκτέλεσης. Η φωνή στο παρόν έργο δε λειτουργεί απλώς ως μέσο εκφοράς λέξεων ή μελωδίας· είναι δράση, ενέργεια, performance. Μεταφέρει χαρακτήρες, ψυχικές καταστάσεις, χειρονομίες, και λειτουργεί σχεδόν ως σκηνική πράξη καθαυτή. Τα *Récitations* συγκροτούν μια σειρά μικρών θεατρικών στιγμών, όπου κάθε ενότητα της σειράς αποτελεί ένα μικρό μουσικό και σκηνικό επεισόδιο, που εστιάζει σε διαφορετικές τεχνικές. Στόχος της παρουσίασης είναι να αναδείξει πώς ο Απέργης, μέσα από τη δεξιοτεχνική χρήση της φωνής και την αποδόμηση του λόγου, συγκροτεί ένα φωνητικό θέατρο που συνομιλεί με την έννοια της φωνητικής επιτέλεσης, της ταυτότητας και του τραύματος της επικοινωνίας.

Κυριακή 9 Νοεμβρίου

Φιλοσοφικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις στη μουσική

Αναστασία Σιώπη: «Τραγουδώντας την πραγματικότητα: Για τον πολιτικό και φιλοσοφικό χαρακτήρα της τέχνης, ιδιαίτερα της μουσικής, μέσω της ‘μίμησης’»

Στην παρούσα ανακοίνωση θα διερευνηθεί η έννοια της ‘μίμησης’ στην τέχνη, ιδιαίτερα στη μουσική. Η τέχνη μπορεί να ‘μιμείται’ πτυχές των ανθρώπινων δραστηριοτήτων αλλά όχι με τη μορφή ‘στατικών’ επαναλήψεων: η καλλιτεχνική μίμηση της πραγματικότητας οδηγεί σε πράξεις δημιουργίας στις οποίες ανασύρονται νέα στοιχεία και πτυχές. Ως αναπαράσταση του κόσμου, η σχέση της τέχνης με το πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον μέσω της ‘μίμησης’ μπορεί να γίνει κατανοητή ως μια μορφή επανάληψης. Επανάληψη όμως στην οποία δημιουργούνται σκέψεις και συναισθήματα και, μέσω αυτών, προσανατολίζεται με διαφορετικό τρόπο ο κόσμος μας. Μέσω της καλλιτεχνικής αυτής πράξης δημιουργούνται φανταστικοί κόσμοι οι οποίοι συμβάλλουν στην ανάπτυξη του ατομικού και συλλογικού φαντασιακού.

Μαρία Ντούρου: «Τρεις προσευχές από το ιταλικό οπερατικό ρεπερτόριο του 19ου αιώνα»

Στην πρώτη πράξη και πιο συγκεκριμένα στο τέλος της πρώτης σκηνής, της όπερας *Νόρμα* (1831) του Vincenzo Bellini, η ιέρεια Νόρμα δέεται στη Σελήνη για να φέρει την ειρήνη στη Γαλατία. Στη δεύτερη σκηνή της τέταρτης πράξης της όπερας *Οθέλλος* (1887) του Giuseppe Verdi η Δυσδαιμόνα προσεύχεται λίγο πριν το στραγγαλισμό της από τον αγαπημένο της Οθέλλο. Επίσης, στο τέλος της τέταρτης πράξης της όπερας *La Boème* (1896) του Giacomo Puccini η Μουζέτα κάνει επίκληση στην Παναγία για την ανάρρωση της Μιμής. Στην παρούσα ανακοίνωση επιχειρείται ανάλυση των προαναφερθεισών προσευχών με στόχο την ανάδειξη των μουσικών εκφραστικών μέσων (τρόπος μελοποίησης, αρμονικό και ρυθμικό πλέγμα, ενορχήστρωση, μέτρο, tempo, δυναμικές, διάλογος μέλους με την ορχήστρα ή τη χορωδία, συμμετοχή των οργάνων στη μουσική απόδοση των συναισθημάτων της ηρώιδας) με τα οποία οι συνθέτες αποδίδουν μουσικά την επίκληση και παράκληση του θείου ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνθεση του μέλους το οποίο, άλλοτε δεξιοτεχνικό, μελισματικό και αντιπροσωπευτικό του *bel canto*, άλλοτε πιστό στο μουσικό συντακτικό του ώριμου ρομαντισμού και άλλοτε λιτό, συλλαβικό, αρμόζον στο «περιβάλλον» της βεριστικής όπερας, εναρμονίζεται με το συγκινησιακό φορτίο της εκάστοτε ηρώιδας.

Γιώργος Παπουτσής: «Wolfgang Rihm (1952-2024): μία ψυχογραφική προσέγγιση των κεντρικών προσώπων στις όπερες *Jakob Lenz* και *Oedipus*, με έμφαση στο σημασιολογικό πεδίο της μουσικής γλώσσας του συνθέτη»

Ο Wolfgang Rihm στην πρώτη του όπερα *Jakob Lenz* (1977-1978), με λιμπρέτο γραμμένο από τον Michael Fröhling που βασίζεται πάνω στο θεατρικό έργο του Georg Büchner εστιάζει σε μία συγκεκριμένη στιγμή της ζωής του Lenz, ο οποίος βασανιζόμενος από βίαιες ψυχολογικές διαταραχές αναζητά βοήθεια από τον πάστορα Oberlin. Στις δεκατρείς σκηνές του έργου ο συνθέτης προσεγγίζει την προσπάθεια του Lenz να βγει από την βαρύτατη κρίση του με μια μουσική γλώσσα της οποίας η σημασιολογία αναδεικνύει μέσω της μουσικής υφής και της δραματικής της υπόστασης την αναζήτηση των βαθύτερων αιτιών αυτής τη κρίσης. Η ανθρώπινη βούληση του Lenz συναντά την ανθρώπινη βούληση για δράση, έρευνα και αναζήτηση του Οιδίποδα στην όπερα *Oedipus* (1986-1987) με λιμπρέτο του συνθέτη, βασιζόμενο σε κείμενα των Hölderlin, Nietzsche και Heiner-Müller. Η παρούσα εισήγηση αφορά μια διαθεματική προσέγγιση του τρόπου, που ο συνθέτης δομεί τους χαρακτήρες των κεντρικών προσώπων, μέσα από την άρρηκτη σχέση ψυχολογίας, φιλοσοφίας και μουσικής σημασιολογίας του έργου του.

Φανή Τσιτσιάμη – Σταματία Γεροθανάση: «*Frauenliebe und Leben* του Robert Schumann: Ζητήματα μουσικοποιητικής ανάλυσης και ερμηνευτικής προσέγγισης»

Σκοπός της παρουσίασης είναι η μελέτη της αλληλέργειας ποίησης και μουσικής με στόχο την ερμηνευτική απόδοση του κύκλου τραγουδιών για φωνή και πιάνο *Frauenliebe und Leben* του Robert Schumann. Αρχικά, συζητείται το ιστορικό υπόβαθρο του είδους του Lied, τα βιογραφικά στοιχεία του συνθέτη και του ποιητή Adelbert von Chamisso και στη συνέχεια αναλύεται και αποδίδεται στην Ελληνική το ποιητικό κείμενο. Ακολουθεί μουσική ανάλυση συγκεκριμένων παραμέτρων (μορφολογικός σχεδιασμός, αρμονικό περιβάλλον, δυναμικές, ρεγκίστρα, αρθρωτικές ενδείξεις, χρονική αγωγή) που αποσκοπεί στη συνειδητή λήψη ερμηνευτικών αποφάσεων και στην ανάδειξη της άμεσης αλληλεπίδρασης μουσικής ανάλυσης και ερμηνείας με οδηγό το ποιητικό κείμενο. Ο Schumann, μέσω ποικίλων μουσικών στοιχείων, καταφέρνει να ενσαρκώσει τα βαθύτερα νοήματα του ποιητικού κειμένου με τον κύκλο στο σύνολό του να χαρακτηρίζεται από ομοιογένεια, η οποία έγκειται στη χρήση κοινών και κοντινών τονικοτήτων, στη διαχείριση του ρυθμικομελωδικού υλικού, στον μορφολογικό σχεδιασμό και στον τρόπο με τον οποίο έννοιες του ποιητικού κειμένου αναδεικνύονται μέσω των μουσικών φράσεων. Η μεθοδολογία της παρούσας μελέτης στηρίζεται τόσο σε θεωρητικά όσο και σε εμπειρικά δεδομένα. Η θεωρητική παρουσίαση και η συνακόλουθη εκτέλεση του έργου αποσκοπεί στην ανάδειξη της ισορροπίας ανάμεσα στη συνειδητή διεργασία της επεξεργασίας/ανάλυσης του μουσικού έργου και στη διαισθητική ματιά του ερμηνευτή.

Ιερές μουσικές παραδόσεις: (εθνο)μουσικολογικές μελέτες

Ιωάννης Αρβανίτης: «Μαρτυρίες για τον διατονικό χαρακτήρα των Δευτέρων ήχων στην παλαιά Βυζαντινή μουσική»

Οι Δεύτεροι ήχοι (κύριος Β', μέσος Β', πλάγιος Β', πλ. Β' τρίφωνος κλπ) ψάλλονται σήμερα με «χρωματικά» διαστήματα, περιλαμβάνουν δηλ. στις κλίμακές τους διαστήματα μεγαλύτερα του μείζονος τόνου. Η πεποίθηση των Ελλήνων ψαλτών και μουσικολόγων, αλλά και κάποιων Δυτικών, είναι ότι αυτές οι κλίμακες υπήρχαν και σε όλη τη Βυζαντινή εποχή, δηλ. οι Δεύτεροι ήχοι ήταν ανέκαθεν χρωματικοί. Για να τεκμηριωθεί αυτή η πεποίθηση, επιστρατεύονται διάφορα επιχειρήματα, που σχετίζονται με την μορφή των

Μαρτυριών των ήχων, με τις λεγόμενες «Φθορές» κά. Ωστόσο η προσωπική μου έρευνα έχει εντοπίσει στα μουσικά χφφ πολλά στοιχεία που δείχνουν ότι τα επιχειρήματα αυτά δεν ευσταθούν, στοιχεία που δεν έχουν παρουσιασθεί μέχρι τώρα και που οδηγούν στο ότι τα διαστήματα αυτών των ήχων την παλαιά εποχή (στα ειρμολογικά και στιχηραρικά μέλη, στα μέλη του Ψαλτικού και Ασματος, αλλά και σε πολλά παπαδικά μέλη) ήταν διατονικά (τόνοι και ημιτόνια, αντίστοιχα των τρόπων 3^{ου} και 4^{ου} του Δυτικού μέλους). Η εισαγωγή χρωματικών διαστημάτων αποτελεί μάλλον μια καινοτομία του καλοφωνικού και παπαδικού μέλους (από τις αρχές του 14^{ου} αι), που πιθανόν επηρέασε όλα τα μέλη, κάτι, που μαζί με άλλους παράγοντες, οδήγησε στα σημερινά διαστήματα.

Νίκος Ανδρικός – Σταύρος Σαραντίδης: «Σύγκλιση και ετερότητα στην ψαλτική πράξη του Πατριαρχείου στον 20ό αιώνα. Η περίπτωση του αργού και σύντομου Ειρμολογίου»

Η παρούσα ανακοίνωση αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου ερευνητικού προγράμματος το οποίο εκπονείται με στόχο την ανίχνευση ζητημάτων συνέχειας και ασυνέχειας στην ψαλτική πράξη του Πατριαρχείου κατά τον 20ό αιώνα. Με αφετηρία τις ηχογραφήσεις 78 στροφών του Ιακώβου Ναυπλιώτου θα επιχειρηθεί η συγκριτική παρουσίαση ηχογραφημένου υλικού μέχρι και την Πρωτοψαλτεία του Λεωνίδα Αστέρη, όπου κλείνει ο κύκλος της μακράς γενεαλογίας των Πατριαρχικών Πρωτοψαλτών του 20ού αιώνα. Στόχο της έρευνας αποτελεί ο εντοπισμός, η ανάλυση και τέλος η ερμηνεία σε μουσικολογικό και αισθητικό επίπεδο ζητημάτων ρεπερτοριακού περιεχομένου αλλά κυρίως ερμηνείας, με αφορμή τη περίπτωση του αργού και σύντομου Ειρμολογίου και πιο συγκεκριμένα στους ειρμούς και τις καταβασίες της εορτής των Χριστουγέννων. Η εν λόγω μελέτη περίπτωσης θα αποτελέσει την αφορμή για την ανάπτυξη ενός προβληματισμού αναφορικά με το λεγόμενο «Πατριαρχικό ύφος», και το κατά πόσο αυτό ταυτίζεται με μια απόλυτη στοίχιση σε συγκεκριμένα ερμηνευτικά, τεχνικά, ρεπερτοριακά και αισθητικά πρότυπα, ή αν αποτελεί άλλη μια κατά τον Eric Hobsbawm περίπτωση «Επινοημένη Παράδοσης». Για το λόγο αυτό, θα μελετηθούν όλες οι ηχογραφημένες εκτελέσεις των ειρμών και των καταβασιών της εορτής από τους Πατριαρχικούς Πρωτοψάλτες, σε συνάρτηση με αντίστοιχες γραπτές πηγές του 19^{ου} και του 20ού με χώρο προέλευσης το Φανάρι και την ευρύτερη Κωνσταντινούπολη. Η συγκριτική-αντιπαραβολική μελέτη του υλικού θα ρίξει φως στο ερώτημα του κατά πόσο στο συγκεκριμένο μέλος εντοπίζεται ένας κοινός ερμηνευτικός τύπος, ή αν αντίθετα αποτελεί πεδίο ανάδειξης της προσωπικής εκφραστικής ιδιοτυπίας του εκάστοτε Πρωτοψάλτη.

Παντελεήμων Ζαφείρης: «Ιερές μουσικές παραδόσεις και θρησκευτικότητα: Εθνομουσικολογικές προσεγγίσεις και έρευνα πεδίου σε θρησκευτικές κοινότητες»

Η παρούσα εργασία αποτελεί μια βιβλιογραφική ανασκόπηση της διεθνούς και ελληνικής βιβλιογραφίας σχετικά με την ιερή μουσική παράδοση, με έμφαση στις εθνογραφικές προσεγγίσεις που εξετάζουν τη σχέση μουσικής και θρησκευτικότητας. Μέσα από την ανάλυση θεωρητικών πλαισίων και επιτόπιων ερευνών, επιχειρείται να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο η μουσική λειτουργεί ως μέσο θρησκευτικής εμπειρίας, αλλά και στο κέντρο της τελετουργικής πράξης και της ταυτότητας του συνόλου σε ποικίλες πολιτισμικές και κοινωνικές ομάδες. Τα δεδομένα αυτής της έρευνας αντλούνται από το πεδίο της εθνομουσικολογίας, της ανθρωπολογίας της θρησκείας, του τομέα της μουσικής εκτέλεσης καθώς και από τις πρόσφατες διεπιστημονικές εξελίξεις που συνδέουν τον ήχο, τη μουσική εμπειρία και το θρησκευτικό βίωμα. Στο δεύτερο μέρος της παρούσας εργασίας, επιχειρείται να παρουσιαστεί η μεθοδολογία και τα ζητήματα που προκύπτουν στη διαδικασία της έρευνας στο πεδίο των θρησκευτικών κοινοτήτων μέσα από ζητήματα ηθικής, πρόσβασης

και συμμετοχικής παρατήρησης που προκύπτουν κατά την ερευνητική διαδικασία. Μέσα από συνεντεύξεις και καταγραφές τελετουργικών, παρουσιάζεται το βαθύτερο νόημα της μουσικής ως αναπόσπαστο στοιχείου του θρησκευτικού βίου των εκάστοτε παραδόσεων. Η παρούσα εργασία στοχεύει να αναδείξει τα εργαλεία που θα οδηγήσουν στη βαθύτερη κατανόηση των σχέσεων της πίστης με τον ήχο και την πολιτισμική έκφραση, μέσα από τον επιστημονικό διάλογο για τη μουσική και τη θρησκευτικότητα.

Αντιγόνη Ντουσιοπούλου: «Άνδρες και θρήνος. Από την εικονογραφία της αρχαιότητας στις σύγχρονες λαογραφικές παραδόσεις»

Ο θρήνος αποτελούσε στο πλαίσιο των νεκρικών τελετουργικών εθίμων της αρχαιότητας την κύρια ευθύνη και υποχρέωση των γυναικών. Οι άνδρες ωστόσο δεν έμεναν αμέτοχοι στην απόδοση τιμών προς το νεκρό μέσω της έκφρασης λόγου και μουσικής, καθώς εικονίζονται σε πολλές νεκρικού περιεχομένου παραστάσεις να τελούν τις τυπικές θρηνητικές χειρονομίες έχοντας τα χέρια στο κεφάλι, υψωμένα ή προτεταμένα. Κύριος εικονογραφικός τύπος του άνδρα θρηνωδού είναι η όρθια μορφή σε πομπή, που μαζί με άλλους άνδρες, υψώνει το δεξί της χέρι με την παλάμη προς τα εμπρός έχοντας παράλληλα ανοιχτό το στόμα και γερμένο το κεφάλι προς τα πίσω, πράγμα που σημαίνει ότι τραγουδά. Ο ανδρικός θρήνος αποδίδεται στην εικονογραφία γενικά νηφάλιος και ήπιος χωρίς την υπερβολή των γυναικών, που είναι δυνατόν ακόμη και να αυτοτραυματίζονται κατά τη θρηνωδία. Στις αττικές τραγωδίες, κύριοι εκτελεστές των ολοκληρωμένων θρήνων, που περιλαμβάνονται, είναι οι γυναίκες, όμως και εδώ δεν λείπουν οι άνδρες θρηνωδοί, που είτε μεμονωμένα, είτε εν χορώ, εκτελούν το θρηνητικό άσμα. Αντίστοιχη είναι η εικόνα, που προκύπτει από τη μελέτη του σημερινού μοιρολογιού, καθώς υπάρχουν περιοχές, στις οποίες μαρτυρούνται άνδρες μοιρολόγοι να εκτελούν, σε ιδιαίτερες περιπτώσεις, ένα θρήνο πιο σοβαρό και λιγότερο δραματικό από τη θρηνωδία των γυναικών.

Μουσικός χρόνος, διακειμενικότητα και τεχνοτροπία: Από τη σύνθεση στην οργανοποιία

Ραφαήλ Κοντογούρης: Χρόνος και Διακειμενικότητα: Ανάλυση της Σονάτας για Σόλο Βιόλα (1955) του B.A. Zimmermann σε σχέση με την όπερα *Die Soldaten* και έργα των Berg και Stockhausen»

Η Σονάτα για Σόλο Βιόλα του B.A. Zimmermann αποτελεί ένα ιδιαίτερα προσωπικό έργο, αφιερωμένο στην κόρη του Barbara, που απεβίωσε λίγο μετά τη γέννησή της. Η επιγραφή στην παρτιτούρα («...an den Gesang eines Engels») και η ενσωμάτωση του χορικού *Gelobet seist Du, Jesu Christ* υπογραμμίζουν τον συμβολικό χαρακτήρα του έργου. Η παρούσα ανακοίνωση προσεγγίζει τη Σονάτα για σόλο Βιόλα μέσα από μια πολυεπίπεδη αναλυτική προσέγγιση, εστιάζοντας στη συνθετική της δομή και στα εξωμουσικά της μέσα. Το έργο εξετάζεται ως δημιουργικό πεδίο όπου συνυπάρχουν φιλοσοφικές ιδέες και διακειμενικές σχέσεις με άλλα έργα και δημιουργούς. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σχέση με την όπερα *Die Soldaten* του B.A. Zimmermann και στην προβολή της φιλοσοφίας του χρόνου του Αυγουστίνου με έμφαση στην αξιοποίηση των εκφραστικών δυνατοτήτων της βιόλας. Παράλληλα, αναδεικνύονται διακειμενικές σχέσεις με το *Κοντσέρτο για Βιολί* του A. Berg και το *Gesang der Jünglinge* του K. Stockhausen, τόσο ως προς το μουσικό κείμενο όσο και στο ιδεολογικό τους υπόβαθρο.

Πάυλος Κόρδης: «Βαθμίδες μουσικής πραγματικότητας και λειτουργικός χρόνος στο έργο του συνθέτη Ivan Moody (1954-2023): Το παράδειγμα του έργου *Simeron* (2012), για φωνητικό σύνολο και τρία εγχόρδων»

Στο έργο *Simeron* (2012), το κείμενο που χρησιμοποιείται ακολουθεί ένα αφαιρετικό πρότυπο. Αποτελείται από λειτουργικά κείμενα των Ακολουθιών της Μ. Εβδομάδας, σε συνδυασμό με το κείμενο της Πασχαλινής ομιλίας του επισκόπου Μελίτωνα Σάρδεων (2ος αι.). Κατά την διάρκεια του έργου, παρεμβάλλεται τακτικά η μουσική εκφορά της λέξης «*Σήμερον*» δοσμένη από το φωνητικό σύνολο. Αυτό το χαρακτηριστικό, σύμφωνα με τον Moody, συμβάλει στην δημιουργία της αίσθησης ότι τα γεγονότα του Θείου Πάθους, τα οποία περιγράφονται στα διαφορετικά κείμενα που χρησιμοποιούνται και πραγματώνονται μουσικά, αποκτούν, ακριβώς μέσω της μουσικής πραγμάτωσής τους, ένα χαρακτήρα διαρκή και δυναμικό στον χρόνο. Υπονοείται δηλαδή ότι η μουσική πράξη λειτουργεί ως μία υπενθύμιση ότι τα γεγονότα αυτά ήταν, είναι και θα είναι παρόντα στον χρόνο, αφήνοντας την εντύπωση ότι η μουσική πραγματικότητα έχει την δυνατότητα, κατά κάποιον τρόπο, να ψηλαφίσει την εν λόγω θεολογική πραγματικότητα, όπως αυτή βιώνεται σε ένα εκκλησιαστικό πλαίσιο ως λειτουργικός χρόνος. Στο πλαίσιο αυτής της παρουσίασης θα επιχειρήσουμε να ερμηνεύσουμε τα μουσικά συστατικά του έργου προς αυτή την κατεύθυνση, τολμώντας να αναφερθούμε στην σχέση μεταξύ μουσικής πράξης και πραγματικότητας όπως την εννοεί ο Moody, ως μίας παροντικής και διαρκούς παρουσίας.

Δημήτρης Κοτρωνάκης: «Από τον Torres στον Contreras: Η εξέλιξη της κατασκευής της ισπανικής κλασικής κιθάρας (1850-1980)»

Το άρθρο εξετάζει την εξέλιξη της κατασκευής της ισπανικής κλασικής κιθάρας από το 1850 έως το 1980, εστιάζοντας στις συνεισφορές των Antonio de Torres (μέσα του 19ου αιώνα) και Manuel Contreras (τέλη του 20ου αιώνα). Οι καινοτόμοι σχεδιασμοί του Torres, όπως το σύστημα ενίσχυσης (οπλισμού) τύπου βεντάλιας του ηχείου και ο σχεδιασμός μεγεθυμένου σώματος του οργάνου, καθιέρωσαν το ηχητικό και δομικό πρότυπο για τη σύγχρονη κιθάρα. Οι μεταγενέστερες γενιές οργανοποιών με έδρα τη Μαδρίτη τελειοποίησαν αυτά τα στοιχεία, διατηρώντας παράλληλα τις παραδοσιακές μεθόδους κατασκευής. Η συνεργασία με βιρτουόζους όπως ο Andrés Segovia οδήγησε σε σημαντικές τροποποιήσεις στις αποστάσεις μεταξύ των χορδών, στις διαστάσεις του βραχίονα και γενικότερα στις δυνατότητες προβολής του ήχου. Ο Contreras έσπρωξε περαιτέρω τα όρια του σχεδιασμού, πειραματιζόμενος με την κατασκευή διπλού καπακιού, με εναλλακτικά μοτίβα «οπλισμού», με ασυνήθιστα σχέδια όπως το ασύμμετρο μοντέλο Carlevaro, αλλά και με τα πολύχορδα όργανα για τον Narciso Yepes. Οι τεχνικές του εξελίξεις αναλύονται μέσω ιστορικών εγγράφων και συγκριτικών ακουστικών μετρήσεων, αποδεικνύοντας πώς ο Contreras ισορρόπησε την παράδοση με τον πειραματισμό. Υπογραμμίζεται τέλος η διπλή ταυτότητα της ισπανικής κιθάρας, ως πολιτιστικό σύμβολο και ως επίτευγμα της ακουστικής μηχανικής, ο σχεδιασμός της οποίας συνεχίζει να εμπνέει τους σύγχρονους οργανοποιούς.

Όξεις της ελληνικής οπερατικής δημιουργίας στην Ελλάδα και Κύπρο: Από τον Καρρέρ στο Drag Ορατόριο

Τζωρτζίνα Μερεντίτη: «Παύλου Καρρέρ, *La Rediviva*. Θεματολογία και μουσική ανάλυση μίας κεντρικής σκηνής στην πλοκή της όπερας»

Ο Παύλος Καρρέρ συνέθεσε την όπερα “*La Rediviva*” (μτφ: η «αναζήσασα») το 1855. Το έργο πρωτοπαρουσιάστηκε το 1856 στο Μιλάνο και συνεχίστηκε για τουλάχιστον 30

ακόμη παραστάσεις. Όπως φαίνεται, δεν έχει ξαναπαιχτεί, από τότε. Στα πλαίσια της διδακτορικής μου διατριβής προχωρώ σε νέα έκδοση του έργου, με πηγή την πρωτότυπη χειρόγραφη παρτιτούρα του Καρρέρ. Πρόκειται για λυρική τραγωδία με πρόλογο και τρεις πράξεις και παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον από ιστορικής, θεματολογικής και μουσικής πλευράς. Η ιστορία διαδραματίζεται στο Παρίσι, τον 17ο αιώνα και πραγματεύεται έναν ιδιότυπο μύθο, της συζύγου που απεβίωσε, αλλά στη συνέχεια αναστήθηκε. Η ιστορία προέρχεται από την αρχαία τραγωδία, με την ευριπίδεια Άλκηστη, αλλά έχει απασχολήσει και πολλούς λογοτέχνες και θεατρικούς συγγραφείς τον 18ο και 19ο αιώνα. Στην προσπάθεια να προσεγγιστεί το πρώιμο συνθετικό ύφος του Καρρέρ, στην πορεία του για διεθνή σταδιοδρομία, έχουμε διαλέξει να αναλύσουμε μία τραγική σκηνή της όπερας (No 9, Scena Funebre), στην οποία τελείται η νεκρώσιμη ακολουθία της πρωταγωνίστριας. Πρόκειται για ένα μέρος με πολύ έντονες συναισθηματικές διακυμάνσεις, οι οποίες ενισχύονται από την πλούσια ενορχήστρωση, τον ιδιαίτερο χειρισμό της αρμονικής γλώσσας και την αντιστικτική γραφή των φωνών.

Νίκος Μαλιάρας: «Διονυσίου Λαυράγκα, Διδώ. Προσεγγίζοντας κριτικά ένα σπουδαίο έργο»

Η εμβληματική όπερα *Διδώ* του Διονυσίου Λαυράγκα, σε κείμενα Πολύβιου Δημητρακόπουλου, συντέθηκε στα 1908-1909 και εκτελέστηκε αρκετές φορές στη διάρκεια της ζωής του συνθέτη, αλλά μόνο σπάνια, σποραδικά και αποσπασματικά μετά τον θάνατό του. Η αδυναμία πρόσβασης στο αρχείο του δεν επέτρεπε έως και πριν λίγα χρόνια την ερμηνευτική αλλά και την αισθητική και αναλυτική προσέγγισή του. Η δυσκολία αυτή ξεπεράστηκε και πλέον είναι δυνατή, μετά από ενδελεχή μουσικολογική έρευνα, τόσο η ιστορικοαναλυτική μελέτη όσο και η έκδοση αλλά και η καλλιτεχνική ερμηνεία ευρύτερων τομέων του έργου του Λαυράγκα. Στην εισήγηση θα μιλήσουμε για τις προσπάθειες και τα προβλήματα ανασύστασης και αποκατάστασης της παρτιτούρας, του σπαρτίτου, του λιμπρέτου και του ορχηστρικού υλικού του έργου εν όψει της πρώτης του ηχογράφησης που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα τον Μάιο του 2025 και της συνακόλουθης έκδοσης του έργου που προετοιμάζεται αυτή την εποχή εντατικά. Επίσης θα συζητηθούν θέματα μουσικού ύφους, μουσικής διαχείρισης του κειμένου, αρμονικής γλώσσας και ενορχήστρωσης εν όψει συγκεκριμένων αποσπασμάτων της όπερας.

Ρενάτα Δαλιανούδη: «Από την οπερέττα *Το μικρόβιο του Έρωτα* της Ελληνικής Λυρικής Σκηνής, στο Drag Ορατόριο *Τραγούδια του ελληνικού λαού* του Γιάννη Σκουρλέτη. Μια queer ανάγνωση του Κώστα Γιαννίδη»

Ο Κώστας Γιαννίδης (ψευδώνυμο του Γιάννη Κωνσταντινίδη) είναι διεθνώς γνωστός, βραβευμένος συνθέτης δημοφιλών τραγουδιών και 50 οπερετών. Η Εθνική Λυρική Σκηνή ανεβάζει το 2010 την οπερέττα *Το μικρόβιο του Έρωτα*, σε σκηνοθεσία Λ. Λιάβα και Σ. Σπυράτου, μια παράσταση με μεγάλη επιτυχία. Το 2023 ανεβαίνει στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου η μη «συμβατική», queer παράσταση *Τραγούδια του ελληνικού λαού*, σε σκηνοθεσία Γιάννη Σκουρλέτη, με έμπνευση δημοφιλή τραγούδια του Κώστα Γιαννίδη (1903-1984). Για πρώτη φορά γίνεται μια άλλη ανάγνωση και εν τέλει επιτέλεση είκοσι ελληνικών δημοφιλών τραγουδιών του Κώστα Γιαννίδη, συνοδευόμενα από κείμενα για τη ζωή και το έργο του συνθέτη, με την drag βαρύτονο Νίνα Νάη, την περφόρμερ Daglara και τον πιανίστα Γιώργο Ζιάβρα να δημιουργούν επί σκηνής μια άλλου είδους και ύφους παράσταση μεταξύ drag ορατορίου και κωμικής οπερέττας. Το πεδίο της Queer Musicology και της post-folk ανάγνωσης της λαϊκής δημοφιλούς μουσικής δίνουν έδαφος για μια νέα ανάλυση της ελληνικής παραστασιολογίας.

Λοῖζος Παναγή: «Η σημασία των σχολικών οπερέττων του Σόλωνα Μιχαηλίδη στην εν γένει οπερεττική δραστηριότητα της Κύπρου την περίοδο της Αγγλοκρατίας»

Η εμφάνιση και η διάδοση της οπερέττας στην Κύπρο κατά την περίοδο της Αγγλοκρατίας είναι λίγο ως πολύ γνωστή. Διάφορες μελέτες που επικεντρώνονται στην θεατρική κίνηση της Μεγαλονήσου περιγράφουν επαρκώς και με επιστημονικό τρόπο την ιστορία της, καταγράφουν όλους τους θιάσους που πέρασαν από το νησί καθώς και τις παραστάσεις που ανέβασαν, ενώ σημειώνουν και τις διάφορες κριτικές του ημερήσιου και περιοδικού τύπου για τις ερμηνείες τους. Ανάμεσα σ' αυτά, περιλαμβάνονται και πληροφορίες για τις επιρροές που δέχθηκαν οι ντόπιοι στις πρώτες τους προσπάθειες για καθιέρωση εγχώριας θεατρικής παραγωγής, ενώ σημειώνονται και όλοι οι τοπικοί θίασοι που συστάθηκαν και συνδέθηκαν στενά με την επιθεώρηση και την οπερέττα. Απ' όλα τα ωφέλιμα και σημαντικά που αναδεικνύονται στις πιο πάνω μελέτες, ίσως επειδή το ενδιαφέρον είναι περισσότερο μουσικό παρά θεατρικό, αισθητή είναι η απουσία της οπερετικής δραστηριότητας του Σόλωνα Μιχαηλίδη αλλά και άλλων συνθετών, που αν και περιορισμένη, κατόρθωσε να συμβάλει θετικά στην εξέλιξη της μουσικής εκπαίδευσης της Κύπρου αλλά και στο παιδικό θέατρο. Με αυτό ως δεδομένο, η παρούσα ανακοίνωση αποσκοπεί στην παρουσίαση των οπερετικών έργων του Σόλωνα Μιχαηλίδη και στην προβολή του παιδαγωγικού τους χαρακτήρα, όπως αυτός διαμορφώνονται μέσα από τις κοινωνικές, ιστορικές και πολιτικές συνθήκες της περιόδου.

* * *

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΩΝ

Ο **Γιάννης Αγγελάκης** (*1988) είναι συνθέτης ακουστικής και ηλεκτρονικής μουσικής, με έργα για ορχήστρα, μουσική δωματίου και άλλα μη παραδοσιακά σχήματα που περιλαμβάνουν χορό και θέατρο, ποικίλουν από σύντομες διάρκειες μέχρι ολόκληρες παραστάσεις, απαιτούν εξαιρετική εκτελεστική εξειδίκευση, σκοπίμως αμφισβητούν τη δομή και τα όρια των παραδοσιακών παραστάσεων και στοχεύουν στην ανάδειξη της ρευστότητας μεταξύ των διαφορετικών τεχνών. Σπούδασε σύνθεση στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ (τάξη Χρήστου Σαμαρά, 2006-2011), στο Boston University (τάξη Joshua Fineberg, 2011-2013), και στο New York University (2013-2019) όπου εκπόνησε τη διδακτορική διατριβή του με τίτλο *Luigi Nono and the Metaphysics of the Avant-Garde*, ενώ έχει αποσπάσει περισσότερα από 20 βραβεία σε διεθνείς διαγωνισμούς, έχει συνεχή παρουσία σε διεθνή φεστιβάλ και αναθέσεις από σημαντικούς οργανισμούς και έχει υπάρξει υπότροφος του Ιδρύματος Ωνάση, του ΙΚΥ αλλά και πολλών άλλων ελληνικών και διεθνών ιδρυμάτων για το ερευνητικό και καλλιτεχνικό του έργο. Διδάσκει ως εντεταλμένος διδάσκων στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ, διδάσκει στο Ωδείο Αθηνών, είναι μουσικός επιμελητής στην Εθνική Λυρική Σκηνή και συνεργάζεται συχνά με σκηνοθέτες και χορογράφους για τη δημιουργία επινοημένων παραστάσεων.

Ο **Νίκος Ανδρίκος** είναι Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχει εκπονήσει στο Τ.Μ.Σ. του Ιονίου Πανεπιστημίου τη διδακτορική του διατριβή, εξετάζοντας την Εκκλησιαστική μουσική της Σμύρνης στον «ευρύτερο» 19^ο αιώνα. Κατά την περίοδο 2004-2007 βρέθηκε στην Κωνσταντινούπολη σπουδάζοντας δίπλα στους εκπροσώπους της παλιάς γενιάς της Τουρκικής Ραδιοφωνίας και ψάλλοντας επίσημα στο δεξιό αναλόγιο του Πατριαρχικού Ναού δίπλα στον Α.Π.Μ.Χ.Ε. Λεωνίδα Αστέρη. Έχει εκδώσει δύο μονογραφίες, ενώ άρθρα του φιλοξενούνται σε Πρακτικά διεθνών συνεδρίων, επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς Τόμους. Έχει εκδώσει τρεις δίσκους (Motivasyon 2014, SEDEF KALAN MÜZİK 2017, Αμυγδαλιά KALAN MÜZİK 2023), οι οποίοι περιέχουν αποκλειστικά προσωπικές του συνθέσεις, ενώ το 2022 ως προϊόν συνεργασίας των Εργαστηρίων EBAMIP του Τμήματος Μουσικών Σπουδών (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων) και του αντίστοιχου Ήχου, Εικόνας και Πολιτιστικής Αναπαράστασης του Τμήματος Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας (Πανεπιστήμιο Αιγαίου) εξέδωσε το δίσκο Καλοφωνικοί Ειρμοί 19^{ος} αιώνας Ι, με εξωλατρευτικά έργα Εκκλησιαστικής μουσικής, σε πρώτη μάλιστα εκτέλεση (προς έκδοση το ΙΙ μέρος). Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα σχετίζονται με τη μουσική δραστηριότητα στον αστικό χώρο κατά την υστεροθωμανική περίοδο, με τον προφορικό-ιδιωματικό χαρακτήρα της Εκκλησιαστικής μουσικής, καθώς και με τη μουσική θεωρία των τροπικών συστημάτων της Ανατολής.

Ο **Ιωάννης Αρβανίτης** είναι Αναπληρωτής Καθηγητής της Μουσικής της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας στο Τ. Μ. Σ. του Ιονίου Παν/μίου. Έχει ψάλει σε διάφορους Ναούς και έχει συμμετάσχει ως σολίστας και διευθυντής χορού σε πολλές συναυλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό, με χορωδίες όπως η *Cappella Romana* και το *Ensemble Organum*. Είναι ιδρυτής και χοράρχης του Βυζαντινού Χορού «Αγιοπολίτης». Έχει διδάξει στο Μουσικό Γυμνάσιο Παλλήνης, στο Δημοτικό Ωδείο Πειραιά, στο Ωδείο «Φίλιππος Νάκας», στο Ωδείο «Σίμων Κάρας». Δίδαξε επίσης (1994-2002) στο Τ. Μ. Σ. του Ιονίου Πανεπιστημίου, στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Βυζαντινής Μουσικολογίας του ίδιου Πανεπιστημίου (2015-18), καθώς και στο Πρόγραμμα Ψαλτικής του Ευρωπαϊκού Παν/μίου Κύπρου (2020-21). Κατά τα έτη 2014-18 αποσπάστηκε στο Τμήμα Χειρογράφων της Εθνικής Βιβλιοθήκης και εργάστηκε για την καταλογογράφηση και μελέτη των εκεί αποκειμένων μουσικών χειρογράφων. Έχει

εντρυφήσει ιδιαιτέρως στην ερμηνεία της παλαιάς σημειογραφίας, σε όλες της τις μορφές και τα στάδια, καθώς και στην εν γένει θεωρία της Βυζαντινής Μουσικής, νεώτερης και παλαιάς, και έχει διδάξει σε αρκετά σχετικά σεμινάρια εντός και εκτός Ελλάδος. Έχει εξηγήσει πολλά μέλη από την παλαιά στην εν χρήσει γραφή και έχει και ο ίδιος μελοποιήσει πληθώρα εκκλησιαστικών μελών.

Ο **Σταμάτης Ασπιώτης** γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Κέρκυρα, όπου σπούδασε Ανώτερα Θεωρητικά της Μουσικής, και πήρε πτυχία Αρμονίας, Αντίστιξης και Ενοργάνωσης-Διεύθυνσης Μπάντας από το Ωδείο Κέρκυρας και Δίπλωμα τρομπέτας από το Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό, της Σχολής Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας και τελειόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Επιστημών της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Κατέχει integrated master στη Μουσικολογία από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και μεταπτυχιακό δίπλωμα Ειδίκευσης στην Ιστορική Δημογραφία από το Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Είναι Υπ. Διδάκτωρ στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Σχολής Μουσικής και Οπτικοακουστικών Τεχνών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Έχει συνεργαστεί -ως έκτακτος μουσικός (τρομπέτα) με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, την Αθηναϊκή Ορχήστρα Νέων, τη Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Τσακάλωφ, την Ορχήστρα δωματίου του Ωδείου Φίλιππος Νάκας, τη Φιλαρμονική Εταιρεία Κέρκυρας και τη Φιλαρμονική Εταιρεία «Μάντζαρος». Υπήρξε μέλος της Ορχήστρας του Εθνικού Θεάτρου. Δίδαξε στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου τα μαθήματα *Στοιχεία Μουσικής Κοινωνιολογίας*, *Ιστορία της Μουσικής*, και *Ιστορία της Όπερας*. Είναι μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας, συμμετέχει ως εισηγητής σε συνέδρια, ημερίδες και έχει αναφορές σε επιστημονικά περιοδικά. Οι μονογραφίες του *Η Σάλπιγγα από την Αρχαιότητα έως τη Ρωμαιοκρατία*, (2015), σύγγραμμα ενταγμένο στο σύστημα Εύδοξος στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, και *Πληθυσμός και Μουσική Εκπαίδευση στο Ωδείο Κέρκυρας κατά την τελευταία δεκαετία του 20^{ου} αιώνα* (2016) έχουν εκδοθεί από τις εκδόσεις του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Η **Χριστίνα Βέργαδου** είναι διδάκτωρ Ιστορικής Μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και πτυχιούχος του ίδιου τμήματος. Έχει κάνει, επίσης, μακροχρόνιες μουσικές σπουδές λαμβάνοντας πτυχία ή/και διπλώματα πιάνου, αρμονίας, αντίστιξης, φούγκας και βυζαντινής μουσικής, ενώ έχει ασχοληθεί συστηματικά με την μουσική ανάλυση. Έχει εργαστεί για πολλά χρόνια σε μουσικά αρχεία και βιβλιοθήκες (Αρχείο Ε.Λ.Σ., Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος "Λίλιαν Βουδούρη") ενώ αυτή τη στιγμή εργάζεται ως ερευνήτρια στο Τμήμα Χειρογράφων και Ομοιοτύπων της Ε.Β.Ε. (μελέτη, καταγραφή και τεκμηρίωση σημαντικών μουσικών αρχείων). Εργάζεται, επίσης, ως εκπαιδευτικός παιδιών και ενηλίκων και ως μαέστρος χορωδιών. Είναι μέλος της IMS, του ελληνικού παραρτήματος της IAML και της ελληνικής επιτροπής του RILM. Τα κύρια ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν την ελληνική μουσική του 19ου και του 20ού αιώνα, την όπερα, την ευρωπαϊκή μουσική του 19ου αιώνα καθώς και ζητήματα μουσικής μετανάστευσης.

Ο **Παναγιώτης Βλαγκόπουλος** μετά από εγκύκλιες σπουδές στην Ευαγγελική Σχολή Ν. Σμύρνης σπούδασε Νομικά και Μουσικολογία. Διετέλεσε Υπεύθυνος Προσκτήσεων στη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος «Λίλιαν Βουδούρη» από το 1995 έως το 2003. Από

το 2003 διδάσκει στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Έχει μεταφράσει τις *Γλώσσες της τέχνης* του Nelson Goodman, το *Φανταστικό μουσείο των μουσικών έργων* της Lydia Goehr κ.ά., και έχει δημοσιεύσει σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά και εκδόσεις. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται σε γενικότερα θέματα ανάλυσης και αισθητικής, και ιδίως σε ζητήματα ιδεολογίας της Νέας Ελληνικής Μουσικής. Είναι μέλος της συντακτικής επιτροπής του ηλεκτρονικού περιοδικού *Mousikos Logos*. Το τελευταίο του βιβλίο φέρει τον τίτλο *Δίκοπη εναρμόνιση: Η Νεοελληνική μουσική και οι Άλλοι*. Στιγμές ενός αγώνα για αναγνώριση (Το Ροδακίό, 2025).

Ο **Πέτρος Βούβαρης** είναι Αναπληρωτής Καθηγητής στη Μορφολογία και Ανάλυση της Μουσικής στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος από το University of Wisconsin-Madison των ΗΠΑ, μεταπτυχιακού διπλώματος από το University of North Carolina-Greensboro των ΗΠΑ, και πτυχίου από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν στην ανάλυση και ερμηνευτική της μουσικής με ιδιαίτερη έμφαση στον πρώιμο μοντερνισμό και ιδιαίτερα στη μουσική του Νίκου Σκαλκώτα. Ανακοινώσεις του έχουν παρουσιαστεί σε συνέδρια στην Ελλάδα, Κύπρο, Ρωσία, Σερβία, Ολλανδία, Βέλγιο, Γαλλία και ΗΠΑ, ενώ άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε Ελληνικά και ξένα περιοδικά (*Πολυφωνία, Musicae Scientiae, International Journal of Educational Innovation, International Journal of Music and Performing Arts, Series Musicologica Balcanica, American Music Teacher*). Το βιβλίο του *Εισαγωγή στη μορφολογική ανάλυση της τονικής μουσικής* εκδόθηκε το 2015 (Αθήνα: HEAL-Link). Είναι συνεπιμελητής του συλλογικού τόμου *Perspectives of Greek Musical Modernism* που εκδόθηκε από την Routledge τον Μάρτιο του 2025. Είναι μέλος της συντακτικής επιτροπής του ηλεκτρονικού περιοδικού *Mousikos Logos*.

Η **Σταματία Γεροθανάση** είναι επίκουρη καθηγήτρια (Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Α.Π.Θ. με γνωστικό αντικείμενο *Ιστορία και πράξη της φωνητικής μουσικής*) και λυρική τραγουδίστρια (<https://www.operabase.com/artists/stamatia-gerothanasi-20050/en>) με εμφανίσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις της εστιάζουν στον τομέα της φωνητικής μουσικής (όπερα, μουσικό δράμα, οπερέττα, μουσικό θέατρο, έντεχνο τραγούδι, Lied) με έμφαση στη νεοελληνική φωνητική μουσική δημιουργία, στη γνωσιακή ανάλυση του λιμπρέτου και της μουσικής (music cognition) καθώς και στην τεχνική του τραγουδιού και στη φωνητική αγωγή. Εργασίες της έχουν δημοσιευθεί σε συλλογικούς τόμους, περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Το 2022 εκδόθηκε μονογραφία με τίτλο *A Multimodal Approach to the Study of Opera in Aribert Reimann's Medea*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing (<https://www.cambridgescholars.com/product/978-1-5275-8110-4>).

Ο **Σωκράτης Γεωργιάδης** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1970. Σπούδασε ανώτερα θεωρητικά, σύνθεση, πιάνο και μουσικολογία. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και υποψήφιος διδάκτορας στον τομέα Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας του ίδιου τμήματος, με επιβλέποντα καθηγητή τον Καθηγητή Ιωάννη Φούλια, καθώς και απόφοιτος του Παναρμόνιου Ωδείου. Έχει γράψει μουσική για το θέατρο και την τηλεόραση, έργα συμφωνικής, ακουσματικής και χορωδιακής μουσικής, μουσική για πιάνο, φωνή και ποικίλους συνδυασμούς οργάνων και μουσικών συνόλων. Παράλληλα με την ενασχόλησή του με τη σύνθεση, δραστηριοποιείται ως παραγωγός και ενορχηστρωτής, έχοντας στο ενεργητικό του συμμετοχές σε δισκογραφικές παραγωγές, αλλά και συνεργασίες με ορχηστρικά, καθώς και μικρότερα οργανικά και φωνητικά σύνολα. Διδάσκει ανώτερα θεωρητικά και πιάνο για πάνω από

εικοσιπέντε χρόνια, ενώ παράλληλα με το καλλιτεχνικό και παιδαγωγικό του έργο ασχολείται με τη μουσικολογική έρευνα με κύριο αντικείμενο τη συνθετική σκέψη και την επίδραση της στη σύγχρονη μουσική δημιουργία. Το 2015 δημοσίευσε στο μουσικολογικό περιοδικό Πολυφωνία άρθρο του με τίτλο «Συνθετική σκέψη και πρωτικές δομές στην πρώιμη και μέση αναγεννησιακή πολυφωνία΄ ψαρεύοντας σε θολά νερά», *Πολυφωνία* 27. Από το 2016 συμμετέχει συστηματικά με ανακοινώσεις και συνακόλουθες δημοσιεύσεις σε συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Είναι μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, Τακτικό μέλος στην Association Les Amis de Xenakis (Σύλλογος Φίλων του Ξενάκη), και πάρεδρο μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρίας.

Η **Δέσποινα Γιώρα** γεννήθηκε στην Ξάνθη το 1998. Είναι αριστούχος απόφοιτη του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Η διπλωματική της εργασία με τίτλο *Αιμίλιος Ριάδης, Hommage à Ravel, για πιάνο – Κριτική έκδοση, με επιβλέποντα τον Καθηγητή Γιώργο Σακαλλιέρο* βαθμολογήθηκε με «Άριστα». Κατά τη διάρκεια των σπουδών της πραγματοποίησε πρακτική άσκηση στο Κέντρο Ελληνικής Μουσικής, συμμετέχοντας στην αντιγραφή του μουσικού κειμένου του έργου *Η Επιστροφή του Οδυσσέα, την μεταγραφή* για δύο πιάνα. Είναι κάτοχος πτυχίου Αρμονίας με «Άριστα». Παρακολουθεί μαθήματα πιάνου με τον Νίκο Κυριόσογλου και έχει συμμετάσχει σε σεμινάρια πιάνου με διακεκριμένους πιανίστες όπως η Δόμνα Ευνουχίδου, ο Χαράλαμπο Αγγελόπουλο και ο Θοδωρής Τζοβανάκης.

Η **Ρενάτα Δαλιανούδη** είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμ. Τεχνών Ήχου και Εικόνας στο Ιόνιο Παν/μιο και Καθηγήτρια-Σύμβουλος στο Ελληνικό Ανοικτό Παν/μιο. Έχει συνεργαστεί με την κρατική και ιδιωτική ραδιοτηλεόραση ως παραγωγός ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών ντοκιμαντέρ. Σήμερα είναι επιστημονική συνεργάτιδα και παραγωγός στην ΕΡΤ Κέρκυρας. Σπούδασε Μουσικολογία στο Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α. Είναι Δρ Εθνομουσικολογίας & Λαογραφίας του ίδιου Παν/μίου και του Παν/μίου της Βιέννης. Παρακολούθησε μαθήματα Εθνομουσικολογίας και Λαογραφίας στο Παν/μιο της Βιέννης και Θεατρολογίας στο Τμ. Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ. Κατά τη διάρκεια των σπουδών της κέρδισε 31 υποτροφίες. Μιλάει Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά και Ισπανικά. Σπούδασε επίσης πιάνο, εκκλησιαστικό όργανο, ακορντεόν, κιθάρα και μπαλέτο. Διδάχτηκε παραδοσιακούς χορούς στο Λύκειο των Ελληνίδων και αργεντίνικο tango. Έχει γράψει 4 μονογραφίες. Έχει εκπονήσει 70 άρθρα και εισηγήσεις συνεδρίων για τη μουσική, τις παραστατικές τέχνες, τον κινηματογράφο και την πολιτιστική διαχείριση, και 4 λήμματα σε παγκόσμιες εγκυκλοπαίδειες. Είναι Δ/ντρια του Ινστιτούτου Ελληνικής Μουσικής Κληρονομιάς (IEMK) και συντονίστρια του μνημονίου μεταξύ Ιονίου Παν/μίου και της ΕΡΤ. Είναι Επισκέπτρια Καθηγήτρια στα Πανεπιστήμια Universidad Polytechnico di Leiria Portugal, Universidad de Barcelona (Spain), Universitaet des Saarlandes (Germany), Université de Strasbourg (France), Arctic University in Norway (Norway). Τέλος, είναι μέλος του Ακαδημαϊκού Συμβουλίου Πολιτιστικής Διπλωματίας και επιστημονική εντεταλμένη της Εθνικής Επιτροπής για την UNESCO.

Ο **Στυλιανός Δήμου**, διεθνώς καταξιωμένος συνθέτης, μουσικός τεχνολόγος, αυτοσχεδιαστής και μαέστρος, έχει διακριθεί για τη συμβολή του στην ακουστική και ηλεκτροακουστική μουσική. Έχει τιμηθεί με σημαντικά βραβεία, όπως το Βραβείο Καλλιτεχνικής Αριστείας από το Ulysses Network/IRCAM (2018-2019), το 1ο Βραβείο στον Διεθνή Διαγωνισμό «Luigi Nono» και το 2ο Βραβείο Martirano. Με αφετηρία τις σπουδές του στη Σύνθεση στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο (τάξη Χρ. Σαμαρά), συνέχισε μεταπτυχιακές σπουδές στο Eastman School of Music ως υπότροφος Fulbright και απέκτησε διδακτορικό

από το Πανεπιστήμιο Columbia ως Dean's Fellow. Απόφοιτος του προγράμματος *Cursus* του IRCAM, δίδαξε σε κορυφαία ιδρύματα όπως το Columbia, Eastman, Kong Kong Baptist University, και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Από τον Σεπτέμβριο του 2024, κατέχει τη θέση του Μόνιμου Αναπληρωτή Καθηγητή Σύνθεσης στην Ακαδημία Grieg του Πανεπιστημίου του Μπέργκεν στη Νορβηγία. Για περισσότερες πληροφορίες: <https://stylianosdimou.com/biography>

Ο **Αλέξανδρος Διονάτος** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1971. Σπούδασε ανώτερα θεωρητικά με τον Παναγιώτη Αδάμ, σύνθεση με τον Ιωσήφ Παπαδάτο και πιάνο με τον Reima Raijas. Είναι πτυχιούχος (πρωτεύειο) του προγράμματος “Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό” του ΕΑΠ, και κάτοχος των μεταπτυχιακών τίτλων “Σύνθεση φωνητικής και ενόργανης μουσικής” του Ιόνιου Πανεπιστημίου και “Ιστορική και συστηματική μουσικολογία” του ΕΚΠΑ. Είναι υποψήφιος διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, με θέμα διατριβής “Η φούγκα στο β' ήμισυ του 18^{ου} αιώνας (1750-1800): Συστηματική και αναλυτική προσέγγιση του οργανικού και φωνητικού ρεπερτορίου, καθώς και των σχετικών θεωρητικών πηγών”, υπό την επίβλεψη του καθηγητή Ιωάννη Φούλια. Άρθρα του για τις συνθετικές τεχνικές του Debussy, τους φορείς της μουσικής εκπαίδευσης στο ιταλικό μπαρόκ, τη φουγκοειδή παράδοση των ισπανικών *intentos*, το *Καλά συγκερασμένο πληκτροφόρο* του Weber και τη διαμόρφωση της απάντησης στις φούγκες του β' μισού του 18ου αιώνας έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά (*Πολυφωνία*, *Πολύτονον*) και τόμους πρακτικών συνεδρίων.

Ο **Δημήτρης Έξαρχος** είναι θεωρητικός και μουσικολόγος που ειδικεύεται στο σύγχρονη Δυτική λόγια μουσική. Έχει δημοσιεύσει σε βιβλία και περιοδικά σχετικά με τη σύνθεση, τη θεωρία και την ανάλυση μουσικής του εικοστού αιώνα. Έχει παραδώσει ομιλίες διεθνώς σχετικά με ζητήματα μουσικής ανάλυσης και φιλοσοφίας. Έχει διοργανώσει συνέδρια (Xenakis International Symposium; Notation in Contemporary Music; Compositional Aesthetics and the Political) συναυλίες, και εκδηλώσεις (Southbank Centre; Goldsmiths, Migrant Sound). Η έρευνά του αφορά τα ζητήματα της χρονικότητας, της σημειογραφίας, και του υλισμού στις διασταυρώσεις μεταξύ φιλοσοφίας, αισθητικής, ανάλυσης, και σύνθεσης. Η αναλυτική του πρακτική περιλαμβάνει υπολογιστικές και μαθηματικές προσεγγίσεις. Έχει διδάξει στο Goldsmiths, Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, και στο Πανεπιστήμιο του Surrey. Υπήρξε ερευνητικός συνεργάτης στο Contemporary Music Research Unit του Goldsmiths και στο Κρατικό Ινστιτούτο Μουσικής Έρευνας, Βερολίνο.

Ο **Παντελεήμων Ζαφείρης** σπούδασε Μουσική Σύνθεση και Μουσικολογία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου (Κέρκυρα). Για την απόκτηση του πτυχίου του, ολοκλήρωσε με άριστα και εκπόνησε πτυχιακές εργασίες στους τομείς της Μουσικής Παιδαγωγικής, Εθνομουσικολογίας και Βυζαντινής Μουσικολογίας. Συνέχισε τις σπουδές του στην Κωνσταντινούπολη όπου αρίστευσε και απέκτησε το μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στο τομέα της εθνομουσικολογίας στο τμήμα Ανωτάτων Σπουδών στη Μουσική (MIAM) στο Πολυτεχνείο της Κωνσταντινούπολης. Πρόσφατα απέκτησε ένα επιπλέον μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στο τομέα της Λειτουργικής της Ορθόδοξης Θεολογίας μετά από επιτυχή παρακολούθηση του προγράμματος στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο με βαθμό Άριστα. Είναι υποψήφιος διδάκτορας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου στο τομέα της Εθνομουσικολογίας. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στην έρευνα και μελέτη της θρησκευτικής μουσικής στην Ανατολική Μεσόγειο. Έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις του σε συνέδρια και σε επιστημονικά περιοδικά καθώς και ως εκτελεστής σε συναυλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Ο **Αθανάσιος Ζέρβας** είναι Διδάκτωρ Σύνθεσης (DMus) του Πανεπιστημίου Northwestern (ΗΠΑ) και κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου (MM) στο σαξόφωνο από το ίδιο Πανεπιστήμιο. Είναι Πτυχιούχος Μουσικής (BA-Music) του Chicago State University με ειδικεύσεις στο σαξόφωνο, στη σύνθεση και στη τζαζ μουσική. Είναι Κοσμήτορας της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και Καθηγητής Θεωρητικών και Μουσικής Δημιουργίας στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, και Φιλοξενούμενος Καλλιτέχνης στο Ωδείο Αθηνών.

Ο **Γιώργος Ζερβός** είναι πτυχιούχος Φυσικής του Φυσικομαθηματικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών (1979). Σπούδασε ανώτερα θεωρητικά και πιάνο στο Ελληνικό Ωδείο και στο Ορφείο και σύνθεση με τον Γιάννη Ιωαννίδη. Έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στη Γαλλία (D.E.A. στο Πανεπιστήμιο Paris I - Panthéon-Sorbonne) και είναι διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έχει γράψει άρθρα για τη μουσική του 20ου αιώνα, έχει δώσει διαλέξεις και έχει συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια. Το 2001 εκδόθηκαν από τον εκδοτικό οίκο Κ. Παπαρηγορίου-Χ. Νάκας δύο βιβλία του με τίτλους αντίστοιχα: «Schönberg, Berg, Webern: Η κρίση της μουσικής διαμέσου της κρίσης του θέματος και των μορφών» και «Ο Νίκος Σκαλκώτας και η ευρωπαϊκή παράδοση της μουσικής των αρχών του 20 ου αιώνα», ενώ το τελευταίο του βιβλίο με τίτλο «Από την αρχική έμπνευση στην τελική μορφοποίηση», εκδόθηκε το 2016. Έργα του έχουν παιχτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Ιταλία, Βουλγαρία, Κύπρο, Γαλλία, Αυστρία, Ολλανδία και Αμερική) και παραγγελίες για σύνθεση μουσικών έργων τού έχουν δοθεί από το Γ΄ Πρόγραμμα, το Ινστιτούτο Γκαίτε, τον ΟΜΜΑ κ.ά. Οι συνθέσεις του εκδίδονται από τον εκδοτικό οίκο Κ. Παπαρηγορίου-Χ. Νάκας και έργα του έχουν δισκογραφηθεί από τις δισκογραφικές εταιρείες Warner (Έρωσ και Ψυχή, 1999) και Agora (Σπουδή για κουαρτέτο εγχόρδων, 2000). Έχει διδάξει μουσική του 20 ου αιώνα στο Τ.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Αθηνών (1995-2019).

Η **Θεοδώρα Ιορδανίδου** είναι Α΄ Κορυφαία φλαουτίστα στη Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια και διδάσκουσα στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ. Αποφοίτησε με Άριστα από το Δημοτικό Ωδείο Έδεσσας, το Conservatoire de Musique του Λουξεμβούργου, το Πανεπιστήμιο Μουσικής της Νυρεμβέργης (τάξεις Α. – C. Heinzmann, H. Wiese, D. Koch), από όπου έλαβε Πτυχίο και Master σολιστικής κατεύθυνσης. Είναι, επίσης, πτυχιούχος και κάτοχος Integrated Master του Τμήματος Μουσικών Σπουδών ΑΠΘ. Στο ίδιο Τμήμα ολοκλήρωσε την διδακτορική της διατριβή με Άριστα παμψηφεί υπό την επίβλεψη του καθηγητή Γιώργου Σακαλλιέρου. Ως σολίστ φλάουτου, μουσικός ορχήστρας και μέλος συνόλων μουσικής δωματίου έχει εμφανιστεί σε σημαντικές αίθουσες και φεστιβάλ στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Meistersingerhalle, Solitär Mozarteum, MMA, ΚΠΙΣΝ, Ηρώδειο, Στέγη, ΜΜΘ, Φεστιβάλ Ραβέννας, Φεστιβάλ Αθηνών) και έχει συμπράξει με τις ΚΟΑ, ΚΟΘ, ΕΛΣ, την Συμφωνική Ορχήστρα της Νυρεμβέργης, την Φιλαρμονική του Bad Reichenhall, το *Ensemble Resonanz*, μεταξύ άλλων. Ηχογράφησε για το Γ΄ Πρόγραμμα της ΕΡΤ και για παραστάσεις του Εθνικού Θεάτρου. Έλαβε Α΄ και Β΄ βραβεία σε διαγωνισμούς φλάουτου και κατόπιν διαγωνισμών τις υποτροφίες DAAD, «Αλεξάνδρα Τριάντη», Ιδρύματος Ωνάση και ΙΚΥ. Ακόμη, έχει πραγματοποιήσει ανακοινώσεις σε συνέδρια υπό την αιγίδα της Ελληνικής και της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας, ενώ άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε συλλογικούς τόμους, επιστημονικά περιοδικά και Πρακτικά συνεδρίων, <https://www.theodora-iordanidou.com>

Η **Μαγδαληνή Καλοπανά** υπηρετεί ως Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών/ΕΚΠΑ

(Πτυχίο Μουσικών Σπουδών, 1998, ΕΚΠΑ· Διδακτορικό Δίπλωμα στη Μουσικολογία, 2008, ΕΚΠΑ· Μεταπτυχιακό στις Σπουδές στην Εκπαίδευση, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2021). Κατά της διάρκεια των σπουδών της έλαβε σημαντικές υποτροφίες (Παπαδάκη: 1993-1998, ΙΚΥ: 1999-2005, ΕΑΠ: 2018, Κυβέλη-Γιάννη Χορν του Συλλόγου Οι Φίλοι της Μουσικής: 2023). Ως Μουσικολόγος έχει συνεργαστεί με τη Μουσική Βιβλιοθήκη «Αίλιαν Βουδούρη» (1996-1997), το Τρίτο Πρόγραμμα της ΕΡΤ (1998-2001, 2022), τη Γενική Γραμματεία Ολυμπιακών Αγώνων - Υπουργείο Πολιτισμού (2001-2003) και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2020-2023) και τον Σύλλογο Φίλων της Μουσικής (υπότροφος Κυβέλη-Χορν 2023). Μέλος των συντακτικών επιτροπών των περιοδικών Πολυφωνία (2002) και Επιστημονική Επετηρίδα Κορινθίας (2020), κριτής του International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS, 2023) και αρθρογράφος του διαδικτυακού περιοδικού κριτικής Critics' point (2021), διατελεί επίσης Επιμελήτρια του Αρχείου Δημήτρη Δραγατάκη. Πρόσφατα της απονεμήθηκε το βραβείο Τζίνα Μπαχάουερ-Νικολάου Δούμπα 2022 – Κατηγορία Μουσικολογικού Συγγράμματος (19.12.2022) για τη μονογραφία της Συστηματικός και Βιο-βιβλιογραφικός Κατάλογος Έργων Δημήτρη Δραγατάκη. Αθήνα: Νάκας, 2019 mkalopana@music.uoa.gr.

Ο Γιώργος Κανέλλος γεννήθηκε το 1991 και είναι διδάκτωρ του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Το 2013 έλαβε το πτυχίο του από το τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου, ενώ την περίοδο 2014 - 2016 πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο ίδιο τμήμα, με ειδίκευση στον τομέα της νεότερης και σύγχρονης ιστορίας της Ελλάδας. Το 2023 ολοκλήρωσε και υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή η οποία έφερε τον τίτλο «Από το πολιτικό τραγούδι στα 'σκυλάδικα'. Η διαμόρφωση της λαϊκής πολιτισμικής ταυτότητας στην Ελλάδα της ύστερης μεταπολίτευσης» και πραγματεύτηκε τις πολιτικές προσλήψεις του λαϊκού τραγουδιού, κατά την περίοδο 1974-1989. Από τον Μάιο του 2022 έως τον Σεπτέμβριο του 2023 υπήρξε υπότροφος του ΙΚΥ. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν την κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας, με έμφαση στην περίοδο της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας και πιο συγκεκριμένα πτυχές όπως η σύνδεση πολιτικής και μουσικής. Από το 2013 παραδίδει ιδιαίτερα μαθήματα σε μαθήτριες και μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου. Γνωρίζει Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά και Ισπανικά.

Ο Θοδωρής Καραθόδωρος δραστηριοποιείται ως συνθέτης και μουσικολόγος. Είναι διδάκτωρ μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος «Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (Θεσσαλονίκη). Σπούδασε σύνθεση με τον Αθανάσιο Ζέρβα και τον Μιχάλη Αδάμη και παρακολούθησε σεμινάρια σύνθεσης με τους: Eric Honour, Gustavo Leone, Ilya Levinson, Stephen Syverud, Θόδωρο Αντωνίου, Ντίνο Κωνσταντινίδη, Μιχάλη Τραυλό κ.ά. Επίσης, είναι πτυχιούχος αρμονίας και ανωτέρων θεωρητικών, διπλωματούχος βυζαντινής μουσικής και διπλωματούχος πιάνου. Ανακοινώσεις του έχουν παρουσιαστεί σε διεθνή μουσικολογικά συνέδρια, ενώ έργα του έχουν παιχτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό από διακεκριμένους μουσικούς και μουσικά σύνολα, όπως οι Rex Richardson, Iwona Glinka, Leo Saguiguit, Νίκος Χριστοδούλου, η Louisiana Sinfonietta, η Camerata Europa, το Κουαρτέτο Σαξοφώνων Αθήνας, κ.ά. Διετέλεσε επιστημονικός συνεργάτης της *Μεγάλης Ορθόδοξης Χριστιανικής Εγκυκλοπαιδείας* δημοσιεύοντας διάφορα βυζαντινομουσικολογικά λήμματα. Ανήκει στο Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ και είναι μέλος του πανεπιστημιακού φωνητικού

συνόλου *Οι Μαϊστορες της Ψαλτικής Τέχνης*, υπό τη διεύθυνση του Αχιλλέα Χαλδαιάκη. Υπηρετεί ως πρωτοψάλτης στο δεξιό αναλόγιο του Ιερού Ναού Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Ηλιουπόλεως.

Ο **Κώστας Καρδάμης** είναι μουσικολόγος και υπηρετεί ως καθηγητής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο την Ιστορία της Νεοελληνικής Μουσικής. Οι ερευνητικές δραστηριότητές του αφορούν στη μουσική της Ελλάδας των νεωτέρων χρόνων, καθώς και στην όπερα και το μουσικό θέατρο. Στα ερευνητικά ενδιαφέροντά του συμπεριλαμβάνονται, επίσης, η μουσική για σύνολα πνευστών και η διάδραση μουσικής, κοινωνίας και πολιτικής. Είναι διευθυντής του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, μέλος της συντακτικής ομάδας του περιοδικού *Νέος Μουσικός Ελληνομνήμων* και της ελληνικής επιτροπής της RILM. Από το 2003 έχει αναλάβει την επιμέλεια του Αρχείου και του Μουσείου της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας.

Η **Κατερίνα Καρρά** διδάσκει στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ ως Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό. Εκπόνησε μεταδιδακτορική έρευνα για το αρχείο και τη συλλογή χειρόγραφων/δακτυλόγραφων έργων του ηθοποιού Κώστα Παπαγεωργίου του Αθηναίου στην Εθνική Βιβλιοθήκη. Είναι διδάκτορας του Τμήματος Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Στο επαγγελματικό θέατρο έχει συνεργαστεί με το Εθνικό Θέατρο, το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος και τη νέα Σκηνή του Λευτέρη Βογιατζή. Ανακοινώσεις της έχουν δημοσιευτεί σε πρακτικά συνεδρίων, συλλογικούς τόμους, θεατρικά προγράμματα και περιοδικά. Ερευνητικά επικεντρώνεται στην ιστορία νεοελληνικού θεάτρου του 19ου και 20ου αιώνα. Τα τωρινά της ενδιαφέροντά στρέφονται γύρω από το θέατρο του α' μισού του 20ου αιώνα και κυρίως την κωμωδία, μουσική κωμωδία, οπερέττα, επιθεώρηση, λαϊκούς και εμπορικούς θιάσους, θεατρική κριτική και θέατρο στην περιφέρεια katkarra@gmail.com, <https://uo-a.academia.edu/KaterinaKarra>.

Ο **Τάσος Κολυδάς** διατελεί μέλος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με την ιδιότητα του Εργαστηριακού-Διδακτικού Προσωπικού. Είναι διδάκτωρ μουσικολογίας, διπλωματούχος μεταπτυχιακών σπουδών πληροφορικής και κιθαριστής. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα στρέφονται γύρω από την έντεχνη ελληνική μουσική, την ψηφιακή διαχείριση πολιτισμικής κληρονομιάς και τις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών στην εκπαίδευση. Έχει διδάξει μαθήματα ιστορικής μουσικολογίας και ψηφιακής μουσικολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Έχει αναπτύξει διαδικτυακές εφαρμογές στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων και έργων ψηφιοποίησης πολιτιστικών συλλογών για το Πανεπιστήμιο Αθηνών, την Εθνική Λυρική Σκηνή, το Ινστιτούτο Έρευνας Μουσικής Ακουστικής, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων κ.ά. Είναι μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας, του Ελληνικού Παραρτήματος της IAML, του EΣΜΑ Carl Orff και της EEME. Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.kolydart.gr/>

Ο **Ραφαήλ Κοντογούρης** είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με ειδίκευση στην εκτέλεση βιόλας. Είναι κάτοχος πτυχίων στη βιόλα, την αρμονία, την αντίστιξη και τη φούγκα, ενώ συνεχίζει τις σπουδές του στη σύνθεση. Από το 2021 εκπονεί διδακτορική διατριβή με θέμα: «*Ερμηνευτική προσέγγιση έργων για σόλο βιόλα του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα*», με στόχο τόσο την συνθετική ανάλυση των έργων, όσο και την τεκμηριωμένη ερμηνευτική προσέγγιση αυτών. Έχει δημοσιεύσει τη πρώτη του έρευνα με αντικείμενο τη *Σονάτα για σόλο βιόλα* του B.A. Zimmermann, εστιάζοντας στον

συμβολικό χαρακτήρα του έργου. Συνεργάζεται ως έκτακτο μέλος με την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ και τη Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών, ενώ δραστηριοποιείται ενεργά σε ανεξάρτητα σύνολα μουσικής δωματίου. Έχει επίσης εργαστεί στο ερευνητικό πρόγραμμα HAPTICSOUND, στον τομέα της μουσικολογικής έρευνας.

Ο Παύλος Κόρδης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1993. Σπούδασε Μουσικολογία στην Αθήνα και διεύθυνση χορωδίας στην Νέα Υόρκη. Είναι αριστούχος διδάκτωρ του Τμ. Μουσικών Σπουδών ΕΚΠΑ. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν ζητήματα που αφορούν το χορωδιακό ρεπερτόριο του 20ού και του 21ου αιώνα και την σύγχρονη θρησκευτική μουσική δημιουργία. Από το 2024, διδάσκει ως εντεταλμένος διδάσκων στο Τ. Μ. Σ. του ΕΚΠΑ. Συνεργάζεται με την Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση και το Πάντειο Πανεπιστήμιο για το πρόγραμμα «Γέφυρα Μουσικής πάνω από τη Συγγρού». Ίδρυσε και διευθύνει το χορωδιακό σύνολο «Les Vibrations Sympatiques», με αποκλειστικό σκοπό την εκτέλεση σύγχρονου χορωδιακού ρεπερτορίου. Το ντεμπούτο του συνόλου έλαβε χώρα στο πλαίσιο του 3ου Φεστιβάλ Λατρευτικής Μουσικής της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (Απρίλιος 2025). Είναι Μουσικός Διευθυντής της Μικτής Νεανικής Χορωδίας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Από το 2016, ασχολείται ανελλιπώς με την προετοιμασία λυρικών τραγουδιστών, ιδιαίτερα στο πλαίσιο του Προγράμματος Νέων Καλλιτεχνών του θιάσου «Teatro Grattacielo» (Νέα Υόρκη).

Ο Περικλής Κοτίνης γεννήθηκε στο Αγρίνιο το 2000. Τον Ιούνιο του 2023 ολοκλήρωσε τις σπουδές του στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ, στην κατεύθυνση Σύνθεσης, υπό την επίβλεψη του καθηγητή Χ. Σαμαρά, με βαθμό «Άριστα». Είναι κάτοχος πτυχίων Πιάνου, Αρμονίας, Αντίστιξης και Φυγής από το Ωδείο Σύγχρονης Τέχνης Αγρινίου, όλα με βαθμό «Άριστα». Παρακολουθεί μαθήματα φαγκότου και Βυζαντινής μουσικής, ενώ έχει ασχοληθεί και με τη jazz, παρακολουθώντας σχετικά μαθήματα πιάνου. Κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών του σπουδών, υπήρξε μέλος της Ορχήστρας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ως εκτελεστής φαγκότου. Από το 2023 διδάσκει θεωρητικά και πιάνο σε Ωδεία της Θεσσαλονίκης και του Αγρινίου. Τον Ιούλιο του 2024 ξεκίνησε τις διδακτορικές του σπουδές στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Α. Τρικούπη και μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής τους κ. Γ. Σακαλλιέρο και κ. Κ. Τσούγκρα.

Ο Βαγγέλης Κοτρότσιος είναι θεωρητικός και μουσικολόγος, απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ και υποψήφιος διδάκτορας Συστηματικής Μουσικολογίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Κατέχει Δίπλωμα Σύνθεσης και όλα τα πτυχία Ανώτερων Θεωρητικών από το Ωδείο Άρτας. Έχει πολυετή εμπειρία ως καθηγητής μουσικής στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και έχει υπηρετήσει ως αποσπασμένος στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Π.Ι. στην διδασκαλία των μαθημάτων Θεωρίας, Ρυθμικής Αγωγής, Αντίστιξης, Αρμονίας, Μουσικής Ανάλυσης και Μουσικής Πληροφορικής. Παράλληλα, διδάσκει Ανώτερα Θεωρητικά στο Δημοτικό Ωδείο Άρτας και στο Ωδείο Άρτας και δραστηριοποιείται ως διευθυντής χορωδιών και συνθέτης, με πλούσιο καλλιτεχνικό έργο και συμμετοχές σε θεατρικές και δισκογραφικές παραγωγές. Είναι μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας και συνεχίζει την ενεργή παρουσία του σε μουσικά σχήματα και πολιτιστικά δρώμενα της Δυτικής Ελλάδας.

Ο Δημήτρης Κοτρωνάκης είναι κλασικός κιθαριστής και μουσικολόγος από την Αθήνα, γεννημένος το 1973. Απέκτησε δίπλωμα κιθάρας το 1992, από το Διεθνές Ωδείο Αθήνας. Παρακολούθησε μεταπτυχιακές σπουδές κιθάρας στο Ωδείο Αθηνών, αποφοιτώντας το

1996. Παράλληλα σπούδασε μουσικολογία στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, παίρνοντας πτυχίο του τμήματος Μουσικών Σπουδών το 1996. Ανέλαβε διδακτορική διατριβή στο ίδιο πανεπιστημιακό τμήμα (με επιβλέποντα τον καθηγητή Μάρκο Τσέτσο), και έλαβε διδακτορικό τίτλο το 2014, ενώ το κύριο αντικείμενο της μελέτης του ήταν ο κόσμος της κιθάρας στην Ελλάδα. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στην ελληνική μουσική και στην ιστορία της κλασικής κιθάρας. Έχει κερδίσει πολλά βραβεία σε διαγωνισμούς κιθάρας στην Ελλάδα, την Ισπανία και τη Ρουμανία. Απέσπασε επίσης τη μέγιστη διάκριση στο δωδέκατο διαγωνισμό Web Concert Hall competition (ΗΠΑ - 2011), μεταξύ διαγωνιζόμενων από όλα τα κλασικά όργανα. Έχει ηχογραφήσει εννέα ψηφιακούς δίσκους με έργα για σόλο κιθάρα, έργα μουσικής δωματίου και κοντσέρτα, κυρίως για τις δισκογραφικές εταιρίες EMI Classics, Soundset Recordings, and Clear Note. Έχει πραγματοποιήσει πολλά ρεσιτάλ κιθάρας στην Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και την Κίνα· έχει επίσης συνεργαστεί ως σολίστ με ορχήστρες στην Ελλάδα, τη Ρουμανία και την Πορτογαλία. Από το 2021 έως το 2024 εργάστηκε ως ερευνητής στο Εργαστήριο Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας, του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, της Φιλοσοφικής Σχολής, του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ σήμερα είναι καθηγητής κλασικής κιθάρας στο Μουσικό Σχολείο Αθήνας.

Η **Νίκη Κρασάκη** είναι συνθέτρια σύγχρονης μουσικής με έδρα την Αθήνα. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου (2014 Bachelor, 2018 Master) με ειδίκευση στη σύγχρονη σύνθεση και στη σύνθεση για τις παραστατικές τέχνες. Έργα της έχουν παιχτεί στο ΕΜΣΤ (2024, Radio Path), στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση (Μια γέφυρα Μουσικής πάνω από τη Συγγρού Vol.6, "BUZZER", Trigger Happy), στο Ωδείο Αθηνών (2019, «NEON», Άση Τριάντη), στην Ιόνιο Ακαδημία (2017, «2η Πιθανότητα», L' Anima Quartet), (2016, «2016.6.16» Σύνολο Φεστιβάλ Ιονίου), στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών στο πλαίσιο του Εργαστηρίου Σύγχρονης Μουσικής «Εργαστήρι Νέων Ελλήνων Συνθετών» (2016, «1η Πιθανότητα», Ελληνικό Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικής), και στο εξωτερικό («Ο όρκος του Ιπποκράτη» Pythia Trio). Έχει συνθέσει μουσική για θέατρο, performances και παραστάσεις σύγχρονου χορού (Ionian Act, Θέατρο του Ιονίου, Θέατρο Ανάποδα). Από το 2010 συμμετέχει σε σύνολα αυτοσχεδιασμού και πειραματικής μουσικής παίζοντας κοντραμπάσο και εξερευνώντας τους ήχους καθημερινών αντικειμένων. Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια όπως «Το πιάνο στον 20ο και 21ο αιώνα» με τη Λορέντα Ράμου, «Αφιέρωμα στον Γιώργο Απέργη» με τον Νικόλα Τζώρτζη και master class σύνθεσης με τον Alain Louvier. Είναι μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών (Ε.Ε.Μ.), του Κέντρου Σύγχρονης Μουσικής Έρευνας (Κ.ΣΥ.Μ.Ε.) καθώς και του Κέντρου Ερευνών και Τεκμηρίωσης του Ωδείου Αθηνών (Κ.Ε.Τ.Ω.Α.).

Η **Αικατερίνη Κωνσταντίνου** είναι υποψήφια διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με θέμα διατριβής «Μουσικοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις του ελληνικού δημοτικού τραγουδιού: Από την εθνομουσικολογική έρευνα στη μουσική εκπαίδευση και πράξη». Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στη Διδακτική της Μουσικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Κατέχει επίσης πτυχίο Πιάνου και Αρμονίας. Από το 2011 έως το 2015 υπήρξε μέλος της μουσικοθεατρικής ομάδας «Μουσικό Πολύτροπο» με υπεύθυνο τον καθηγητή του Τμήματος Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ. κ. Ιωάννη Καϊμάκη και συμμετείχε σε πολλές παραστάσεις της ομάδας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Από το 2016 έχει εργαστεί ως εκπαιδευτικός μουσικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, σε ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης, σε προγράμματα μη

τυπικής εκπαίδευσης για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες καθώς και σε δομές δημιουργικής απασχόλησης για άτομα με ειδικές ανάγκες. Στο παρόν εργάζεται ως αναπληρώτρια εκπαιδευτικός μουσικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και ως καθηγήτρια πιάνου και παιδικής χορωδίας στο ωδείο Γερμανός ο Μελωδός της Ιεράς Μητροπόλεως Φθιώτιδος. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζουν στην εθνομουσικολογία, στη μουσική εκπαίδευση και ειδικότερα στη διδακτική του ελληνικού δημοτικού τραγουδιού.

Η **Πανδώρα Λιασοπούλου** είναι υποψήφια διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., με επιβλέποντα τον καθηγητή Γιώργο Σακαλλιέρο και τίτλο θέματος «Κριτική Έκδοση της μονόπρακτης όπερας Το απόγεμα της αγάπης (1935) του Μάριου Βάρβογλη» με υποτροφία από το ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. Κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών της ολοκλήρωσε με «Άριστα» τον πρώτο κύκλο σπουδών της καθώς και τη διπλωματική της εργασία με τίτλο «Η Sonatine op. 4β για πιάνο (1953) του Χρήστου Σαμαρά: Κριτική έκδοση και μουσική ερμηνεία». Η πρακτική της άσκηση αφορούσε την κριτική επιμέλεια και έκδοση έργων του Παύλου Καρρέρ στο Κέντρο Ελληνικής Μουσικής, ενώ κατά τη φοίτησή της στο ίδιο τμήμα οργάνωσε μέρος του αρχειακού υλικού του Νίκου Αστρινίδη. Είναι κάτοχος πτυχίων Αρμονίας (Άριστα), Αντίστιξης (Άριστα) και Φούγκας (Άριστα), ενώ έχει παρακολουθήσει πλήθος σεμιναρίων πιάνου (Η. Harada, Δ. Ευνουχίδου, Λ. Βασιλειάδης κ.ά.), μουσικής ερμηνείας και ανάλυσης (Π. Αδάμ, Β. Κίτσος, Χ. Μαρίνος κ.ά.), μουσικοπαιδαγωγικούς κύκλους (Κρουστόφωνο, Υ. Folini, Ε. Δαμιανού κ.ά.), διεύθυνσης χορωδίας (Α. Γεωργακάτος, Α. Πλόκα, Ν. Ευθυμιάδης κ.ά.), κλασικού τραγουδιού (Α. Reinbenspeis, Ε. Τσιρακίδου, Β. Λούστα κ.ά.). Από το 2019 είναι μέλος του γυναικείου φωνητικού συνόλου Voci Contra Tempo ενώ σπουδάζει πιάνο στην τάξη του Π. Δημητριάδη. Τέλος, είναι υπεύθυνη των μουσικοπαιδαγωγικών προγραμμάτων στο Ωδείο Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης και στο Μακεδονικό Ωδείο Θεσσαλονίκης.

Ο **Παντελής Λυκούδης** είναι σαξοφωνίστας, εκπαιδευτικός και ερευνητής από την Αθήνα. Αφού έλαβε το δίπλωμά του στην Ελλάδα, ακολούθησε περεταίρω σπουδές στο HKU Utrechts Conservatorium με τον Johan van der Linden και το Kunstuni Graz με τον Gerald Preinfalk. Επιπλέον, κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο από το UMass Amherst, όπου σπούδασε με τον Jonathan Hulting-Cohen και εργάστηκε σαν βοηθός καθηγητή. Είναι υποψήφιος διδάκτορας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχει δώσει συναυλίες στα International Computer Music Conference (Νότιος Κορέα), Midwest Graduate Music Consortium (Ηνωμένες Πολιτείες), Darmstädter Ferienkurse (Γερμανία), InDoors Chamber Music Festival (Ολλανδία), Noto Musica Festival (Ιταλία), μεταξύ άλλων, ενώ έχει παρουσιάσει εργαστήριο στο Xenakis Centenary International Symposium (Ελλάδα).

Ο **Νίκος Μαλιάρας** γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο Εθνικό Ωδείο και Πανεπιστήμιο του Μονάχου, από το οποίο αναγορεύθηκε διδάκτωρ το 1990. Είναι Καθηγητής Ιστορικής Μουσικολογίας και Διευθυντής του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τα ερευνητικά διαφέροντά του επικεντρώνονται στην μελέτη της Ιστορίας και της εργογραφίας της Νεοελληνικής Έντεχνης Μουσικής, καθώς και τις συνάψεις της ελληνικής μουσικής με την ευρωπαϊκή, από τον Μεσαίωνα μέχρι σήμερα. Έχει επίσης ασχοληθεί ιδιαίτερα με τη μελέτη των βυζαντινών μουσικών οργάνων, μέσα από τις ιστορικές, φιλολογικές, αρχαιολογικές και εικονογραφικές πηγές. Έχει μελετήσει, επίσης, ιδιαίτερα το έργο των Μπαχ, Μπετόβεν, Μπραμς, Σοπέν, Μέντελσον, Ρ. Στράους και Στραβίνσκι. Διευθύνει τη Μικτή Χορωδία του Τμήματος Μουσικών Σπουδών και την Ακαδημαϊκή Χορωδία Νέων Αθηνών. Το 2016 ίδρυσε τη Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών και

στο πλαίσιο της δραστηριότητας αυτής, έχει επιμεληθεί μουσικολογικά την έκδοση πολλών συμφωνικών και οπερατικών έργων.

Ο **Νικόλαος Αθ. Μάμαλης** γεννήθηκε στην Τρίπολη το 1958. Σπούδασε Φυσικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Παράλληλα πραγματοποίησε σπουδές στη μουσική: δίπλωμα πιάνου (Άριστα), ανώτερα θεωρητικά στο Ελληνικό Ωδείο και πιάνο στην École Normale de Musique de Paris. Παρακολούθησε σεμινάρια ηλεκτροακουστικής μουσικής στο INA-GRM και σεμινάρια προγραμμάτων μουσικής Η/Υ στο IRCAM. Ολοκλήρωσε μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης (Paris I) με τον Ι. Ξενάκη και τον C. Miereanu το 1994. Δίδαξε στο Ελληνικό Ωδείο, στον Τομέα Θεατρολογίας του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, στο Πανεπιστήμιο Πατρών, στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και εργάστηκε ως ερευνητής για την ψηφιοποίηση του αρχείου μουσικών χειρογράφων του Εθνικού Θεάτρου. Από το 2018 είναι μέλος ΕΕΠ του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Η **Κατερίνα Μανιού** είναι vocal performer, μουσικολόγος, μεταδιδακτορική ερευνήτρια. Αποφοίτησε από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών Αθήνας, όπου εκπόνησε διδακτορική διατριβή με θέμα: “Πλευρές του Μοντερνισμού και του Μεταμοντερνισμού στο έργο του Alfred Schnittke” με υποτροφία του Ι.Κ.Υ., κατόπιν διαγωνισμού. Ολοκλήρωσε τις σπουδές της στο κλασικό τραγούδι με “Άριστα Παμψηφεί και Πρώτο Βραβείο”. Είναι κάτοχος των πτυχίων πιάνου και ανώτερων θεωρητικών (Αρμονία/Αντίστιξη/Φούγκα). Ως vocal performer έχει συνεργαστεί με την Εθνική Λυρική Σκηνή, τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, το MSH Paris Nord, με ομάδες και καλλιτέχνες όπως: Eve Sussman, Joe Tornabene, “Medea Electronique”, Alea III, κ.α. Έχει συμμετάσχει/δημιουργήσει performance lectures, sound installations και ηχογραφήσεις σε εγχώρια και διεθνή συνέδρια, έχει πραγματοποιήσει ομιλίες στη Βιβλιοθήκη του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών, στο Τ.Μ.Σ. Αθήνας, στο Τρίτο Πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας (ΕΡΤ) κ.α. Άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά. Είναι διδάσκουσα με πρόγραμμα ακαδημαϊκής εμπειρίας στο ΤΜΣ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ακαδημαϊκή υπότροφος στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, και υποψήφια μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο ΙΑΚΑ (Π.Θ.).

Η **Εύα Μαντζουράνη** είναι μουσικολόγος, σύμβουλος προσωπικής απόδοσης και εκπαίδευσης, και εκπαιδευτής Νευρογλωσσικού Προγραμματισμού. Σπούδασε πιάνο και ανώτερα θεωρητικά στο Ελληνικό και στο Μακεδονικό Ωδείο, και μουσικολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Οι μεταπτυχιακές της σπουδές συμπεριλαμβάνουν δύο MMus στη Θεωρία και Ανάλυση της Μουσικής και στην Ιστορική Μουσικολογία από το Goldsmiths, University of London, και ένα PhD από το King’s College London. Έχει διδάξει στο Canterbury Christ Church University, Royal Welsh College of Music and Drama, City University London, Kingston University–Hong Kong University (Space), Open University και στο Πανεπιστήμιο του Αιγαίου. Έχει δημοσιεύσει εργασίες για μουσικολογικά θέματα και τη μουσική του Νίκου Σκαλκώτα σε διεθνή περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Έχει γράψει το βιβλίο *The Life and Twelve-Note Music of Nikos Skalkottas* (Ashgate 2011/Routledge 2016), έχει επιμεληθεί το βιβλίο *Polish Music Since 1945* (Musica Iagellonica, 2013), και μαζί με τους Κώστα Τσούγκρα και Πέτρο Βούβαρη έχει επιμεληθεί τον συλλογικό τόμο *Perspectives on Greek Musical Modernism* (Routledge, 2025). Είναι επιμελητής της κριτικής έκδοσης του Κοντσέρτου για βιολί του Νίκου Σκαλκώτα, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Universal Edition (Βιέννη).

Η **Τζωρτζίνα Μερεντίτη** γεννήθηκε στην Αθήνα. Είναι πτυχιούχος Μουσικολογίας (Integrated Master) του ΕΚΠΑ (κατεύθυνση Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας) και διπλωματούχος Πιάνου, Αρμονίας, Αντίστιξης και Φούγκας, ενώ συνεχίζει τις σπουδές της στη μονωδία και το φλάουτο. Από το 2019 είναι υποψήφια διδάκτωρ στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα διατριβής «Παύλος Καρρέρ (1829-1896). Το λυρικό του έργο μέσα από το παράδειγμα τριών οπερών της πρώιμης και μέσης περιόδου: *Isabella d' Aspeno*, *La Rediviva*, *Maria Antonietta*. Κριτική έκδοση και ιστορικοαναλυτική προσέγγιση», υπό την επίβλεψη του Καθηγητή κ. Μαλιάρα. Έχει λάβει μέρος στο διαδικτυακό συνέδριο της Hellenic American Opera Company με θέμα «Όπερα και Μουσικό Θέατρο στην Ελλάδα: Δημιουργία, Ιστορία, Κοινωνία» (2021), στο 13^ο Διατμηματικό Μουσικολογικό Συνέδριο (2021), στο IB' Πανιώνιο Συνέδριο στη Ζάκυνθο (2023), στο 15^ο Διατμηματικό Μουσικολογικό Συνέδριο (2023) και στο 16^ο Διατμηματικό Μουσικολογικό Συνέδριο (2024). Είναι Υπεύθυνη Οργάνωσης Παραγωγής και πιανίστα στη Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών, καθηγήτρια πιάνου και θεωρητικών στο Εράτειο Ωδείο και μαέστρος χορωδίας στο Μαιάνδριο Ωδείο, ενώ έχει συμμετάσχει ως φλαουτίστα σε ορχήστρες πνευστών και κρουστών, καθώς και σε νεανικές ορχήστρες. Είναι μέλος της Μικτής Χορωδίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ από το 2011, έχοντας λάβει μέρος σε πολυάριθμες συναυλίες και παραστάσεις στην Ελλάδα, την Κύπρο και το εξωτερικό. Από το Σεπτέμβριο του 2024 εργάζεται ως δασκάλα μουσικής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Η **Αλεξάνδρα Μπαλάντινα** είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Εθνομουσικολογίας στο ΤΜΣ, Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Έχει διδάξει επίσης στο ΤΜΣ, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο. Στο εξωτερικό δίδαξε ως λέκτορας και διηύθυνε το Μεταπτυχιακό Εθνομουσικολογίας στο Irish World Academy of Music and Dance (University of Limerick). Το διδακτορικό και το μεταπτυχιακό της στην Εθνομουσικολογία τα έλαβε από το Goldsmiths College, University of London, υπό την επίβλεψη του καθηγητή John Baily. Είναι συγγραφέας του βιβλίου *Εθνογραφική Έρευνα στην Εθνομουσικολογία*. Έχει πραγματοποιήσει εθνογραφική έρευνα στο Ιράν, στη Βόρεια Μακεδονία, και στην Ελλάδα, με εστίαση στη μουσική λογοκρισία, τη μουσική και το Ισλάμ, την επιτέλεση ως μέθοδο έρευνας, την ενσώματη εθνομουσικολογία και την πολιτισμική οργανολογία. Μουσικά είδη με τα οποία έχει ασχοληθεί: τροπικές μουσικές της Μέσης Ανατολής, ελληνική λαϊκή μουσική, βαλκανικό hip-hop και ιρλανδική παράδοση. Παίζει κρουστά (tombak, bendir, daf) και συμμετέχει σε διαπολιτισμικά μουσικά σχήματα, ανάμεσά τους η Διαπολιτισμική Ορχήστρα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Μιλάει ελληνικά, αγγλικά, ρωσικά, περσικά, σλαβομακεδόνικα και σερβο-κροάτικα.

Η **Δανάη Μπλέτσα** είναι συνθέτρια, λυρική τραγουδίστρια και ερευνήτρια. Σπούδασε στο Conservatorium van Amsterdam σύνθεση και λυρικό τραγούδι (B.Mus., M.Mus), με ειδίκευση στο σύγχρονο μουσικό θέατρο. Έχει γράψει έργα μουσικής δωματίου για το Ensemble Contrechamps, το Nieuw Ensemble, το Atlas Ensemble και το Ελληνικό Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικής, καθώς και όπερες και έργα μουσικού θεάτρου για τη Neuköllner Oper Berlin, το Stadsschouwburg Utrecht, την Εναλλακτική Σκηνή της ΕΛΣ, το Orgelpark Amsterdam και το Senate House London. Ως τραγουδίστρια έχει συνεργαστεί με την ΕΛΣ, το Φεστιβάλ Operadagen Rotterdam, τη Biennial Baroque Geneva και τη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση, ερμηνεύοντας συχνά έργα σε παγκόσμια πρεμιέρα. Εργάστηκε ως ακαδημαϊκή βοηθός στην Haute école de musique de Genève - Neuchâtel (HEM) για το ερευνητικό πρόγραμμα *Rhetorica* (2021-2024), αποσκοπώντας στην εύρεση ρητορικών συνδέσεων μεταξύ μπαρόκ και σύγχρονης μουσικής στη σύνθεση και την επιτέλεση. Στο πλαίσιο του

Rhetorica συνεργάστηκε με τον καθηγητή λυρικού τραγουδιού της HEM Marcin Habela, για σεμινάρια σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές σύνθεσης και τραγουδιού. Έχει παρουσιάσει διαλέξεις και σεμινάρια στο Τμήμα Μουσικολογίας του Université de Genève, το Conservatorium van Amsterdam, το Royal Conservatoire Antwerp και τη Biennial Baroque Geneva. Διατηρεί στενή συνεργασία με τον Γιώργο Απέργη ως ερμηνεύτρια των έργων του και ως συνθέτρια, στο πλαίσιο της οποίας ο Γ. Απέργης της ανέθεσε το κομμάτι *Replis* για το Ensemble Contrechamps το 2024.

Η **Εύη Νικήτα** είναι απόφοιτος του Τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (2008). Κατέχει πτυχίο και δίπλωμα πιάνου από το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης (2011, Άριστα). Συνέχισε τις σπουδές της στη Γαλλία, όπου απέκτησε μεταπτυχιακά από τα Πανεπιστήμια της Σορβόνης και του Μονπελιέ (2013, Άριστα). Τον Δεκέμβριο 2022 υποστήριξε τη διδακτορική της διατριβή με τίτλο «Λιμπρέτα ελληνικής και γαλλικής Οπερέττας στον Μεσοπόλεμο» (Άριστα παμψηφεί). Στο πλαίσιο της ερευνητικής της δραστηριότητας πραγματοποίησε την ψηφιοποίηση του αρχείου του θεατρικού συγγραφέα Δημήτρη Γιαννουκάκη, ενώ έφερε στο φως πρωτογενείς πηγές, λιμπρέτα ελληνικής οπερέττας, που παρέμεναν άγνωστα για τον ερευνητή (127 έργα). Συμμετείχε σε συνέδρια και ημερίδες στην Ελλάδα και σε διεθνή συνέδρια για το μουσικό θέατρο σε διοργάνωση του κέντρου Centro Studi Opera Omnia Luigi Boccherini στη Λούκα (2015, με θέμα την Αρχαιότητα στην Οπερέττα σε συνεργασία με τον επόπτη της, επίκουρο καθηγητή Μανώλη Σειραγάκη) και στη Βενετία (με θέμα τη Γυναίκα στην Οπερέττα 2022). Εργάζεται ως φιλόλογος στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Η **Μαρία Ντούρου** είναι μουσικολόγος, συνθέτρια, φιλόλογος. Διδάκτωρ του Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α. και Μεταδιδάκτωρ του Τ.Μ.Σ. του Ιονίου Πανεπιστημίου με έμφαση στην Ιστορική-Συστηματική Μουσικολογία και τη Μουσική Σύνθεση. Η διατριβή της πραγματεύεται την ύστερη περίοδο του έργου του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου (επ. καθ.: Ο. Ψυχοπαίδη Φράγκου) και έχει τιμηθεί με τη 'Δωρεά σε μνήμη Γ. Α. Παπαϊωάννου' του τμήματος Κληροδοτημάτων του Α.Π.Θ. Η μεταδιδακτορική της έρευνα (επ. καθ.: Ι. Παπαδάτος) πραγματεύεται τη μουσική απόδοση του Κ. Π. Καβάφη. Είναι μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας και του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Τ.Μ.Σ. του Ιονίου Πανεπιστημίου. Σπούδασε σύνθεση στην École Normale de Musique de Paris (καθ. Υ. Taira) και στο Ωδείο Athenaenon (καθ. Κ. Βαρότσης). Έργα της έχουν ερμηνευτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το συγγραφικό της έργο περιλαμβάνει Πρόγραμμα Σπουδών και Οδηγό για τον Εκπαιδευτικό για το μάθημα 'Ευρωπαϊκή Μουσική Ιστορία' των Μουσικών Γυμνασίων, συμμετοχές σε συλλογικούς τόμους, δημοσιεύσεις σε μουσικολογικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Υπηρέτησε τον θεσμό των Μουσικών Σχολείων (2001-2017) και διετέλεσε Διευθύντρια του Μουσικού Σχολείου Σιάτιστας (2011-2017). Δίδαξε 'Θεωρητικά της Μουσικής' στο Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. Γνωρίζει αγγλικά, γαλλικά, ισπανικά, είναι πτυχιούχος του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ., κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Εξειδίκευσης 'Επιστήμη της Μετάφρασης' του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας και μέλος του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Τ.Μ.Σ. του Ιονίου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο 'Ανώτερα Θεωρητικά και Σύνθεση'.

Η **Αντιγόνη Ντουσιοπούλου** (MSc, PhD) γεννήθηκε στην Κοζάνη και είναι απόφοιτος των Τμημάτων Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με ειδίκευση στην Μουσικολογία-Μουσικοπαιδαγωγική, Μουσικών Σπουδών της Σχολής Μουσικής και Οπτικοακουστικών Τεχνών του Ιονίου

Πανεπιστημίου στην Κατεύθυνση της Μουσικής Εκτέλεσης-Παιδαγωγική του Πιάνου (Α. Φυτίκα) και Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ με ειδίκευση στην Αρχαιολογία. Κατέχει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΑΠΘ με ειδίκευση στην Κλασική Αρχαιολογία (Δ. Παντερμαλής) και είναι Διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ με ειδίκευση στην Μουσική Εικονογραφία (Α. Γουλάκη-Βουτυρά). Κατέχει ακόμη Πτυχίο Πιάνου, Αρμονίας, Αντίστιξης και Φούγκας από το Δημοτικό Ωδείο της Κοζάνης. Επί του παρόντος διεξάγει μεταδιδακτορική έρευνα στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ με θέμα: «Ο θρήνος στον ελληνικό πολιτισμό. Μία διαχρονική προσέγγιση» (Μ. Αλεξάνδρου). Έχει συμμετάσχει ως ομιλήτρια σε επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες και έχει δημοσιεύσει άρθρα σε Πρακτικά Συνεδρίων. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν στη μουσική εικονογραφία, στην αρχαία ελληνική μουσική, στο θρήνο, καθώς και στη μουσική παιδαγωγική και διδακτική του πιάνου. Σήμερα υπηρετεί ως μόνιμη καθηγήτρια πιάνου στο Μουσικό Σχολείο της Σιάτιστας, ενώ εργάζεται παράλληλα στα Δημοτικά Ωδεία Κοζάνης και Σιάτιστας με την ίδια ειδικότητα.

Ο **Λοΐζος Παναγή** αποφοίτησε από το «Παγκύπριο Γυμνάσιο» και το «Μουσικό Λύκειο» Λευκωσίας και ακολούθησε σπουδές στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του «Ιονίου Πανεπιστημίου». Έλαβε Πτυχίο και Μεταπτυχιακό στην κατεύθυνση της Μουσικολογίας, ενώ το 2018 υπέβαλε πρόταση διδακτορικής διατριβής με θέμα «Η Έντεχνη Μουσική Δραστηριότητα στην Κύπρο από το 1935 έως το 1947 μέσα από τον κυπριακό καθημερινό και περιοδικό τύπο της εποχής». Κείμενά του συναντώνται στον κυπριακό ημερήσιο τύπο, ενώ μελέτες του δημοσιεύθηκαν σε συλλογικούς τόμους και μουσικολογικά περιοδικά. Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η έντεχνη μουσική στην Κύπρο κατά την Αγγλοκρατία, η ιστορία της Νεοελληνικής Μουσικής και η ζωή και του έργο του Κύπριου Μουσουργού Σόλωνα Μιχαηλίδη. Το 2016 κυκλοφόρησε το βιβλίο του *Σόλωνας Μιχαηλίδης: ζωή και δράση μέσα από το αρχειακό υλικό του Δημοτικού Μουσείου – Αρχείου Σόλωνα Μιχαηλίδη*, στο οποίο περιγράφει διάφορες πτυχές της καλλιτεχνικής και προσωπικής πορείας του συνθέτη.

Η **Μαρία Παπαβασιλοπούλου** είναι υποψήφια διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο τίτλος της έρευνάς της είναι «Μουσική και Μνήμη των Σεφαραδιτών Εβραίων της Ρόδου: από την “πατρίδα” στη διασπορά και το διαδίκτυο», με επιβλέποντα τον Επίκουρο Καθηγητή Παναγιώτη Πούλο. Είναι κάτοχος του ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (Άριστα) του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, με ειδίκευση «Εθνομουσικολογία και Πολιτισμική Ανθρωπολογία», κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην «Τεχνολογία της Εκπαίδευσης» από το Πανεπιστήμιο της Σαλαμάνκα, Ισπανία, και πτυχίου στην Κλασική Φιλολογία από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Της έχει απονεμηθεί η υποτροφία «Schwarz Fellowship for Research on Music» στην Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα για το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025, για τη μελέτη του αρχείου του Νικ. Μαυρή. Είναι, επίσης, υπότροφος τους ιδρύματος “Fulbright-Greece” για το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025, για διδακτορική έρευνα στο Πανεπιστήμιο της Ουάσιγκτον και στη σεφαραδίτικη κοινότητα του Σιάτλ. Στο πλαίσιο της διδακτορικής της έρευνας, έχει συμμετάσχει, ως ομιλήτρια, στο συμπόσιο “Family, Culture and Community: Jewish Rhodes and Kos” (Εβραϊκή κοινότητα Ρόδου, Ιούλιος 2024), ενώ έγινε αποδεκτή η αίτησή της για συμμετοχή στο “III International Congress of Sephardic Studies” (Πορτογαλία, Οκτώβριος 2025).

Η **Πηνελόπη Παπαγιαννοπούλου** γεννήθηκε στον Πειραιά, όπου ολοκλήρωσε τις μουσικές σπουδές ανωτέρων θεωρητικών και πιάνου. Είναι απόφοιτη (2012) του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 2019 ολοκλήρωσε με επιτυχία την διδακτορική της διατριβή στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με επιβλέποντα καθηγητή τον Κ. Τσούγκρα και θεματολογία που αφορά στην ανάλυση των διπλών κοντσέρτων του Νίκου Σκαλκώτα. Από το 2020 έως το 2022 εκπόνησε μεταδιδακτορική έρευνα στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ με υποτροφία από το ΙΚΥ, στο χώρο της μουσικής θεωρίας και ανάλυσης, διερευνώντας ζητήματα ελληνικότητας και τροπικότητας στη μουσική δωματίου του Νίκου Σκαλκώτα. Από το 2021 διδάσκει ως ακαδημαϊκή υπότροφος αρχικά στο ΑΠΘ (2021-23) και κατόπιν στο ΕΚΠΑ (2024), διδάσκοντας ελεύθερα και υποχρεωτικά μαθήματα. Έχει συμμετάσχει σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια (Διατμηματικά Μουσικολογικά Συνέδρια από το 2015, Modus-Modi-Modality [Κύπρος 2017], Skalkottas Today [Αθήνα 2019], Across Borders [Αθήνα 2022]) και άρθρα της έχουν δημοσιευτεί σε τόμους πρακτικών, περιοδικά και στο συλλογικό τόμο το NEMO In memoriam Katy Romanou. Τέλος, είναι ενεργή συνθέτης, έχοντας παρουσιάσει έργα σολιστικά, μουσικής δωματίου και μουσική για θέατρο σε διάφορα μέρη της Ελλάδας.

Ο **Αθανάσιος Παπαδημητρίου** γεννήθηκε το 2000 στη Θεσσαλονίκη. Είναι πτυχιούχος Αρμονίας (2016 – τάξη Στέφανου Ντιναπόγια), Αντίστιξης και Φούγκας (2020 και 2022 – τάξη Βασίλη Κίτσου) με Άριστα και διπλωματούχος πιάνου (2022 – τάξη Φανής Καραγιάννη) με Άριστα Παμψηφεί και Πρώτο Βραβείο από το Ωδείο Φίλιππος Νάκας. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (2023), στο οποίο ολοκλήρωσε τις σπουδές του στην τάξη σύνθεσης του Χρήστου Σαμαρά. Είναι υποψήφιος διδάκτωρ στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (από το 2023) με επιβλέποντα καθηγητή τον Κώστα Τσούγκρα. Ως συνθέτης έχει βραβευτεί σε πανελλήνιους και διεθνείς διαγωνισμούς ενώ έχει συνεργαστεί με αξιόλογους μουσικούς και σύνολα. Διδάσκει πιάνο και θεωρητικά στο Ωδείο Φίλιππος Νάκας (από το 2020) και αρμονία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (από το 2024). Είναι τακτικό μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών (από το 2024).

Ο **Γιώργος Παπουτσής** είναι συνθέτης, μουσικοθεωρητικός και πιανίστας. Σπούδασε σύνθεση: 1) στο Πανεπιστήμιο Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών του Γκκρατς με καθηγητές τους Gerd Kühr και Georg Friedrich Haas, 2) στη Μουσική Ακαδημία της Καρλσρούης με τους: Wolfgang Rihm και Sandeep Bhagwati (σύνθεση) και με τον Ulrich Michels (μουσική ανάλυση) και 3) στο Πανεπιστήμιο Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών της Βιέννης με καθηγητή τον Erich Urbanner (MA/2007 και Postgraduate/2008). Είναι Διδάκτορας Σύνθεσης του Ιονίου Πανεπιστημίου. Πριν τις ακαδημαϊκές σπουδές στη σύνθεση, σπούδασε πιάνο με τη Λίλια Βασιλειάδου και ανώτερα θεωρητικά με τον Άλκη Μπαλτά. Συμμετείχε ενεργά σε πολλά σεμινάρια πιάνου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, όπως και σε σεμινάρια σύνθεσης με καθηγητές τους Κ. Aho και Μ. Spahlinger. Παράλληλα με τις σπουδές σύνθεσης στη Βιέννη, έκανε μαθήματα πιάνου και πιανιστικής συνοδείας (Lied) με την Roswitha Heinze. Είναι Εντεταλμένος Διδάσκων στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχει διδάξει Σύνθεση στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (2008-2009), σε διάφορα ωδεία Αθήνας και Θεσσαλονίκης, στην Α/θμια και Β/θμια Εκπαίδευση και σε διάφορα σεμινάρια θεωρητικών μαθημάτων. Διετέλεσε διευθυντής του Δημοτικού Ωδείου Πολυγύρου (2011-2014). Είναι

συνιδρυτής του Δικτύου Δράσεων “Music Is” και της AMKE “Cle D’Out Ouverte” και μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών.

Η **Αικατερίνη Πολυμενοπούλου** είναι κπαιδευτικός κλάδου ΠΕ7901 , Μουσικής Τέχνης, που υπηρετεί στο Μουσικό Σχολείο Πειραιά, διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου (επιβλέπων καθηγητής ο Χ. Ξανθουδάκης), με Μεταπτυχιακό στην Εθνομουσικολογία – Μουσική Λαογραφία του Α.Π.Θ., Πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Διπλωματούχος Σύνθεσης, Διεύθυνσης Χορωδίας και Βυζαντινής Μουσικής. Έχει διατελέσει Σχολική Σύμβουλος ΠΕ16 Μουσικής Περιφέρειας Αττικής, & Νοτίου Αιγαίου (2012 – 2018). Δίδαξε επτά χρόνια με το ΠΔ 407 και επτά χρόνια ως αποσπασμένη στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (ΤΕΦΑΑ Τρικάλων). Υπηρέτησε για δεκατέσσερα χρόνια (1997-2004, 2010-2017) στην Καλλιτεχνική Επιτροπή του ΥΠΑΙΘΑ για τα Μουσικά Σχολεία από διάφορες θέσεις (Αναπληρώτρια Γραμματέας, Γραμματέας, Μέλος, Αναπληρώτρια Πρόεδρος). Έχει συγγράψει βιβλία, έχει συντάξει αναλυτικά προγράμματα, ήταν συντονίστρια επικαιροποίησης αναλυτικών προγραμμάτων για τη Β/θμια Εκπ/ση, επιμορφώτρια στα ΠΕΚ, μέλος της Κεντρικής Επιστημονικής Ομάδας Εργασίας στο πλαίσιο υλοποίησης του υποέργου 1, της πράξης «Αναβάθμιση των Μουσικών & Καλλιτεχνικών Σχολείων του ΑΠ. 2, με κωδικό MIS 457004 του Ε.Π. «Εκπαίδευση και δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2007 – 2013, επίσης, είναι μέλος της επιτροπής έκδοσης της Επετηρίδας των ΝΑΞΙΑΚΩΝ. Στο πλαίσιο των επιστημονικών της δραστηριοτήτων έχει κάνει αρκετές Δημοσιεύσεις σε Ελληνικά και ξένα Περιοδικά καθώς και Εισηγήσεις σε Πανελλήνια, Διεθνή και Παγκόσμια Συνέδρια.

Ο **Νίκος Πουλάκης** είναι διδάκτορας εθνομουσικολογίας, διπλωματούχος σύνθεσης και πτυχιούχος ακορντεόν. Υπηρετεί ως μέλος ΕΔΙΠ στο Εργαστήριο Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου διδάσκει μαθήματα σχετικά με το εθνογραφικό φιλμ, την κινηματογραφική μουσική και την εφαρμοσμένη εθνομουσικολογία, και ως εκπαιδευτής στο ΚΕΚ του ιδίου Πανεπιστημίου στο αντικείμενο της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής. Είναι μέλος ΣΕΠ του ΕΑΠ στο Πρόγραμμα «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό», Επισκέπτης Καθηγητής στο Τμήμα Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου του ΕΚΠΑ, ενώ έχει διδάξει στο Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του ΤΕΙ Ηπείρου. Έχει συμμετάσχει σε περισσότερα από 25 ερευνητικά προγράμματα, ενώ συνθέσεις του έχουν παρουσιαστεί επιτυχώς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει εργαστεί ως μουσικός επιμελητής σε μεγάλους μουσικούς εκδοτικούς οίκους και πολιτιστικούς φορείς, έχει διδάξει μουσική στη δημόσια και την ιδιωτική εκπαίδευση. Είναι μέλος ποικίλων επιστημονικών επιτροπών και έχει δημοσιεύσει άρθρα και κεφάλαια σε βιβλία, συλλογικούς τόμους και περιοδικά που αναφέρονται στη μουσική, τον κινηματογράφο, την (εθνο)μουσικολογία, τα ΜΜΕ και την εκπαίδευση. Από τις εκδόσεις Ορφέως κυκλοφορούν τα βιβλία του *Μουσικολογία και Κινηματογράφος: Κριτικές Προσεγγίσεις στη Μουσική των Σύγχρονων Ελληνικών Ταινιών* και *Μουσική από το Οπτικό Θέατρο και τον Βωβό Κινηματογράφο*, ενώ έχει επιμεληθεί τον συλλογικό τόμο *Μουσικές του Κόσμου: Ηχοτοπία, Ταυτότητες και Πρακτικές* (Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις «Κάλλιπος»).

Η **Λορέντα Ράμου** είναι πιανίστρια, μουσικολόγος και επιμελήτρια συναυλιών. Έχει εμφανιστεί σε πολλές σημαντικές αίθουσες στην Ευρώπη, τις Η.Π.Α. και τη Χιλή. Η δισκογραφία της περιλαμβάνει περισσότερα από 10 CD με έργα Ελλήνων συνθετών. Σπούδασε στην Αθήνα, το Παρίσι, το Λονδίνο και τη Βοστώνη. Έλαβε το διδακτορικό της

δίπλωμα *summa cum laude* από το Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και το Ωδείο του Παρισιού με θέμα «Τα έργα για σόλο πιάνο του Νίκου Σκαλκώτα» και εκπόνησε τη μεταδιδακτορική της έρευνα στο ΕΚΠΑ. Είναι Αναπληρώτρια καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, όπου διδάσκει Πιάνο, Μουσικές Πρωτοπορίες του 20ού αιώνα και Πολιτιστική Διαχείριση. Συνεργάζεται με τη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση, το Πάντειο Πανεπιστήμιο, το Ωδείο Αθηνών και το ΚΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ του Ιονίου Πανεπιστημίου. Έχει λάβει μέρος σε σεμινάρια με τους P. Boulez, P-L Aimard και C. Helffer, ερμήνευσε έργα των M. Ohana, G. Crumb, F. Rzewski και M. Kagel υπό την επίβλεψή τους, ενώ συνεργάστηκε με την εικαστικό και περφόρμερ Λήδα Παπακωνσταντίνου και τον Γάλλο συγγραφέα Pascal Quignard. Έχει λάβει υποστήριξη από το Ίδρυμα Fulbright, το British Council, το Γαλλικό Υπουργείο Πολιτισμού, το ΙΚΥ και το Κέντρο Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Harvard (από κοινού με την Ανδριάννα Σουλελέ).

Η **Flavia Sabia** έχει δεσμευτεί να προωθήσει την καλλιτεχνική και μουσική κουλτούρα. Ιταλίδα μουσικολόγος και φλαουτίστα, αποφοίτησε από το τμήμα Μουσικολογίας και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Πανεπιστημίου «La Sapienza» στη Ρώμη και αποφοίτησε και ειδικεύτηκε στο όργανο και τη διδασκαλία στο Ωδείο και στην Ιταλική Ακαδημία Φλάουτου. Διετέλεσε καθηγητής στο Ωδείο «Pedrollo» της Βιτσέντζα, στο Ωδείο «Τσαϊκόφσκι» της Νοτσέρα Τερινέζε, στο Ιταλικό Τηλεματικό Πανεπιστήμιο «Pegaso» και στο Ωδείο «Cimarosa» του Αβελίνο και σήμερα διδάσκει ιστορία της μουσικής στο Ωδείο «Tartini» της Τεργέστης. Πρόσφατα εξέδωσε από τον εκδοτικό οίκο Dino Audino της Ρώμης το «*Manuale di storia della musica con approfondimenti in ambito coreutico*» (Εγχειρίδιο ιστορίας μουσικής με εις βάθος ανάλυση του χορογραφικού πεδίου) σε τρεις τόμους. Τα εγχειρίδια υιοθετούνται από διάφορες σχολές και εκτιμώνται για την καινοτόμο ιδέα σε ιταλικό επίπεδο, η οποία επικεντρώνεται σε ρεπερτόρια που δεν έχουν ερευνηθεί επαρκώς και στη σχέση χορού-μουσικής.

Ο **Γιώργος Σακαλλιέρος** είναι καθηγητής ιστορικής μουσικολογίας και πρόεδρος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (2005), αριστούχος απόφοιτος του αντίστοιχου Τμήματος του Α.Π.Θ. (1996), καθώς και διπλωματούχος σύνθεσης, ανωτέρων θεωρητικών (τάξη Α. Μπαλτά) και κιθάρας (Ωδείο Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης). Έχει πραγματοποιήσει επιστημονικές ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια μουσικολογίας και ελληνικής φιλολογίας, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, και έχει εκτενή αριθμό ελληνικών και ξενόγλωσσων επιστημονικών δημοσιεύσεων (Routledge, New Sound, Musikologija, κ.ά.), καθώς και συνεργασιών με το Grove Music Online. Είναι συγγραφέας των βιβλίων *Όψεις του μουσικού μοντερνισμού στον ελληνικό 20ό αιώνα*. Πρόσωπα, ρεύματα, έργα, θεσμοί (Αθήνα: Κάλλιπος, Ανοιχτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις, 2023)· *Dimitri Mitropoulos and His Works in the 1920s. The Introduction of Musical Modernism in Greece* (Athens: Hellenic Music Centre, 2016 – Βραβείο Μουσικολογικού Συγγράμματος 2018 της Ένωσης Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών)· και *Γιάννης Κωνσταντινίδης (1903-1984). Ζωή, έργο και συνθετικό ύφος* (Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2010). Συμμετέχει σε εθνικά ερευνητικά προγράμματα και σε δράσεις διασύνδεσης του πανεπιστημίου με την κοινωνία. Το συνθετικό του έργο περιλαμβάνει πάνω από 40 τίτλους και έχει διακριθεί (Α΄ Βραβείο του 1ου Πανελλήνιου Διαγωνισμού Σύνθεσης «Δημήτρης Δραγατάκης», Ένωση Ελλήνων Μουσουργών, 2003). Είναι τακτικό μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας (IMS), της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών και ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Ο **Σταύρος Σαραντίδης** γεννήθηκε στην Καβάλα το 1980. Είναι απόφοιτος του παιδαγωγικού τμήματος της Ανωτάτης Σχολής Μουσικής και Θεάτρου Ανοβέρου (Γερμανία) και κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Ορθόδοξη Εκκλησιαστική μουσική του παιδαγωγικού τμήματος της Ακαδημίας Μουσικής, Χορού και Εικαστικών Τεχνών Φιλιππούπολης (Βουλγαρία). Έχει δημοσιεύσει επιστημονικά άρθρα σε συλλογικούς τόμους και περιοδικά, ενώ είναι τακτικός ομιλητής σε διεθνή μουσικά σεμινάρια, μουσικολογικά και παιδαγωγικά συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Μελέτησε την Εκκλησιαστική μουσική δίπλα σε καταξιωμένους δασκάλους στη Γερμανία, στην Ελλάδα και στην Κωνσταντινούπολη, όπου υπηρέτησε στα Πατριαρχικά αναλόγια. Παράλληλα, έχει δώσει συναυλίες ως σολίστ του ακορντεόν, καθώς και με ποικίλα σύνολα μουσικής δωματίου στην Ελλάδα και το εξωτερικό και συμμετείχε σε δισκογραφικές παραγωγές. Έχει εργαστεί στο Δημοτικό Ωδείο Καβάλας, στο Δημόσιο ΙΕΚ Καβάλας, ενώ από το 2008 εργάζεται ως καθηγητής μουσικής (ΠΕ79.01) στη Δημόσια Εκπαίδευση. Το διάστημα 2018-2020 συμμετείχε στην υλοποίηση προγράμματος του ΙΕΠ για την αναβάθμιση της Εκκλησιαστικής εκπαίδευσης ως συντάκτης του προγράμματος σπουδών και του οδηγού εκπαιδευτικού, ως επιμορφωτής και ως συγγραφέας του διδακτικού εγχειριδίου για το μάθημα της Μουσικής των Εκκλησιαστικών Λυκείων. Το 2024 εξέδωσε το πρώτο του προσωπικό πόνημα με τίτλο *Ανθολογία Όρθρου* στο οποίο εμπεριέχονται πρωτότυπες συνθέσεις εκκλησιαστικής μουσικής. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα σχετίζονται τόσο με την ιστορική έρευνα όσο και με παιδαγωγικά θέματα που αφορούν στην εκκλησιαστική μουσική.

Ο **Μανώλης Σειραγάκης** είναι σκηνοθέτης, ηθοποιός, επίκουρος καθηγητής θεατρολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Έπαιξε στο Ανοιχτό, στο Θεσσαλικό και στο Εθνικό Θέατρο, στο ΔΗΠΕΘΕ Κρήτης, στις Χοροορές της Σοφίας Σπυράτου. Εξασφάλισε το περιοδικό Θέατρο για τη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης: <https://ejournals.lib.uoc.gr/index.php/theatre>. Συνεργάτης στο *Grove Music Online*, στο *Oxford History of Jazz in Europe*, στην *Ιστορία της μουσικής στη νεώτερη Ελλάδα* (τόμοι Β' και Γ'). Σε πανελλήνια πρώτη σκηνοθέτησε τα έργα "Κωμωδία, τραγωδία μονόπρακτη" του Νίκου Καζαντζάκη, "Στα Όρια" της Σούζαν Γκλάσπελ "Μίμος" του Παντελή Πρεβελάκη, "Ισμήνη" της Καρόλ Φρεσέτ και «Μέχρι να μας χωρίσει ο θάνατος» του Ρεμύ ντε Βος (2026). Οργάνωσε συνέδρια για την Ελληνική Οπερέττα, την Αθηναϊκή Επιθεώρηση, τη Μουσική στο Αρχαίο Δράμα, τον Παντελή Πρεβελάκη. Έχει εκδώσει τα βιβλία "Το ελαφρό μουσικό θέατρο στη μεσοπολεμική Αθήνα 1922-1940" (δύο τόμοι, 2009) και "Ναπολέον Λαμπελέτ, Ένας ανέστιος κοσμοπολίτης: συμβολή στην καταγραφή της θεατρικής του δράσης" (2014), *Όψεις Υποκριτικής* (Δραματική Σχολή Εθνικού Θεάτρου), ενώ αναμένεται η μονογραφία του "Ο Κωνσταντίνος Χρηστομάνος ως σκηνοθέτης αρχαίου δράματος". Επιστημονικός Υπεύθυνος στα προγράμματα για την Ψηφιοποίηση του Αρχείου Γιώργου Αμαργιανάκη (<https://amargianakis-archive.lib.uoc.gr>) και Ριζίτικου τραγουδιού Γιάννη Μάντακα σε συνεργασία με το Ιστορικό Αρχείο Κρήτης. Στο Ρέθυμνο διευθύνει από το 2016 το "Αντίβαρο", το μεγαλύτερο χειμερινό μουσικοθεατρικό φεστιβάλ στην Κρήτη.

Η **Μαριάννα Σιδερή** είναι Διδάκτωρ Ιστορικής Μουσικολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών με έμφαση στο ιταλικό μουσικό θέατρο και την εξέλιξη των επιμέρους ειδών. Πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ με αδιάσπαστο μεταπτυχιακό τίτλο (Integrated Master). Κάτοχος δεύτερου Μεταπτυχιακού (MMus) στην Ιστορική Μουσικολογία από το University of Leeds (UK). Συμμετοχές σε επιστημονικά συνέδρια και συμπόσια στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Δημοσιευμένες πρωτότυπες μελέτες σε διεθνή και ελληνικά επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους μουσικολογικού και εκπαιδευτικού περιεχομένου. Αυτοδύναμη ακαδημαϊκή διδασκαλία σε μαθήματα ιστορίας της όπερας, του μουσικού

θεάτρου και της θεατρολογίας στα τμήματα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών, Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και Κέντρου Δια Βίου Μάθησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Συνεργάζεται με το τμήμα Δραματολογίας της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, παρέχοντας μουσικολογικά κείμενα στα προγράμματα παραστάσεων και δίνοντας διαλέξεις στο φουαγιέ πριν την παράσταση. Συνεργασία με τη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη “Λίλιαν Βουδούρη” στο πλαίσιο εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Εργάζεται ως μόνιμη εκπαιδευτικός με διδακτικό αντικείμενο Θεωρητικά Ευρωπαϊκής Μουσικής στο Μουσικό Σχολείο Αθηνών. Είναι τακτικό μέλος της Διεθνούς και Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Η **Αναστασία Σιώψη** είναι Καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Σχολή Μουσικής και Οπτικοακουστικών Τεχνών, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, με ειδικότητα «Αισθητική της Μουσικής». Επίσης, διδάσκει την «Ιστορία των Τεχνών στην Ευρώπη», σπουδές στον «Ευρωπαϊκό Πολιτισμό», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Είναι συνεκδότρια του ηλεκτρονικού διεθνούς μουσικολογικού περιοδικού με τίτλο Ελληνικό Περιοδικό για τη Μουσική, την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (Hellenic Journal of Music, Education and Culture (HeJMEC)), μαζί με τον prof. G. Welsh (Univ. of London), έκδοση Ένωσης Εκπαιδευτικών Μουσικής Αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΕΜΑΠΕ). Είναι ιδρυτικό στέλεχος του Ελληνικού Μουσικολογικού Συλλόγου (έτος ίδρυσης 2011) και συντονίστρια της ομάδας του Συλλόγου για τη «Φιλοσοφία και Αισθητική της Μουσικής». Έχει συγγράψει τις μονογραφίες με τίτλους (1) *Τρία Δοκίμια για τον ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ* (Αθήνα: Ελληνικές Μουσικολογικές Εκδόσεις 4, Μουσικός Εκδοτικός Οίκος Παπαγρηγορίου-Νάκας, 2003), (2) *Η Μουσική στην Ευρώπη του Δέκατου Ένατου Αιώνα*, (Αθήνα: Εκδόσεις Γιώργος Δαρδανός (Gutenberg), 2005), (3) *Η νεοελληνική πολιτισμική φυσιογνωμία μέσα από το ρόλο της μουσικής σε αναβιώσεις του αρχαίου δράματος (Μουσικές διαδρομές ως αντανakλάσεις της αρχαίας στη νεότερη Ελλάδα)* (Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg, 2012), (4) *200 χρόνια από τη γέννηση του Ρίχαρντ Βάγκνερ (1813-1883): Δοκίμια για την αισθητική του έργου του*, (Αθήνα: Ελληνικές Μουσικολογικές Εκδόσεις 16, Μουσικός Εκδοτικός Οίκος Παπαγρηγορίου-Νάκας, 2013) και (5) *Με επίκεντρο το συναίσθημα: πολιτισμικές αναγνώσεις της μουσικής, της ζωγραφικής και της όπερας*, (Κάλλιπος+, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις, 2023) <http://dx.doi.org/10.57713/kallipos-374> Είναι Πρόεδρος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, Σχολής Μουσικής και Οπτικοακουστικών Τεχνών Ιονίου Πανεπιστημίου, από τον Σεπτέμβριο του 2020.

Η **Αγγελική Σκανδάλη**, απόγονος παρασημοφορημένης οικογένειας οπλαρχηγών της Κρήτης γεννήθηκε στην Αθήνα. Διδάχθηκε πιάνο, μονωδία, θεωρητικά και ενοργάνωση μπάντας στο Ελληνικό Ωδείο, ανώτερα θεωρητικά στο Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης και σύνθεση στο Α.Π.Θ. Αριστούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο University of Leeds με τον παγκοσμίως φήμης μουσικολόγο Julian G. Rushton. Είναι συγγραφέας του δίτομου έργου για την ιστορία της όπερας στην Ελλάδα. Επιστημονική συνεργάτις του Α.Π.Θ. (2008-2017) και διδάκτωρ μουσικολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι μέλος της Royal Music Association και της Ελληνικής Ιστορικής Εταιρείας. Από το 2015 είναι μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Ο **Κωνσταντίνος Σουέρεφ** γεννήθηκε στην Κέρκυρα. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου (2016), ενώ ολοκλήρωσε το ΠΜΣ «Ιστορική Μουσικολογία – Νεοελληνική Μουσική» του ίδιου Τμήματος το 2018, με διπλωματική εργασία με θέμα *Κριτική έκδοση και παραστασιογραφία της Αρχαϊκής οπερέττας Φρύνη των*

Ιωσήφ Ριτσιάρδη και Νικολάου Γριμάλδη (επιβλέπων: Καθηγητής Κωνσταντίνος Καρδάμης). Κατά τη διάρκεια των σπουδών του πραγματοποίησε πρακτική άσκηση στη Φιλαρμονική Εταιρεία «Μάντζαρος» με αντικείμενο την καταλογογράφηση αρχαιικού υλικού. Είναι υποψήφιος διδάκτωρ του ΤΜΣ Ιονίου Πανεπιστημίου, με θέμα διατριβής *Ιωσήφ Ριτσιάρδης: Η ζωή, το έργο και η εποχή του*. Το 2023 συμμετείχε ως μέλος της ερευνητικής ομάδας του προγράμματος *Το μουσικό βίωμα του Πάσχα μέσα από τις μπάντες της Κέρκυρας*, που υλοποιήθηκε από την Αναγνωστική Εταιρία Κερκύρας σε συνεργασία με το Εργαστήριο Ελληνικής Μουσικής του Ιονίου Πανεπιστημίου, με τη στήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στο ελαφρύ μουσικό θέατρο στην Ελλάδα και στον παροικιακό ελληνισμό, κυρίως κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου έως και το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, καθώς και στη μελέτη της μπάντας πνευστών στην Ελλάδα, με έμφαση στον κοινωνικό και πολιτισμικό της ρόλο.

Η **Ανδριάνα Σουλελέ** είναι μουσικολόγος, ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Έρευνας στη μουσικολογία (IReMus) του Πανεπιστημίου της Σορβόνης και στο Κέντρο διεπιστημονικών ερευνών στην Ιστορία, Ιστορία της Τέχνης και στη Μουσικολογία (CRIHAM) του Πανεπιστημίου του Πουατιέ, καθώς και καθηγήτρια μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο Παρίσι. Υπό την αιγίδα της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας, ιδρύει το 2015, και συντονίζει έκτοτε, την ερευνητική ομάδα RelMus/FG, της οποίας οι εργασίες αφορούν στις μουσικές σχέσεις μεταξύ της Ελλάδας και της Γαλλίας στον 20ο και 21ο αιώνα. Η ερευνητική της δραστηριότητα εστιάζει στην σύγχρονη σκηνική μουσική και στην όπερα, καθώς και στις ελληνογαλλικές μουσικές σχέσεις από τις αρχές του 20ου αιώνα, με έμφαση στο πολύπλευρο έργο του Αλέξανδρου Μαρκέα. Πέρα από τις πολυάριθμες συμμετοχές σε διεθνή συνέδρια και δημοσιεύσεις άρθρων σε μουσικολογικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους, επιμελήθηκε μαζί με την Λορέντα Ράμου τον συλλογικό τόμο *Culture grecque et création musicale en France à l'aube du XXIe siècle, 1980-2010*, ο οποίος εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2024 από τις ηλεκτρονικές εκδόσεις του IReMus.

Ο **Γιάννης Σούλτης** γεννήθηκε στα Τρίκαλα Θεσσαλίας (1987). Από το 2004 έως σήμερα, δραστηριοποιείται ως επαγγελματίας μουσικός σε ποικίλες κοινωνικές εκδηλώσεις και ηχογραφήσεις. Μαθήτευσε πλάι στον βιολιστή Γιώργο Κόρο (2006-2012). Από το 2008 έως σήμερα διδάσκει παραδοσιακό βιολί σε δημόσιες και ιδιωτικές εκπαιδευτικές δομές. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης (Ειδίκευση παραδοσιακού βιολιού) (2019-2023) (ΟΨΕΙΣ, Πτυχιακό ρεσιτάλ ερμηνείας στο παραδοσιακό βιολί, 2023), και το έτος 2023-2024, στο ίδιο πανεπιστήμιο, σπούδασε στο Π.Μ.Σ «Επιστήμες και Τέχνες της Μουσικής». Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική του εργασία τιτλοφορείται: «Το καφενείο μουσικών του νομού Τρικάλων. Οι επιμέρους όψεις του, ως πυρήνας διάδρασης της εντόπιας μουσικής κοινότητας» (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 2024) με επιβλέποντα καθηγητή τον Θεόδωρο Κονκουρή. Το 2024 εισήχθη στο Δ.Π.Μ.Σ «Η βυζαντινή μουσική και καλλιτεχνική δημιουργία» (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Μουσικών Σπουδών). Το 2025 συμμετείχε στην 1η ημερίδα της ICTMD Greece, με τίτλο εισήγησης: «Το καφενείο μουσικών του νομού Τρικάλων: Η συνδρομή του στη μετασκευή της εντόπιας μουσικής και γλεντιστικής κοινότητας κατά τις δεκαετίες 1980 και 1990».

Ο **Raphael Staubli** γεννήθηκε κοντά στη Ζυρίχη της Ελβετίας. Σπούδασε βιολί, πιάνο και θεωρία της κλασικής μουσικής (αρμονία, αντίστιξη, ιστορία). Την περίοδο 1984-1988 σπούδασε σύνθεση και θεωρία με τον Helmut Lachenmann στη Musikhochschule της Στουτγάρδης. Την περίοδο 1988-1992 εργάστηκε ως Καθηγητής της Θεωρίας της Κλασικής

Μουσικής στο Hochschule der Künste της Ζυρίχης. Από το 1992 διδάσκει (Professor) στο ίδιο αντικείμενο στο Hochschule Luzern-Musik τα μαθήματα: «Θεωρία της Αρμονίας», «Θεωρία της Αντίστιξης», «Ειδικά Θέματα Ιστορίας της Μουσικής» και «Σύνθεση σε Διάφορα Στυλ». Ο Raphael Staubli δραστηριοποιείται ως συνθέτης και ως πιανίστας, έχει δε δημοσιεύσει άρθρα σχετικά με θέματα μουσικολογικού ενδιαφέροντος. Τον Ιούλιο του 2025 συνταξιοδοτήθηκε.

Η **Ισαβέλλα Σταυρίδου** γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1980. Αποφοίτησε από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το 2004. Πήρε πτυχίο από το Κρατικό Ωδείο και σπούδασε Αρμονία και Αντίστιξη στο Μακεδονικό Ωδείο. Κατά τη διάρκεια των σπουδών της συμμετείχε σε πλήθος συναυλιών με πολλές και διαφορετικές ορχήστρες. Εργάζεται ως εκπαιδευτικός μουσικής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση από το 2011. Από το 2016 και έπειτα ζει και εργάζεται στην Κρήτη. Παρακολούθησε το διδρυματικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Θεατρικές και κινηματογραφικές σπουδές» του τμήματος Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, όπου και πριν λίγο καιρό παρέδωσε την πτυχιακή της εργασία με θέμα «Η εμφάνιση της Φιλμοπερέττας στην Ελλάδα».

Ο **Θανάσης Τρικούπης** είναι Αναπληρωτής Καθηγητής της Σχολής Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Σπούδασε μηχανολογία στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, πιάνο στο Conservatoire Européen de Musique de Paris, σύνθεση και διεύθυνση στο Μουσικό Πανεπιστήμιο του Graz και μουσικολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Έχει διδάξει στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δ.Π.Θ., στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Είναι μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας και της Γερμανικής Μουσικολογικής Εταιρείας, μέλος του Δ.Σ. της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας και του Θρακικού Κέντρου - Εταιρείας Θρακικών Μελετών και Πρόεδρος του Συλλόγου Μουσικών Εκπαιδευτικών Αν. Μακεδονίας - Θράκης. Από το Πανεπιστήμιο Αθηνών εκδόθηκε η μονογραφία του με τίτλο *Western music in Hellenic Communities. Musicians and Institutions* (2015). Η έρευνά του έφερε στο φως το μελόδραμα *Μάρκος Μπότσαρης* (1854) του Κεφαλλήνα μουσουργού Νικόλαου Μεταξά Τζανή, το οποίο αποτελεί το παλαιότερο γνωστό ελληνικό μελόδραμα που βασίζεται σε νεοελληνική θεματολογία. Σε συνεργασία με τον Νίκο Μαλιάρα επιμελήθηκε την κριτική έκδοσή του, που πραγματοποιήθηκε το 2023 από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Η **Φανή Τσιτσιάμη** γεννήθηκε το 2002 στη Λάρισα. Είναι πτυχιούχος Αρμονίας (τάξη Γιάννη Γράμψα) και Αντίστιξης (τάξη Δημήτρη Οικονόμου) από το Σύγχρονο Ωδείο Λάρισας και το Ωδείο Μουσικό Κολλέγιο. Είναι τελειόφοιτη φοιτήτρια του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στο πεδίο της Ιστορικής Μουσικολογίας με επιβλέπουσα την επίκουρη καθηγήτρια, Σταματία Γεροθανάση. Συνεχίζει τις σπουδές της στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης στην τάξη μονωδίας της Μαρίνας Βουλογιάννη. Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια ως ενεργό και μη μέλος με τον Αντώνη Κοντογεωργίου, τον Mihailo Arsenski και τον Δημήτρη Γιάκα. Συμμετείχε επίσης σε συναυλίες και φεστιβάλ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (Βουδαπέστη, Βιέννη, Βερολίνο, Πρέβεζα, Θεσσαλονίκη) με τις χορωδίες του Σύγχρονου Ωδείου Λάρισας με μαέστρο τον Νίκο Ευθυμιάδη, το Χορωδιακό Εργαστήρι του Τμήματος Μουσικών Σπουδών με μαέστρο την Εριφύλη Δαμιανού και τη Μικτή Χορωδία Θεσσαλονίκης με μαέστρο την Μαίρη Κωνσταντινίδου. Ως μέλος της τελευταίας έχει συμμετάσχει σε Α' παγκόσμιες εκτελέσεις έργων (π.χ. *Βυζαντινά Πάθη* του Χρήστου Σαμαρά) και σε συμπράξεις με γνωστά πρόσωπα της ελληνικής κλασικής και μη μουσικής σκηνής.

Ο **Κώστας Τσούγκρας** (γ. 1966) ξεκίνησε τις μουσικές του σπουδές στο Βόλο (ακορντεόν και θεωρητικά) και τις συνέχισε στη Θεσσαλονίκη (δίπλωμα σύνθεσης στην τάξη του Χρ. Σαμαρά). Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, στο οποίο και ολοκλήρωσε τη διδακτορική του διατριβή πάνω στην ανάλυση των "44 κομματιών για πιάνο" του Γ. Κωνσταντινίδη. Είναι καθηγητής συστηματικής μουσικολογίας και μουσικής θεωρίας/ανάλυσης στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ και καθηγητής θεωρητικών και σύνθεσης στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης. Μουσικολογικές εργασίες του έχουν παρουσιαστεί σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια και έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά (*Musicae Scientiae*, *JNMR*, *Music Perception*, *JIMS*, *RASMB journal*, *Πολυφωνία*, *Μουσικολογία*, κ.α.) και κεφάλαια συλλογικών τόμων (*Routledge*, *Bärenreiter*, *Springer*, *Grove Music Online*, κ.α.). Έργα του έχουν παρουσιαστεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό από καταξιωμένους μουσικούς ή σύνολα (*Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης*, *Νέο Ελληνικό Κουαρτέτο*, *dissonART*, *Piandaemonium*, *Norbotten NEO*, κ.α.), έχουν εκδοθεί από την *Panas Music* και έχουν δισκογραφηθεί από την *IRIDA Classical* και την *Phasma Music*. Είναι μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, την οποία και εκπροσώπησε στις *World Music Days* της *ISCM* το 2012 (Βέλγιο) και το 2019 (Εσθονία).

Ο **Ιωάννης Φούλιας** είναι Καθηγητής «Συστηματικής Μουσικολογίας. Θεωρίας της Μουσικής (18ου-19ου αιώνας)» στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (προσωπική ιστοσελίδα: <http://users.uoa.gr/~foulias>). Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1976. Πραγματοποίησε μουσικές σπουδές στο Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας (πτυχία αρμονίας, αντιστιξέως, φούγκας και πιάνου, 1994-1998) και σπούδασε μουσικολογία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (πτυχίο το 1999 και διδακτορικό δίπλωμα το 2005, με διατριβή για τα *Αργά μέρη σε μορφές σονάτας στην κλασσική περίοδο*). Είναι μέλος της Συντακτικής και της Επιστημονικής Επιτροπής του περιοδικού *Πολυφωνία*, καθώς και ιδρυτικό μέλος και Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας. Έχει επίσης διατελέσει μέλος της Συντακτικής και της Επιστημονικής Επιτροπής του περιοδικού *Μουσικολογία*, έχει συμμετάσχει στο διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα *RIPM*, σε επιστημονικές ημερίδες και διεθνή συνέδρια, ενώ παράλληλα έχει δημοσιεύσει δεκάδες πρωτότυπα άρθρα, καθώς και μεταφράσεις βιβλίων (των *R. Wagner*, *K. Φλώρου* και *N. Cook*) αλλά και μικρότερων μελετών. Από τον εκδοτικό οίκο «Παπαρηγορίου – Νάκας» κυκλοφορούν οι μονογραφίες του *Οι δύο σονάτες για πιάνο του Δημήτρη Μητρόπουλου: Από τον ύστερο ρομαντισμό στην Εθνική Σχολή Μουσικής* (2011) και *Οι συμφωνίες κατά τις οβιδιανές Μεταμορφώσεις του Carl Ditters von Dittersdorf: Συμβολή στην αποκατάσταση ενός έργου-σταθμού στην ιστορία της προγραμματικής μουσικής* (2015), ενώ το εγχειρίδιό του *Στοιχεία μουσικής ανάλυσης: Αρμονικό λεξιλόγιο, γλωσσάριο μουσικών όρων και οδηγίες συγγραφής εργασιών* (2021) έχει συμπεριληφθεί στις Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις «Κάλλιπος» (2022). Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εμπίπτουν στα ακόλουθα πεδία: θεωρία των μουσικών μορφών (από τον 18ο έως τον 21ο αιώνα), εξελικτική θεώρηση ειδών και μορφών της ενόργανης μουσικής στο μπαρόκ, τον κλασικισμό και τον ρομαντισμό, μορφολογία και μουσική ανάλυση.

Ο **Κώστας Χάρδας** είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ και πιανίστας. Σπούδασε πιάνο και μουσικολογία στην Ελλάδα και στην Αγγλία. Ερευνητικά και εκπαιδευτικά ενδιαφέροντα: μουσική ανάλυση και θεωρία, ελληνική μουσική, μουσική του 19ου αιώνα έως σήμερα, ερευνητική προσέγγιση στη μουσική εκτέλεση, μουσική δωματίου. Κείμενά του έχουν δημοσιευθεί στην Ελλάδα (*Μουσείο Μπενάκη*, *Studio University Press*, κ.ά.) και στο εξωτερικό (*Oxford University Press*, *Cambridge Scholar Press*,

Routledge, Bloomsbury Academic, κ.ά.). Στις δραστηριότητές του περιλαμβάνονται διαλέξεις για τα Τμήματα Ελληνικών Σπουδών των πανεπιστημίων Columbia (το 2014) και Harvard (το 2019). Το βιβλίο του «Για την ελληνική μουσική του εικοστού αιώνα» κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις ανοιχτές πανεπιστημιακές εκδόσεις Κάλλιπος. Ως πιανίστας έχει εμφανιστεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (Λονδίνο, Νέα Υόρκη, Πράγα, κ.α.). Είναι μέλος, μεταξύ άλλων, των συνόλων Piandaemonium (12 πιανίστες – 6 πιάνο), Alter Sonus (κόρνο, τσέλο, πιάνο) και του Τρίο με τον Απόλλωνα Γραμματικόπουλο (βιολί) και την Ήβη Παπαθανασίου (τσέλο). Ηχογραφήσεις: "In the Depth of the Looking Glass" (Naxos, 2013) (βραβευμένη από την Ένωση Ελλήνων Κριτικών Μουσικής και Θεάτρου), "The American Album" (Centaur Records, 2016) και «Γιώργος Σισιλιάνος: Επετειακή Ηχογράφηση» (Ιριδα Classical, 2016). Ενορχήστρωσε/Διασκεύασε το *Άξιον Εστί* των Μίκη Θεοδωράκη και Οδυσσέα Ελύτη (σε συνεργασία με τον Νίκο Πουλάκη) για το Piandaemonium (Α΄ παρουσίαση: Ιούλιος 2025).

Υπεύθυνος συντονισμού του συνεδρίου

Κώστας Καρδάμης, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Επιστημονική επιτροπή του συνεδρίου

Πάυλος Αντωνιάδης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Πέτρος Βούβαρης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Πύρρος Μπαμίχας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Αναστασία Σιώψη, Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Κώστας Χάρδας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου

Πάνος Βλαγκόπουλος, Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Αλεξάνδρα Μπαλάντινα, Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Μαρία Ντούρου, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Γραμματειακή υποστήριξη

Κωνσταντίνος Σουέρεφ

